

Bruxelles, den 4. september 2025
(OR. en)

12460/25
ADD 3

Interinstitutionel sag:
2025/0809 (NLE)

COLAC 137
POLCOM 221
SERVICES 53
FDI 48

FORSLAG

fra:	Martine DEPREZ, direktør, på vegne af generalsekretæren for Europa-Kommissionen
modtaget:	3. september 2025
til:	Thérèse BLANCHET, generalsekretær for Rådet for Den Europæiske Union

Vedr.:	BILAG til Forslag til Rådets afgørelse om undertegnelse på Den Europæiske Unions vegne og midlertidig anvendelse af den strategiske partnerskabsaftale om politisk og økonomisk samarbejde mellem Den Europæiske Union og dens medlemsstater på den ene side og De Forenede Mexicanske Stater på den anden side
--------	--

Hermed følger til delegationerne dokument COM(2025) 809 annex.

Bilag: COM(2025) 809 annex

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 3.9.2025
COM(2025) 809 final

ANNEX 1 – PART 3/4

BILAG

til

Forslag til Rådets afgørelse

om undertegnelse på Den Europæiske Unions vegne og midlertidig anvendelse af den strategiske partnerskabsaftale om politisk og økonomisk samarbejde mellem Den Europæiske Union og dens medlemsstater på den ene side og De Forenede Mexicanske Stater på den anden side

KAPITEL 16

TELEKOMMUNIKATIONSTJENESTER

ARTIKEL 16.1

Definitioner

Med henblik på dette kapitel forstås ved:

- a) "tilhørende faciliteter": tjenester, fysisk infrastruktur og andre faciliteter i tilknytning til et telekommunikationsnet eller en telekommunikationstjeneste, som muliggør eller understøtter leveringen af tjenester via dette net eller denne tjeneste eller vil kunne gøre dette
- b) "slutbruger": en endelig forbruger af eller abonnent på en offentlig telekommunikationstjeneste, herunder en tjenesteyder, som ikke er en leverandør af offentlige telekommunikationstjenester
- c) "væsentlige faciliteter": faciliteter i forbindelse med offentlige telekommunikationsnet og -tjenester, som:
 - i) udelukkende eller fortrinsvis stilles til rådighed af en enkelt eller et begrænset antal leverandører og
 - ii) ikke økonomisk eller teknisk set er muligt at erstatte med henblik på levering af en tjeneste

- d) "sammenkobling": etablering af forbindelse mellem offentlige telekommunikationsnet tilhørende leverandører, der stiller offentlige telekommunikationstjenester til rådighed, således at en leverandørs brugere kan kommunikere med en anden leverandørs brugere og få adgang til tjenester, der stilles til rådighed af leverandører, som enten deltager i eller har adgang til nettet
- e) "virksomhedsintern kommunikation": telekommunikation, hvorved en virksomhed kommunikerer internt eller med eller mellem datterselskaber, filialer og, med forbehold af den pågældende parts lovgivning, tilknyttede selskaber, men som ikke omfatter kommercielle eller ikkekommercielle tjenesteydelser, der leveres til virksomheder, som ikke er forretningsmæssigt forbundne datterselskaber eller filialer eller tilknyttede selskaber, eller som tilbydes kunder eller potentielle kunder¹
- f) "lejede kredsløb": telekommunikationstjenester eller -faciliteter, herunder virtuelle eller ikkefysiske faciliteter, mellem to eller flere udpegede punkter, der er reserveret til dedikeret brug af eller tilgængelighed for en bruger
- g) "licens": enhver tilladelse, som en part i overensstemmelse med sin lovgivning kan kræve af en fysisk person eller en virksomhed for at kunne tilbyde en telekommunikationstjeneste, herunder, men ikke begrænset til, koncessioner, tilladelser, registreringer eller meddelelser

¹ Med henblik på denne definition forstås "datterselskaber", "filialer" og i givet fald "tilknyttede selskaber" som defineret i den pågældende parts lovgivning.

- h) "storleverandør": en leverandør af telekommunikationsnet eller -tjenester, der kan påvirke de materielle vilkår for deltagelse, hvad angår priser og udbud, i et relevant marked for offentlige telekommunikationsnet eller -tjenester i kraft af sin kontrol over væsentlige faciliteter eller markedsstilling
- i) "netelement": en facilitet eller udstyr, der anvendes til at levere en telekommunikationstjeneste, herunder egenskaber, funktioner og kapacitet, der stilles til rådighed ved hjælp af den pågældende facilitet eller det pågældende udstyr
- j) "ikkediskriminerende": overholdelse af reglerne om mestbegunstigelsesbehandling som defineret i artikel 10.8 (Mestbegunstigelsesbehandling) og 11.7 (Mestbegunstigelsesbehandling) og om national behandling som defineret i artikel 10.7 (National behandling) og 11.6 (National behandling) samt indrømmelse af en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, der indrømmes andre brugere af tilsvarende offentlige telekommunikationstjenester i lignende situationer, herunder med hensyn til rettidighed
- k) "nummerportabilitet": det forhold, at alle slutbrugere af offentlige telekommunikationstjenester, der anmoder om det, kan beholde de samme telefonnumre på samme sted i tilfælde af fastnet, når de skifter mellem samme kategori af leverandører af offentlige telekommunikationstjenester
- l) "offentligt telekommunikationsnet": et telekommunikationsnet, der anvendes til levering af offentlige telekommunikationstjenester mellem nettermineringspunkter

- m) "offentlig telekommunikationstjeneste": en telekommunikationstjeneste, der udbydes til offentligheden i almindelighed
- n) "referencetilbud på sammenkobling": et tilbud på sammenkobling fra en storleverandør, der gøres offentligt tilgængeligt, således at enhver leverandør af offentlige telekommunikationstjenester, der er villig til at acceptere tilbuddet, kan opnå sammenkobling med storleverandøren på dette grundlag
- o) "telekommunikation": afsendelse og modtagelse af signaler trådbunden, via radiosignaler eller optiske signaler eller med andre elektromagnetiske midler
- p) "telekommunikationsnet": transmissionssystemer og, hvor det er relevant, koblings- og dirigeringsudstyr og andre ressourcer, herunder inaktive netelementer, som muliggør telekommunikation
- q) "reguleringsmyndighed på telekommunikationsområdet": det eller de organer, der er ansvarlige for regulering af de telekommunikationsnet og -tjenester, der er omfattet af dette kapitel
- r) "telekommunikationstjeneste": en tjeneste, som udelukkende eller overvejende består i afsendelse og modtagelse af signaler via telekommunikationsnet, herunder net, der anvendes til udsendelse, men som ikke omfatter tjenester, der består i tilrådighedsstillelse af eller udøvelse af redaktionel kontrol over indhold fremført via telekommunikationsnet og -tjenester

- s) "forsyningspligttydelse": det minimum af tjenester, som alle brugere på en parts territorium skal have adgang til, og hvis anvendelsesområde er fastsat af denne part, og
- t) bruger: en forbruger eller en tjenesteyder, der anvender et offentligt telekommunikationsnet eller en offentlig telekommunikationstjeneste.

ARTIKEL 16.2

Anvendelsesområde og principper for den reguleringsmæssige ramme

1. I dette kapitel fastsættes principperne for den reguleringsmæssige ramme for levering af telekommunikationsnet og -tjenester, som er liberaliseret i henhold til kapitel 10 (Investeringer) og 11 (Grænseoverskridende handel med tjenesteydelser), og kapitlet finder anvendelse på foranstaltninger, som en part indfører eller opretholder, og som påvirker handel med offentlige telekommunikationstjenester.
2. Det præciseres, at dette kapitel ikke finder anvendelse på foranstaltninger, der indføres eller opretholdes af en part, og som påvirker tjenester, der består i tilrådighedsstillelse af eller udøvelse af redaktionel kontrol over indhold fremført via telekommunikationsnet eller -tjenester.

ARTIKEL 16.3

Reguleringsmyndighed på telekommunikationsområdet

1. Hver part sikrer, at dens reguleringsmyndighed på telekommunikationsområdet er retligt adskilt fra og funktionelt uafhængig af enhver leverandør af offentlige telekommunikationsnet eller -tjenester eller telekommunikationsudstyr. Med henblik på at sikre, at reguleringsmyndigheder på telekommunikationsområdet er uafhængige og upartiske, sikrer hver part, at dens reguleringsmyndighed på telekommunikationsområdet ikke har nogen økonomisk interesse i eller spiller nogen rolle i forhold til driften eller ledelsen af en leverandør af offentlige telekommunikationsnet eller -tjenester eller telekommunikationsudstyr. En part, som bevarer ejerskab til eller kontrol over leverandører af telekommunikationsnet eller -tjenester, skal sikre, at der er reel strukturel adskillelse mellem myndighedernes tilsynsfunktion og aktiviteter, der er knyttet til ejerskab eller kontrol.
2. Hver part sikrer, at de reguleringsmæssige afgørelser, der træffes, og de reguleringsmæssige procedurer, der anvendes af dens reguleringsmyndighed på telekommunikationsområdet i forbindelse med dette kapitel, er upartiske over for alle markedsdeltagere.
3. Hver part sikrer, at dens reguleringsmyndighed på telekommunikationsområdet handler uafhængigt og ikke søger eller modtager instrukser fra andre organer i forbindelse med udførelsen af de opgaver, den er blevet pålagt ved lov i en part med henblik på at håndhæve forpligtelserne i artikel 16.5, 16.6, 16.7, 16.9 og 16.10.

4. Hver part sikrer, at dens reguleringsmyndighed på telekommunikationsområdet har reguleringsbeføjelser og tilstrækkelige finansielle og menneskelige ressourcer til at udføre de opgaver, den er blevet pålagt med henblik på at håndhæve forpligtelserne i dette kapitel. Disse beføjelser udøves på en gennemsigtig og rettidig måde. De opgaver, som reguleringsmyndigheden på telekommunikationsområdet skal udføre, offentliggøres på lettilgængelig og tydelig vis, navnlig når disse opgaver er fordelt på flere organer.
5. Hver part giver sin reguleringsmyndighed på telekommunikationsområdet beføjelse til at sikre, at leverandører af telekommunikationsnet eller -tjenester straks efter anmodning giver den alle de oplysninger, herunder finansielle oplysninger, der er nødvendige for, at reguleringsmyndigheden på telekommunikationsområdet kan udføre sine opgaver i overensstemmelse med dette kapitel. De oplysninger, der modtages, behandles i overensstemmelse med parternes gældende fortrolighedskrav.
6. Parterne sikrer hver især, at brugere eller leverandører af telekommunikationsnet eller -tjenester, der berøres af en afgørelse truffet af reguleringsmyndigheden på telekommunikationsområdet, har ret til at anfægte denne afgørelse ved en instans, der er uafhængig af reguleringsmyndigheden på telekommunikationsområdet og de parter, der berøres af afgørelsen². Denne procedure har ikke opsættende virkning for den afgørelse, der er truffet af reguleringsmyndigheden på telekommunikationsområdet, medmindre der træffes foreløbige foranstaltninger i overensstemmelse med den pågældende parts lovgivning.

² For Mexicos vedkommende kan de generelle regler, handlinger eller undladelser i Tilsynskommissionen for Telekommunikation (Comisión Reguladora de Telecomunicaciones (CRT)) kun anfægtes ved en indirekte "amparo"-retssag for føderale domstole, der er specialiseret i konkurrence, radio- og tv-spredning og telekommunikation, og må ikke suspenderes ved en afgørelse.

ARTIKEL 16.4

Licensprocedurer

1. Hvis en part kræver, at en leverandør af offentlige telekommunikationsnet eller -tjenester har licens, skal den sikre, at oplysninger om følgende er offentligt tilgængelige:
 - a) de typer telekommunikationstjenester, der kræver licens
 - b) alle de licenskriterier og -procedurer, som den anvender
 - c) den normale frist for at træffe en afgørelse vedrørende en licensansøgning, hvis der kræves en afgørelse, og
 - d) de vilkår og betingelser, der generelt gælder for en licens.
2. En part, som kræver, at en leverandør af offentlige telekommunikationsnet eller -tjenester har licens, skal inden for en rimelig frist træffe afgørelse om, hvorvidt der skal tildeles licens, således at leverandøren uden unødigt ophold kan begynde at levere sine telekommunikationsnet eller -tjenester.
3. Alle licenskriterier, gældende procedurer og, hvis de pålægges, forpligtelser eller betingelser, skal vedrøre de udbudte telekommunikationstjenester, være objektive, forholdsmæssige, gennemsigtige og ikkediskriminerende.

4. Hver part sikrer, at en ansøger eller licenshaver som et proceduremæssigt krav eller efter anmodning modtager en skriftlig begrundelse for:

- a) afslag på en ansøgning om licens
- b) indførelse af leverandørspecifikke betingelser eller forpligtelser i forbindelse med en licens
- c) tilbagekaldelse af licensen eller
- d) afslag på fornyelse af en licens.

5. Administrative gebyrer, der pålægges leverandører, skal være objektive, gennemsigtige og ikkediskriminerende og stå i et rimeligt forhold til de administrative omkostninger, der med rimelighed afholdes i forbindelse med forvaltning, kontrol og håndhævelse af forpligtelserne i dette kapitel³.

ARTIKEL 16.5

Sammenkobling

Hver part sikrer, at en leverandør af offentlige telekommunikationsnet eller -tjenester har ret og, efter anmodning fra en anden leverandør af offentlige telekommunikationsnet eller -tjenester, pligt til at forhandle om sammenkobling med det formål at kunne levere offentlige telekommunikationsnet eller -tjenester.

³ Administrative gebyrer omfatter ikke betalinger for rettigheder til brug af knappe ressourcer og ej heller obligatoriske bidrag til forsyningspligtydelser.

ARTIKEL 16.6

Adgang til og anvendelse af offentlige telekommunikationsnet og -tjenester

1. Hver part sikrer, at en tjenesteyder fra den anden part indrømmes adgang til og brug af offentlige telekommunikationsnet eller -tjenester, herunder lejede kredsløb, der udbydes på dens territorium eller på tværs af dens grænser, på rimelige og ikkediskriminerende vilkår og betingelser med henblik på levering af en tjenesteydelse, der er liberaliseret i henhold til kapitel 10 (Investeringer) og kapitel 11 (Grænseoverskridende handel med tjenesteydelser). Denne forpligtelse gennemføres bl.a. ved at overholde bestemmelserne i stk. 2 til 6.
2. Hver part sikrer, at tjenesteydere fra den anden part har tilladelse til at:
 - a) købe eller leje og tilslutte terminaler eller andet udstyr, der har grænseflader med et offentligt telekommunikationsnet
 - b) levere tjenesteydelser til individuelle eller flere slutbrugere gennem lejede eller ejede kredsløb
 - c) forbinde private lejede eller ejede kredsløb med offentlige telekommunikationsnet og -tjenester eller med kredsløb lejet eller ejet af en anden tjenesteyder og
 - d) benytte driftsprotokoller efter tjenesteyderens eget valg ved levering af enhver tjeneste, bortset fra som nødvendigt for at sikre, at telekommunikationstjenester er tilgængelige for offentligheden i almindelighed.

3. Hver part sikrer, at tjenesteydere fra den anden part kan anvende offentlige telekommunikationsnet og -tjenester til fremsendelse af oplysninger på dens territorium eller på tværs af dens grænser, herunder til sådanne tjenesteyderes virksomhedsinterne kommunikation, og til at få adgang til oplysninger, der er indeholdt i databaser eller på anden måde lagret i maskinlæsbar form på den ene eller den anden parts territorium.
4. Uanset stk. 3 kan en part indføre eller opretholde foranstaltninger, som er nødvendige for at sikre kommunikationens sikkerhed og fortrolighed, forudsat at disse foranstaltninger ikke anvendes på en måde, der udgør en vilkårlig eller uberettiget forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af handelen med tjenesteydelser.
5. Hver part sikrer, at der ikke stilles andre betingelser for adgang til og anvendelse af offentlige telekommunikationsnet og -tjenester end dem, der er nødvendige for at:
- a) varetage det ansvar for offentlige tjenester, der påhviler leverandører af offentlige telekommunikationsnet eller -tjenester, især deres evne til at gøre deres offentlige telekommunikationstjenester tilgængelige for offentligheden i almindelighed, eller
 - b) beskytte offentlige telekommunikationsnets eller -tjenesters tekniske integritet.

6. Forudsat at de opfylder kriterierne i stk. 5, kan betingelserne for adgang til og anvendelse af offentlige telekommunikationsnet og -tjenester omfatte:

- a) begrænsninger af videresalg eller delt anvendelse af disse tjenester
- b) krav om at benytte specificerede tekniske grænseflader, herunder grænsefladeprotokoller, til sammenkobling med disse net og tjenester
- c) om nødvendigt, krav om interoperabilitet mellem disse tjenester og om tilskyndelse til opnåelse af de mål, der er fastsat i artikel 16.18
- d) typegodkendelse af terminaler eller andet udstyr, der har grænseflader med nettet, og tekniske krav vedrørende tilslutningen af sådant udstyr til disse net
- e) begrænsninger af sammenkobling af private lejede eller ejede kredsløb med disse net eller tjenester eller med kredsløb, der lejes eller ejes af en anden tjenesteyder, eller
- f) anmeldelses-, registrerings- og godkendelseskrav.

ARTIKEL 16.7

Bilæggelse af tvister på telekommunikationsområdet

1. Hvis der opstår en tvist mellem leverandører af telekommunikationsnet eller -tjenester i forhold til rettigheder og forpligtelser, der er fastsat i dette kapitel, skal hver part sikre, at dens reguleringsmyndighed på telekommunikationsområdet efter anmodning fra en af de parter, der er involveret i tvisten, træffer en bindende afgørelse med henblik på at bilægge tvisten inden for den frist, der er fastsat i denne parts lovgivning.
2. Hver part sikrer, at afgørelsen truffet af reguleringsmyndigheden på telekommunikationsområdet offentliggøres under hensyntagen til kravene om fortrolig behandling af forretningshemmeligheder. Hver part sikrer, at de parter, der er involveret i tvisten, modtager en fuldstændig redegørelse for de grunde, som afgørelsen bygger på, og har ret til at anfægte denne afgørelse i overensstemmelse med artikel 16.3, stk. 6.
3. Stk. 1 og 2 forhindrer ikke en part, der er involveret i tvisten, i at indbringe sagen for retsmyndighederne⁴.

⁴ For Mexicos vedkommende kan de generelle regler, handlinger eller undladelser i Tilsynskommissionen for Telekommunikation (Comisión Reguladora de Telecomunicaciones (CRT)) kun anfægtes ved en indirekte "amparo"-retssag for føderale domstole, der er specialiseret i konkurrence, radio- og tv-spredning og telekommunikation, og må ikke suspenderes ved en afgørelse.

ARTIKEL 16.8

Konkurrencebeskyttelse over for storleverandører

1. Hver af parterne indfører eller opretholder passende foranstaltninger med henblik på at forhindre leverandører af offentlige telekommunikationsnet eller -tjenester, som alene eller sammen udgør en storleverandør, i at påbegynde eller fortsætte med konkurrenceforvridende praksis.
2. Den i stk. 1 omhandlede konkurrenceforvridende praksis omfatter navnlig:
 - a) konkurrenceforvridende krydssubsidiering
 - b) udnyttelse af oplysninger fra konkurrenter til konkurrenceforvridende formål og
 - c) undladelse af rettidigt at stille tekniske oplysninger om væsentlige faciliteter og kommercielt relevante oplysninger til rådighed for andre tjenesteydere, som har brug for disse oplysninger for at kunne levere tjenesteydelser.

ARTIKEL 16.9

Sammenkobling med storleverandører

1. Hver part sikrer, at en storleverandør af offentlige telekommunikationsnet og -tjenester på dens territorium muliggør sammenkobling med leverandører af offentlige telekommunikationstjenester fra den anden part:
 - a) ved ethvert teknisk realisabelt punkt i storleverandørens net
 - b) på ikkediskriminerende vilkår og betingelser, bl.a. hvad angår takster, tekniske standarder, specifikationer, kvalitet og vedligeholdelse
 - c) af en kvalitet, der ikke er ringere end den, der tilbydes i forbindelse med dens egne tilsvarende tjenester eller dens datterselskabers eller andre tilknyttede selskabers tilsvarende tjenester
 - d) rettidigt og på vilkår og betingelser, bl.a. hvad angår takster⁵, tekniske standarder og specifikationer, som er gennemsigtige og rimelige under hensyntagen til de økonomiske muligheder og er tilstrækkeligt ubundtede til, at leverandørerne af offentlige telekommunikationstjenester ikke er nødt til at betale for netkomponenter eller -faciliteter, som ikke er nødvendige for at kunne levere tjenesten, og

⁵ Intet i dette stykke er til hinder for, at en part kan kræve, at en storleverandør muliggør sammenkobling til omkostningsorienterede takster. Ved "omkostningsorienterede takster" forstås takster baseret på omkostninger, som kan omfatte en rimelig fortjeneste og bero på forskellige omkostningsmetoder for forskellige faciliteter eller tjenester.

e) efter anmodning ved yderligere punkter end de nettermineringspunkter, der tilbydes hovedparten af brugerne, mod betaling af gebyrer, der afspejler omkostningerne ved oprettelsen af de nødvendige yderligere faciliteter.

2. Parterne sikrer, at storleverandører på deres territorium i givet fald offentliggør:

a) et referencetilbud på sammenkobling eller et andet standardtilbud på sammenkobling indeholdende de vilkår og betingelser samt takster, som storleverandøren generelt tilbyder leverandører af offentlige telekommunikationstjenester, eller

b) de vilkår og betingelser, der er knyttet til en sammenkoblingsaftale, der er i kraft.

3. Parterne offentliggør hver især de gældende procedurer for forhandling om sammenkobling med storleverandører på deres territorium.

ARTIKEL 16.10

Adgang til væsentlige faciliteter

1. Hver part sikrer, at storleverandører på dens territorium giver leverandører af offentlige telekommunikationsnet eller -tjenester adgang til deres væsentlige faciliteter på rimelige, gennemsigtige og ikkediskriminerende vilkår og betingelser baseret på et generelt tilgængeligt udbud og med henblik på levering af offentlige telekommunikationstjenester, medmindre det ikke er nødvendigt for at opnå effektiv konkurrence på grundlag af de faktiske oplysninger, der indsamles, og den vurdering af markedsvilkårene, som reguleringsmyndigheden på telekommunikationsområdet har foretaget. Storleverandørers væsentlige faciliteter kan omfatte netelementer, tjenester over lejede kredsløb og tilhørende faciliteter.
2. Hver part tillægger sin reguleringsmyndighed på telekommunikationsområdet beføjelse til at afgøre, hvilke væsentlige faciliteter der skal stilles til rådighed på dens territorium af en storleverandør, og i hvilket omfang disse væsentlige faciliteter skal være ubundtede. En sådan afgørelse tages bl.a. under hensyntagen til målet om at opnå effektiv konkurrence og slutbrugernes interesser på lang sigt.
3. Hvis en part kræver, at en storleverandør tilbyder sine offentlige telekommunikationstjenester til videresalg, skal denne part sikre, at storleverandøren ikke stiller urimelige eller diskriminerende betingelser for videresalg af sine offentlige telekommunikationstjenester.

ARTIKEL 16.11

Knappe ressourcer

1. Parterne sikrer, at allokering og tildeling af brugsrettigheder til knappe ressourcer, herunder radiofrekvenser, numre og fremføringsrettigheder, gennemføres på en åben, objektiv, rettidig, gennemsigtig, ikkediskriminerende og forholdsmæssig måde og med henblik på opfyldelse af mål af almen interesse, herunder fremme af konkurrence. Procedurer, betingelser og forpligtelser, der er knyttet til brugsrettigheder, skal være baseret på objektive, gennemsigtige, ikkediskriminerende og forholdsmæssige kriterier.
2. Parterne sikrer, at oplysninger om den nuværende anvendelse af allokerede frekvensbånd gøres offentligt tilgængelige, dog skal der ikke gives detaljerede oplysninger om radiofrekvenser, der er allokeret til særlige offentlige formål.
3. Parterne kan gøre brug af markedsbaserede metoder, såsom udbudsprocedurer, ved tildelingen af radiofrekvenser til kommerciel brug.

4. En parts foranstaltninger vedrørende allokering og tildeling af radiofrekvenser samt frekvensforvaltning er ikke foranstaltninger, som i sig selv er uforenelige med artikel 10.6 (Markedsadgang) og 11.4 (Markedsadgang). Hver part bevarer retten til at indføre og opretholde foranstaltninger til spektrum- og frekvensforvaltning, som kan føre til en begrænsning af antallet af leverandører af telekommunikationstjenester, forudsat at disse foranstaltninger er forenelige med andre bestemmelser i denne aftale. Denne ret omfatter evnen til at allokere frekvensbånd under hensyn til eksisterende og fremtidige behov og radiofrekvensressourcer.

ARTIKEL 16.12

Nummerportabilitet

Hver part sikrer, at leverandører af offentlige telekommunikationstjenester på dens territorium tilbyder nummerportabilitet rettidigt, uden forringelse af kvalitet, pålidelighed eller komfort, og på rimelige og ikkediskriminerende vilkår og betingelser.

ARTIKEL 16.13

Forsyningspligtydelser

1. Parterne kan hver især fastlægge den form for forsyningspligt, de ønsker at opretholde.

2. Parterne forvalter enhver forsyningspligt på en gennemsigtig, ikkediskriminerende og konkurrencemæssigt neutral måde. Parterne sikrer, at enhver forsyningspligt, som de pålægger, ikke udgør en større byrde end nødvendigt i betragtning af den form for forsyningspligtydelser, de har fastlagt. Forsyningspligt, der er defineret i henhold til disse principper, betragtes ikke i sig selv som konkurrenceforvridende.
3. Parterne sikrer, at procedurene for udpegelse af leverandører af forsyningspligtydelser er åbne for alle leverandører af offentlige telekommunikationsnet eller -tjenester. Udpegelsen sker ved hjælp af en effektiv, gennemsigtig og ikkediskriminerende ordning.
4. Hvis en part beslutter at yde kompensation til leverandører af forsyningspligtydelser, skal den sikre, at en sådan kompensation ikke overstiger de behov, som direkte kan henføres til forsyningspligten, som fastlagt ved en udbudsprocedure eller en beregning af nettoomkostningerne.

ARTIKEL 16.14

Fortrolig behandling af oplysninger

1. Parterne sikrer, at leverandører af offentlige telekommunikationsnet eller -tjenester, der får oplysninger fra en anden leverandør af offentlige telekommunikationsnet eller -tjenester, under processen med at forhandle aftaler i henhold til artikel 16.5, 16.9 eller 16.10 udelukkende anvender disse oplysninger til det formål, hvortil de er givet, og til enhver tid respekterer fortroligheden af disse oplysninger.

2. Parterne sikrer en fortrolig behandling af telekommunikation og de dermed forbundne trafikdata, der videregives i forbindelse med brug af offentlige telekommunikationsnet eller -tjenester, med det forbehold, at de foranstaltninger, der træffes med henblik herpå, ikke må udgøre et middel til vilkårlig eller uberettiget forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af handelen med tjenesteydelser.

ARTIKEL 16.15

Teknologisk neutralitet

Parterne anerkender fordelene ved teknologisk neutralitet, navnlig med hensyn til at give leverandører af offentlige telekommunikationstjenester mulighed for at vælge de teknologier, de ønsker at anvende til at levere deres tjenester. En part kan begrænse dette valg ved at indføre eller opretholde krav, der er nødvendige for at nå legitime samfundspolitiske mål, forudsat at disse krav ikke skaber unødvendige handelshindringer.

ARTIKEL 16.16

Behandling fra storleverandørers side

Hver part giver sin reguleringsmyndighed på telekommunikationsområdet beføjelser til om nødvendigt at kræve, at en storleverandør på dens territorium indrømmer leverandører af offentlige telekommunikationsnet eller -tjenesteydelser fra den anden part en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, storleverandøren i tilsvarende situationer indrømmer sine datterselskaber eller tilknyttede selskaber med hensyn til:

- a) tilsvarende telekommunikationstjenesters tilgængelighed, levering, takster og kvalitet og
- b) tilgængelighed af tekniske grænseflader, som er nødvendige for sammenkobling.

ARTIKEL 16.17

Internationale roamingtjenester

1. Parterne bestræber sig på at samarbejde om at fremme gennemsigtige og rimelige takster for internationale roamingtjenester med henblik på at fremme væksten i handelen mellem parterne og at forbedre forbrugernes velfærd.

2. En part kan øge gennemsigtigheden og konkurrencen med hensyn til internationale roamingtakster for mobiltelefoni og teknologiske alternativer til roamingtjenester, navnlig ved at:

- a) sikre, at oplysninger vedrørende detailtakster er let tilgængelige for forbrugerne, og
- b) minimere hindringerne for udnyttelsen af teknologiske alternativer til roaming, hvor forbrugerne, når de besøger dens territorium, kan få adgang til telekommunikationstjenester ved hjælp af en anordning efter eget valg.

ARTIKEL 16.18

Internationale standarder og organisationer

Parterne erkender betydningen af internationale standarder for global kompatibilitet og interoperabilitet mellem telekommunikationsnet eller -tjenester og fremmer sådanne standarder gennem arbejdet i relevante internationale organer, herunder Den Internationale Telekommunikationsunion og Den Internationale Standardiseringsorganisation.

KAPITEL 17

INTERNATIONALE SØTRANSPORTTJENESTEYDELSER

ARTIKEL 17.1

Definitioner

1. Med henblik på dette kapitel, afdeling B i kapitel 10 (Liberalisering af investeringer) og kapitel 11 (Grænseoverskridende handel med tjenesteydelser), 12 (Fysiske personers midlertidige tilstedeværelse i forretningsøjemed) og 18 (Finansielle tjenesteydelser) forstås ved:
 - a) "tjenesteydelser vedrørende containerterminaler og oplagring": aktiviteter, der består i at oplagre containere såvel i havne som inde i landet med henblik på at fylde eller tømme dem, reparere dem og gøre dem klar til afskibning
 - b) "tjenesteydelser inden for toldbehandling": aktiviteter, der består i på en anden parts vegne at gennemføre toldformaliteter vedrørende import, eksport eller transport af gods på en anden parts vegne, uanset om denne tjenesteydelse er en hovedaktivitet for tjenesteyderen eller et almindeligt supplement til vedkommendes hovedaktivitet

- c) "dør til dør-transport eller multimodal transport": transport af gods, hvortil der anvendes mere end én transportform, herunder et internationalt søled, i henhold til et gennemgående transportdokument
- d) "speditørvirksomhed": aktiviteter, der består i at tilrettelægge og kontrollere forsendelsesoperationer på rederiernes vegne ved at erhverve transportydelser og tilknyttede tjenesteydelser, forberede dokumentation og tilvejebringe forretningsoplysninger
- e) "international godstransport": transport af gods mellem en havn i en part og en havn i den anden part eller i et tredjeland eller mellem en havn i en EU-medlemsstat og en havn i en anden EU-medlemsstat
- f) "internationale søtransporttjenesteydelser": transport af passagerer eller gods med søgående skibe mellem en havn i en part og en havn i den anden part eller i et tredjeland eller mellem en havn i en EU-medlemsstat og en havn i en anden EU-medlemsstat, herunder direkte kontraktindgåelse med leverandører af andre transporttjenesteydelser med henblik på at dække dør til dør-transport eller multimodal transport i henhold til et gennemgående transportdokument, men ikke retten til at levere sådanne andre transporttjenesteydelser
- g) "søfartshjælpetjenesteydelser": håndtering af søgods, tjenesteydelser inden for toldbehandling, tjenesteydelser vedrørende containerterminaler og oplagring, skibsagenturvirksomhed og maritim speditørvirksomhed

- h) "skibsagenturvirksomhed": aktiviteter, der består i som agent inden for et givet geografisk område at repræsentere et eller flere rederiers forretningsinteresser med hensyn til:
 - i) markedsføring og salg af søtransport og hertil knyttede tjenesteydelser, lige fra udarbejdelse af tilbud til fakturering og udstedelse af konnossementer på vegne af disse virksomheder, erhvervelse og videresalg af de fornødne tilknyttede tjenesteydelser, udarbejdelse af dokumentation samt tilvejebringelse af forretningsoplysninger eller
 - ii) handlen på disse virksomheders vegne, organisering af skibsanløb eller overtagelse af gods, når det er påkrævet, og
- i) "håndtering af søgods": aktiviteter, der udføres af stevedorevirksomheder, herunder terminaloperatører, men ikke havnearbejderes aktiviteter som sådan, når disse arbejdere er organiseret uafhængigt af stevedorevirksomheder eller terminaloperatørvirksomheder, herunder tilrettelæggelse af og kontrol med:
 - i) lastning eller losning af gods til eller fra et skib
 - ii) surring eller afsurring af gods eller
 - iii) modtagelse eller levering og opbevaring af gods inden afsendelse eller efter losning.

ARTIKEL 17.2

Mål

I dette kapitel fastlægges principperne for liberalisering af internationale søtransporttjenesteydelser i medfør af afdeling B i kapitel 10 (Liberalisering af investeringer) og kapitel 11 (Grænseoverskridende handel med tjenesteydelser), 12 (Fysiske personers midlertidige tilstedeværelse i forretningsøjemed) og 18 (Finansielle tjenesteydelser).

ARTIKEL 17.3

Principper

1. Med forbehold af foranstaltninger, som en part indfører eller opretholder vedrørende sektorer, delsektorer eller aktiviteter i henhold til bilag I (Eksisterende foranstaltninger), II (Fremtidige foranstaltninger), III (Markedsadgangsforpligtelser) og VI (Finansielle tjenesteydelser), skal hver part:
 - a) effektivt anvende princippet om uhindret adgang til de internationale markeder for søtransport og handel på et kommercielt og ikkediskriminerende grundlag og

- b) indrømme skibe, der fører den anden parts flag, eller som drives af tjenesteydere fra den anden part, en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, den indrømmer sine egne skibe, bl.a. hvad angår adgang til havne, brug af infrastruktur, havnetjenester og søfartshjælpetjenesteydelser samt dermed forbundne gebyrer og afgifter, toldfaciliteter og tildeling af liggeplads og laste- og lossefaciliteter.

2. Ved anvendelsen af de i stk. 1, litra a) og b), omhandlede principper:

- a) må parterne ikke indføre lastfordelingsaftaler i fremtidige aftaler med tredjelande om søtransporttjenesteydelser, herunder transport af tør og flydende bulk og linjefart, og parterne skal inden for en rimelig frist ophæve sådanne lastfordelingsaftaler, som måtte findes i tidligere aftaler, og
- b) skal parterne fra og med denne aftales ikrafttræden afskaffe og undlade at indføre ensidige foranstaltninger eller administrative, tekniske eller andre hindringer, som kan udgøre en skjult begrænsning eller have diskriminerende virkninger for den frie levering af internationale søtransporttjenesteydelser.

3. Hver part tillader leverandører af internationale søtransporttjenesteydelser fra den anden part at oprette og drive en virksomhed på sit territorium i overensstemmelse med bilag I (Eksisterende foranstaltninger), II (Fremtidige foranstaltninger), III (Markedsadgangsforpligtelser) og VI (Finansielle tjenesteydelser).

4. Parterne stiller på rimelige og ikkediskriminerende vilkår og betingelser følgende tjenesteydelser til rådighed for den anden parts leverandører af internationale søtransporttjenesteydelser i havnen: lodstjenester, slæbe- og bugserassistance, forsyning med proviant, brændstof og vand, affaldsindsamling og deponering af ballastaffald, skibsinspektørtjenester, navigationsassistance, nødreparationsfaciliteter, forankring, liggeplads og liggepladsfaciliteter samt kystbaserede operationelle tjenester, der er af betydning for skibsfarten, herunder kommunikation og leverance af vand og elektricitet.

KAPITEL 18

FINANSIELLE TJENESTEYDELSER

ARTIKEL 18.1

Definitioner

Med henblik på dette kapitel forstås ved:

- a) "en parts leverandør af grænseoverskridende finansielle tjenesteydelser": en person fra en part, der er beskæftiget med levering af finansielle tjenesteydelser på denne parts territorium, og som søger at levere eller leverer en finansiell tjenesteydelse ved grænseoverskridende levering af disse tjenesteydelser
- b) "grænseoverskridende handel med finansielle tjenesteydelser" eller "grænseoverskridende levering af finansielle tjenesteydelser": levering af en finansiell tjenesteydelse:
 - i) fra en parts territorium til den anden parts territorium eller
 - ii) på en parts territorium til en forbruger af tjenesteydelsen fra den anden part; en sådan levering af en finansiell tjenesteydelse omfatter ikke levering af en finansiell tjenesteydelse på en parts territorium ved investering på dette territorium

- c) "finansiell institution": en leverandør af finansielle tjenesteydelser, der leverer en finansiell tjenesteydelse, hvis den pågældende leverandør har tilladelse til at udøve virksomhed, er reguleret eller kontrolleret som en finansiell institution i henhold til lovgivningen i den part, på hvis territorium leverandøren er beliggende, herunder en filial på partens territorium af leverandøren af finansielle tjenesteydelser, der har hjemsted på den anden parts territorium
- d) "finansiell institution fra den anden part": en finansiell institution, der er beliggende på en parts territorium, og som er kontrolleret af en person fra den anden part
- e) "finansiell tjenesteydelse": enhver tjenesteydelse af finansiell art, herunder al forsikring og alle forsikringsrelaterede tjenesteydelser samt alle bankmæssige og andre finansielle tjenesteydelser (undtagen forsikring), som omfatter følgende aktiviteter:
 - i) forsikring og forsikringsrelaterede tjenesteydelser:
 - A) direkte forsikring, herunder coassurance:
 - 1) livsforsikring
 - 2) skadesforsikring
 - B) genforsikring og retrocession

- C) forsikringsformidling, f.eks. via mægler eller agent, og
 - D) tjenesteydelser i tilknytning til forsikring, f.eks. rådgivning, aktuarbistand, risikovurdering og skadebehandling, og
- ii) banktjenesteydelser og andre finansielle tjenesteydelser (undtagen forsikring):
- A) modtagelse af indskud eller andre tilbagebetalingspligtige midler fra offentligheden
 - B) långivning af alle typer, herunder forbrugslån, realkredit, factoring og finansiering af handelsmæssige transaktioner
 - C) finansiell leasing
 - D) alle betalings- og pengeoverførselstjenesteydelser, herunder kredit- og betalingskort, rejsechecks og bankveksler
 - E) garantier og forpligtelser

- F) handel for egen eller kunders regning på børsen, OTC-markedet eller på en anden af følgende måder:
- 1) pengemarkedsinstrumenter, herunder checks, pengesedler, indskudsbeviser
 - 2) udenlandsk valuta
 - 3) derivater, herunder futures og optioner
 - 4) valutakurs- og renteinstrumenter, herunder produkter såsom swaps, aftaler om fremtidig rentesikring
 - 5) omsættelige værdipapirer og
 - 6) andre omsættelige papirer og finansielle aktiver, herunder guldbarrer
- G) deltagelse i emissioner af enhver form for værdipapirer, herunder garantistillelse og placering i egenskab af agent (enten offentligt eller privat) og levering af tjenesteydelser i forbindelse med sådanne emissioner
- H) mæglervirksomhed vedrørende penge (money broking)

- I) forvaltning af aktiver såsom likviditets- eller porteføljeforvaltning, alle former for kollektiv investeringspleje, administration af pensionsfonde, forvaring og forvaltning af betroede midler
 - J) afregning og clearing i forbindelse med finansielle aktiver, herunder værdipapirer, derivater og andre omsætningspapirer
 - K) tilvejebringelse og videregivelse af finansielle oplysninger samt finansiell databehandling og relateret software fra leverandører af andre finansielle tjenesteydelser og
 - L) rådgivning og formidling samt andre finansielle hjælpetjenesteydelser i forbindelse med de under litra A) til K) nævnte aktiviteter, herunder kreditvurdering og -analyse, undersøgelser og rådgivning i tilknytning til investeringer og porteføljer, rådgivning om opkøb og om selskabsomstrukturering og -strategi
- f) "leverandør af finansielle tjenesteydelser": en person i en part, der søger at levere eller leverer en finansiell tjenesteydelse på denne parts territorium, men som ikke omfatter en offentlig enhed

- g) "investering": en "investering" som defineret i stk. 2 i artikel 10.1 (Definitioner), bortset fra, at for så vidt angår de i nævnte definition omhandlede lån og andre gældsinstrumenter er:
- i) et lån til, eller et gældsinstrument, der er udstedt af, en finansiel institution, kun omfattet af begrebet "investering", såfremt det behandles som lovpligtig kapital af den part, på hvis territorium den finansielle institution er beliggende, uanset dets løbetid, og
 - ii) et lån, der ydes af, eller et gældsinstrument, der ejes af en finansiel institution, undtagen et lån til eller et gældsinstrument fra en finansiel institution som omhandlet i nr. i), ikke omfattet af begrebet "investering";

det præciseres, at et lån, der ydes af, eller et gældsinstrument, der ejes af en leverandør af grænseoverskridende finansielle tjenesteydelser, undtagen et lån til eller et gældsinstrument, der er udstedt af en finansiel institution, er en investering med henblik på kapitel 10 (Investeringer), forudsat at lånet eller gældsinstrumentet opfylder de kriterier for investeringer, som er fastsat i artikel 10.1 (Definitioner)

- h) "investor fra en part": en investor fra en part som defineret i artikel 10.1 (Definitioner).
- i) "ny finansiel tjenesteydelse": en tjenesteydelse af finansiel art, herunder tjenesteydelser vedrørende eksisterende og nye produkter eller den måde, hvorpå produktet leveres, som ingen anden leverandør af finansielle tjenesteydelser leverer på en parts territorium, men som leveres på den anden parts territorium

- j) "offentlig enhed":
- i) en statslig myndighed, centralbank eller monetær myndighed i en part, eller en enhed ejet eller kontrolleret af en part, der hovedsagelig beskæftiger sig med at gennemføre statslige funktioner eller aktiviteter med statsligt formål, men herunder ikke en enhed, der hovedsagelig beskæftiger sig med at levere finansielle tjenesteydelser på kommercielle vilkår, eller
 - ii) en privat enhed, som udfører funktioner, der normalt udføres af en centralbank eller monetær myndighed, når den udfører disse funktioner, og
- k) "selvregulerende organisation": ethvert ikkestatsligt organ, herunder værdipapir- eller terminsbørser eller –markeder, et clearingsagentur eller en anden organisation eller sammenslutning, der i kraft af sin statut eller ved en parts delegation regulerer eller fører tilsyn med leverandører af finansielle tjenesteydelser.

ARTIKEL 18.2

Anvendelsesområde

1. Dette kapitel finder anvendelse på foranstaltninger, som en part indfører eller opretholder, og som vedrører:
- a) finansielle institutioner fra den anden part

- b) investorer fra den anden part og investeringer foretaget af disse investorer i finansielle institutioner på partens territorium og
- c) grænseoverskridende handel med finansielle tjenesteydelser.

2. Det præciseres, at kapitel 10 (Investeringer) finder anvendelse på foranstaltninger, som en part indfører eller opretholder, og som vedrører:

- a) investorer fra en part og investeringer foretaget af disse investorer i leverandører af finansielle tjenesteydelser, som ikke er finansielle institutioner, og
- b) investorer fra en part eller investeringer foretaget af disse investorer i finansielle institutioner, bortset fra foranstaltninger vedrørende levering af finansielle tjenesteydelser.

3. Dette kapitel finder ikke anvendelse på foranstaltninger, som en part indfører eller opretholder, og som vedrører:

- a) aktiviteter eller tjenesteydelser, der udgør en del af en offentlig pensionsplan eller en lovmæssig ordning for social sikkerhed, eller

- b) aktiviteter eller tjenesteydelser, der gennemføres på partens vegne eller med dens garanti eller under anvendelse af dens, herunder dens offentlige enheders, finansielle midler,

undtagen i det omfang en part tillader, at dens finansielle institutioner i konkurrence med en offentlig enhed eller en finansiell institution gennemfører nogen af de i litra a) eller b) omhandlede aktiviteter eller tjenesteydelser.

4. Dette kapitel finder ikke anvendelse på offentlige udbud af finansielle tjenesteydelser.

5. Intet i denne aftale finder anvendelse på aktiviteter, der udøves af en centralbank eller monetær myndighed eller enhver anden offentlig enhed som led i penge- eller valutakurspolitikker.

6. Bestemmelserne i kapitel 10 (Investeringer) og 11 (Grænseoverskridende handel med tjenesteydelser) finder kun anvendelse på foranstaltninger, der er omfattet af dette kapitel, i det omfang disse bestemmelser er inkorporeret i og gjort til en del af dette kapitel.

7. Følgende bestemmelser er herved inkorporeret i og gjort til en del af dette kapitel og finder med de fornødne ændringer anvendelse på foranstaltninger, der indføres eller opretholdes af en part, og som vedrører den anden parts finansielle institutioner, investorer fra den anden part og disse investorers investeringer i finansielle institutioner på partens territorium:

- a) artikel 10.11 (Formelle krav), 10.14 (Investeringer og reguleringsmæssige mål og foranstaltninger), 10.15 (Behandling af investorer og omfattede investeringer), 10.16 (Overførsler), 10.17 (Kompensation for tab), 10.18 (Ekspropriation og erstatning), 10.19 (Subrogation), 10.52 (Nægtelse af fordele) og 11.9 (Nægtelse af fordele) og
- b) afdeling D i kapitel 10 (Bilæggelse af tvister på investeringsområdet) udelukkende for så vidt angår påstande om, at en part har overtrådt artikel 18.3 eller 18.4 med hensyn til drift af en finansiell institution eller en investering i en finansiell institution eller har overtrådt artikel 10.11 (Formelle krav), 10.15 (Behandling af investorer og omfattede investeringer), 10.16 (Overførsler), 10.17 (Kompensation for tab), 10.18 (Ekspropriation og erstatning), 10.52 (Nægtelse af fordele) eller 11.9 (Nægtelse af fordele).

8. Skulle dette kapitel på et givet område være uforeneligt med andre bestemmelser i aftalen, har dette kapitel forrang i det omfang, der er uforenelighed.

ARTIKEL 18.3

National behandling

1. Artikel 10.7 (National behandling) er herved inkorporeret i og gjort til en del af dette kapitel og finder anvendelse på investorer og finansielle institutioner fra den anden part og deres investeringer i finansielle institutioner.
2. Ved behandling, som en part indrømmer sine egne investorer og investeringer foretaget af sine egne investorer i henhold til artikel 10.7 (National behandling), forstås den behandling, den indrømmer sine egne finansielle institutioner og investeringer foretaget af sine egne investorer i finansielle institutioner.

ARTIKEL 18.4

Mestbegunstigelsesbehandling

1. Artikel 10.8 (Mestbegunstigelsesbehandling) er herved inkorporeret i og gjort til en del af dette kapitel og finder anvendelse på foranstaltninger, som en part indfører eller opretholder, og som vedrører investorer og finansielle institutioner fra den anden part og deres investeringer i finansielle institutioner.

2. Ved behandling, der indrømmes af en part til tredjelandsinvestorer og investeringer foretaget af tredjelandsinvestorer i henhold til artikel 10.8 (Mestbegunstigelsesbehandling), forstås den behandling, der indrømmes finansielle institutioner fra et tredjeland og tredjelandsinvestorer og deres investeringer i finansielle institutioner.

ARTIKEL 18.5

Markedsadgang

1. For så vidt angår en finansiell institution fra den anden part eller markedsadgang gennem etablering af en finansiell institution foretaget af en investor fra den anden part må en part ikke for hele dens territorium eller for en regional underinddeling indføre eller opretholde en foranstaltning, der:

a) medfører en begrænsning af:

- i) antallet af finansielle institutioner, hvad enten det er i form af numeriske kvoter, monopoler, tjenesteydere med eksklusive rettigheder eller krav om en økonomisk behovsprøve
- ii) den samlede værdi af finansielle tjenesteydelsestransaktioner eller aktiver i form af numeriske kvoter eller krav om en økonomisk behovsprøve

- iii) det samlede antal finansielle tjenesteydelser eller den samlede produktion af finansielle tjenesteydelser udtrykt som specifikke numeriske enheder i form af kvoter eller krav om en økonomisk behovsprøve eller
 - iv) det samlede antal fysiske personer, der kan være beskæftiget i en bestemt sektor for finansielle tjenesteydelser, eller som en finansiell institution må beskæftige, og som er nødvendige for og direkte forbundet med udførelsen af en specifik finansiell tjenesteydelse, i form af numeriske kvoter eller krav om en økonomisk behovsprøve, eller
- b) begrænser eller stiller krav om specifikke former for retlige enheder eller joint ventures, gennem hvilke en finansiell institution kan udøve erhvervsvirksomhed.

2. Det præciseres, at denne artikel ikke må fortolkes således, at det forhindrer en part i at kræve, at en finansiell institution leverer visse finansielle tjenesteydelser gennem særskilte juridiske enheder, hvis lovgivningen i denne part ikke tillader, at de forskellige finansielle tjenesteydelser, der leveres af den finansielle institution, ikke kan leveres gennem en enkelt enhed.

ARTIKEL 18.6

Øverste ledelse og bestyrelse

Artikel 10.10 (Øverste ledelse og bestyrelse) er herved inkorporeret i og gjort til en del af dette kapitel og finder anvendelse på foranstaltninger, som en part indfører eller opretholder, og som vedrører finansielle institutioner.

ARTIKEL 18.7

Grænseoverskridende handel med finansielle tjenesteydelser

1. Artikel 11.4 (Markedsadgang) og 11.6 (National behandling) er herved inkorporeret i og gjort til en del af dette kapitel og finder anvendelse på foranstaltninger, som en part indfører eller opretholder, og som vedrører leverandører af grænseoverskridende finansielle tjenesteydelser fra den anden part, der leverer de i bilag 18-A (Grænseoverskridende handel med finansielle tjenesteydelser) anførte finansielle tjenesteydelser.
2. Ved behandling, som en part indrømmer sine egne tjenesteydelser og tjenesteydere i henhold til artikel 11.6 (National behandling), forstås den behandling, den indrømmer sine egne finansielle tjenesteydelser og leverandører af finansielle tjenesteydelser.

3. Ved foranstaltninger, som en part ikke skal indføre eller opretholde med hensyn til tjenesteydelser og tjenesteydere fra den anden part i henhold til artikel 11.4 (Markedsadgang), forstås foranstaltninger vedrørende leverandører af grænseoverskridende finansielle tjenesteydelser fra den anden part, der leverer finansielle tjenesteydelser.
4. Artikel 11.7 (Mestbegunstigelsesbehandling) er herved inkorporeret i og gjort til en del af dette kapitel og finder anvendelse på foranstaltninger, som en part indfører eller opretholder, og som vedrører leverandører af grænseoverskridende finansielle tjenesteydelser fra den anden part.
5. Ved behandling, der indrømmes af en part til tjenesteydelser og tjenesteydere fra et tredjeland i henhold til artikel 11.7 (Mestbegunstigelsesbehandling), forstås den behandling, der indrømmes finansielle tjenesteydelser fra et tredjeland og leverandører af finansielle tjenesteydelser fra et tredjeland.
6. Artikel 11.5 (Lokal tilstedeværelse) er herved inkorporeret i og gjort til en del af dette kapitel og finder anvendelse på leverandører af grænseoverskridende finansielle tjenesteydelser fra den anden part, der leverer de i bilag 18-A (Grænseoverskridende handel med finansielle tjenesteydelser) anførte finansielle tjenesteydelser.
7. Hver part tillader personer, der er etableret på dens territorium, og dens borgere, uanset hvor de er etableret, at købe finansielle tjenesteydelser af leverandører af grænseoverskridende finansielle tjenesteydelser fra den anden part, som er etableret på dens territorium. Denne forpligtelse pålægger ikke en part at give sådanne leverandører tilladelse til at drive forretning eller hverve kunder på dens territorium. Hver part kan definere at "drive forretning" og "hverve kunder" med henblik på denne forpligtelse, forudsat at disse definitioner ikke er i uoverensstemmelse med stk. 1.

8. Denne artikel må ikke fortolkes således, at den forhindrer en part i at indføre eller opretholde en foranstaltning, der fastsætter formelle krav i forbindelse med leveringen af en grænseoverskridende finansiel tjenesteydelse, f.eks. registrering eller godkendelse af leverandører af grænseoverskridende finansielle tjenesteydelser og af finansielle instrumenter, forudsat at disse krav ikke anvendes på en diskriminerende måde.

ARTIKEL 18.8

Resultatkrav

1. Parterne fastlægger i fællesskab discipliner for resultatkrav som dem, der er omhandlet i artikel 10.9 (Resultatkrav), som skal finde anvendelse på investeringer i finansielle institutioner.
2. Det fælles råd skal senest 180 dage efter den fælles fastlæggelse af disciplinerne for resultatkrav i henhold til stk. 1 ændre stk. 1 ved en afgørelse med henblik på at indarbejde disse discipliner i denne artikel og kan i givet fald ændre hver parts forbehold og uforenelige foranstaltninger i bilag VI (Finansielle tjenesteydelser).
3. Artikel 18.12 finder anvendelse på foranstaltninger, der er anført for så vidt angår de i stk. 1 omhandlede discipliner for resultatkrav.

ARTIKEL 18.9

Nye finansielle tjenesteydelser på en parts territorium

1. En part tillader finansielle institutioner fra den anden part at levere enhver ny finansiell tjenesteydelse, som førstnævnte part ville tillade sine egne finansielle institutioner at levere i tilsvarende situationer i henhold til sin interne lovgivning uden at vedtage en lov eller ændre en eksisterende lov.
2. Uanset artikel 18.8, stk. 1, sammenholdt med artikel 11.4 (Markedsadgang) kan en part bestemme den institutionelle og retlige form, gennem hvilken den nye finansielle tjenesteydelse kan leveres, og kan kræve, at der skal indhentes tilladelse til levering af tjenesteydelsen. Hvis en sådan tilladelse kræves, skal der træffes en afgørelse inden for en rimelig frist, og tilladelsen kan kun afslås af tilsynsmæssige årsager.

ARTIKEL 18.10

Revisionsklausul vedrørende datastrømme

Parterne revurderer senest tre år efter datoen for denne aftales ikrafttræden behovet for at indføre bestemmelser om frie datastrømme med henblik på gennemførelse af aktiviteter, der falder inden for dette kapitels anvendelsesområde.

ARTIKEL 18.11

Behandling af oplysninger

Intet i denne aftale må fortolkes således, at det forpligter en part til at videregive oplysninger om individuelle kunders forhold og konti eller fortrolige eller private oplysninger, som offentlige enheder ligger inde med.

ARTIKEL 18.12

Forbehold og uforenelige foranstaltninger

1. Artikel 18.3 til 18.7 finder ikke anvendelse på:
 - a) eksisterende uforenelige foranstaltninger, som opretholdes af en part på:
 - i) EU-niveau som anført i tillæg VI-A (EU's liste) til bilag VI (Finansielle tjenesteydelser)
 - ii) centralt forvaltningsniveau som anført af denne part i afdeling A af listen i dens tillæg til bilag VI (Finansielle tjenesteydelser)

- iii) regionalt forvaltningsniveau som anført af denne part i afdeling A af listen i dens tillæg til bilag VI (Finansielle tjenesteydelser) eller
 - iv) lokalt forvaltningsniveau
- b) fortsat anvendelse eller omgående fornyelse af en uforenelig foranstaltning som omhandlet i litra a) eller
- c) en ændring af en uforenelig foranstaltning som omhandlet i litra a), i det omfang ændringen ikke gør foranstaltningen endnu mindre forenelig:
- i) med artikel 18.3, 18.4, 18.5 eller 18.6, end den var umiddelbart før ændringen, eller
 - ii) med artikel 18.7 på datoen for aftalens ikrafttræden.

2. Artikel 18.3 til 18.7 finder ikke anvendelse på foranstaltninger, som en part indfører eller opretholder med hensyn til sektorer, delsektorer eller aktiviteter som fastsat af den pågældende part i afdeling B på listen i dens tillæg til bilag VI (Finansielle tjenesteydelser).

3. En parts forbehold med hensyn til artikel 10.6 (Markedsadgang), 10.7 (National behandling), 10.8 (Mestbegunstigelsesbehandling), 10.10 (Øverste ledelse og bestyrelse), 11.4 (Markedsadgang), 11.5 (Lokal tilstedeværelse), 11.6 (National behandling) eller 11.7 (Mestbegunstigelsesbehandling), der er anført i partens tillæg til bilag I eller II, udgør alt efter omstændighederne også et forbehold med hensyn til artikel 18.3, 18.4, 18.5, 18.6 eller 18.7, i det omfang den foranstaltning, sektor, delsektor eller aktivitet, der er fastsat i forbeholdet, er omfattet af dette kapitel.

4. En part må ikke indføre en foranstaltning, der er omfattet af et forbehold opført i dens respektive tillæg til bilag II (Fremtidige foranstaltninger), og som direkte eller indirekte pålægger en investor fra den anden part på grundlag af nationalitet at sælge eller på anden måde afhænde en investering, der eksisterer på det tidspunkt, hvor foranstaltningen træder i kraft.

ARTIKEL 18.13

Tilsynsklausul

1. Intet i denne aftale må fortolkes således, at det forhindrer en part i at indføre eller opretholde foranstaltninger af tilsynsmæssige årsager⁶, herunder foranstaltninger til:

- a) beskyttelse af investorer, indskydere, forsikringstagere eller personer, over for hvem en leverandør af finansielle tjenesteydelser har en tillidsforpligtelse, eller

⁶ Parterne anerkender, at "tilsynsmæssige årsager" omfatter opretholdelse af sikkerhed, soliditet, integritet og finansielt ansvar for så vidt angår individuelle leverandører af finansielle tjenesteydelser.

b) sikring af denne parts finansielle systems integritet og stabilitet.

2. Hvis sådanne foranstaltninger ikke er i overensstemmelse med denne aftales øvrige bestemmelser, må de ikke anvendes som middel til at omgå en parts tilsagn eller forpligtelser i henhold til denne aftale.

ARTIKEL 18.14

Anerkendelse

1. En part kan anerkende den anden parts eller et tredjelandts tilsynsforanstaltninger ved fastlæggelsen af, hvordan førstnævnte parts foranstaltninger vedrørende finansielle tjenesteydelser skal anvendes. En sådan anerkendelse kan opnås enten uafhængigt, gennem harmonisering eller på grundlag af en aftale eller en anden ordning.

2. Hvis en part anerkender en tilsynsforanstaltning truffet af et tredjeland, jf. stk. 1, skal den pågældende part give den anden part passende mulighed for at påvise, at de omstændigheder, hvorunder parten har anerkendt tredjelandets tilsynsforanstaltning, er til stede i den anden part, og at der under disse omstændigheder er eller vil være en tilsvarende regulering, tilsyn og gennemførelse i den anden part samt i givet fald procedurer for udveksling af oplysninger mellem parterne.

3. Intet i denne aftale må fortolkes således, at det pålægger en part at anerkende en tilsynsforanstaltning truffet af den anden part.

ARTIKEL 18.15

Internationale standarder

Parterne bestræber sig på at sikre, at internationalt vedtagne standarder for regulering og tilsyn i sektoren for finansielle tjenesteydelser og for bekæmpelse af skattesvig og -unddragelse gennemføres og anvendes på deres territorium. Sådanne internationalt vedtagne standarder omfatter bl.a. dem, der er vedtaget af G20, Rådet for Finansiell Stabilitet (FSB), Baselkomitéen for Banktilsyn (BCBS), Den Internationale Forsikringstilsynsorganisation (IAIS), Den Internationale Børstilsynsorganisation (IOSCO), Den Finansielle Aktionsgruppe (FATF) og OECD's Globale Forum for Gennemsigtighed og Informationsudveksling på Skatteområdet.

ARTIKEL 18.16

Selvregulerende organisationer

Hvis en part kræver, at en finansiel institution eller en leverandør af grænseoverskridende finansielle tjenesteydelser fra den anden part er medlem af, deltager i eller har adgang til en selvregulerende organisation for at kunne levere en finansiel tjenesteydelse på eller ind på dens territorium, skal førstnævnte part sikre, at den selvregulerende organisation opfylder forpligtelserne i artikel 18.3, 18.4 og 18.7.

ARTIKEL 18.17

Betalings- og clearingsystemer

Hver part indrømmer finansielle institutioner fra den anden part, som er etableret på dens territorium, adgang til betalings- og clearingsystemer, der drives af offentlige enheder, og til offentlige finansierings- og genfinansieringsfaciliteter, der er til rådighed som led i den normale forretningsgang, på vilkårene og betingelserne for national behandling. Denne artikel giver ikke adgang til en parts långivning i sidste instans.

ARTIKEL 18.18

Intern regulering og gennemsigtighed

1. Kapitel 13 (Intern regulering) og 28 (God reguleringspraksis) finder ikke anvendelse på foranstaltninger, som en part indfører eller opretholder, og som vedrører dette kapitels anvendelsesområde.
2. Parterne sikrer, at alle alment gældende foranstaltninger, som dette kapitel finder anvendelse på, administreres på en rimelig, objektiv og upartisk måde.
3. Med henblik på stk. 2 skal hver part, hvis det er praktisk muligt og i overensstemmelse med dens lovgivning:
 - a) på forhånd offentliggøre sine foreslåede love og forskrifter vedrørende spørgsmål, der er omfattet af dette kapitel, eller på forhånd offentliggøre dokumenter, der indeholder tilstrækkelige oplysninger om sådanne potentielle nye love og forskrifter til, at interesserede personer og den anden part kan vurdere, om og hvordan deres interesser ville blive væsentligt påvirket
 - b) give interesserede personer og den anden part rimelig mulighed for at fremsætte bemærkninger til de foreslåede foranstaltninger eller de dokumenter, der er omhandlet i litra a), og
 - c) tage hensyn til de bemærkninger, der er modtaget i henhold til litra b).

4. Hvis en part kræver tilladelse til levering af en finansiel tjenesteydelse, skal denne parts kompetente myndigheder:

- a) give en ansøger mulighed for i det omfang, det kan lade sig gøre, at indgive en ansøgning på et hvilket som helst tidspunkt
- b) give en rimelig frist for indgivelse af en ansøgning, hvis der er fastsat specifikke frister for indgivelse af ansøgninger
- c) give tjenesteydere og personer, der ønsker at levere en tjenesteydelse, de oplysninger, der er nødvendige for at kunne opfylde kravene og procedurene for opnåelse, opretholdelse, ændring og fornyelse af en sådan tilladelse
- d) så vidt muligt fastsætte en vejledende tidsramme for behandling af en ansøgning
- e) bestræbe sig på at acceptere ansøgninger i elektronisk format
- f) acceptere kopier af dokumenter, der er bekræftet i overensstemmelse med partens lovgivning, i stedet for originaldokumenter, medmindre det kræves, at der forelægges originaldokumenter for at beskytte tilladelsesprocessens integritet
- g) efter anmodning fra ansøgeren uden unødigt ophold give oplysninger om ansøgningens status

- h) hvis en ansøgning anses for at være fuldstændig med henblik på behandling i henhold til partens lovgivning, sikre, at behandlingen af en ansøgning afsluttes, og at ansøgeren underrettes om afgørelsen inden for en rimelig frist efter indgivelsen af ansøgningen, så vidt muligt skriftligt⁷
- i) hvis en ansøgning betragtes som ufuldstændig med henblik på behandling i henhold til partens lovgivning, inden for en rimelig frist og i det omfang det er muligt:
 - i) underrette ansøgeren om, at ansøgningen er ufuldstændig
 - ii) efter anmodning fra ansøgeren give vejledning om, hvorfor ansøgningen anses for at være ufuldstændig
 - iii) give ansøgeren mulighed⁸ for at forelægge de yderligere oplysninger, der er nødvendige for at fuldstændiggøre ansøgningen, og

⁷ De kompetente myndigheder kan opfylde dette krav ved på forhånd at underrette en ansøger skriftligt, herunder gennem en offentliggjort foranstaltning, om, at manglende svar efter et bestemt tidsrum fra datoen for indgivelse af ansøgningen enten betyder, at ansøgningen er accepteret eller afvist. Det præciseres, at skriftlig underretning kan omfatte i elektronisk form.

⁸ Det præciseres, at denne mulighed ikke kræver, at den kompetente myndighed forlænger fristerne.

- iv) hvis intet af ovennævnte er praktisk muligt, og ansøgningen afvises, fordi den er ufuldstændig, sikre, at ansøgeren underrettes inden for en rimelig frist
- j) hvis en ansøgning afvises, oplyse ansøgeren i det omfang det er muligt, enten på eget initiativ eller på ansøgerens anmodning, om årsagerne til afvisningen og, hvis det er relevant, om procedurerne for fornyet indgivelse af ansøgning
- k) sikre, at de tilladelsesgebyrer⁹, som opkræves af den kompetente myndighed, er rimelige og gennemsigtige og ikke i sig selv begrænser leveringen af den pågældende tjenesteydelse eller udøvelsen af enhver anden økonomisk aktivitet, og
- l) sikre, at en tilladelse, når den er udstedt, træder i kraft uden unødigt ophold under hensyntagen til gældende vilkår og betingelser.

⁹ Tilladelsesgebyrer omfatter licensgebyrer og gebyrer i forbindelse med kvalifikationsprocedurer. De omfatter ikke gebyrer for anvendelsen af naturressourcer, udgifter til auktioner, udbud eller andre ikkediskriminerende metoder til tildeling af koncessioner og ej heller obligatoriske bidrag til forsyningspligtydelser.

ARTIKEL 18.19

Underudvalget om Finansielle Tjenesteydelser

1. Underudvalget om Finansielle Tjenesteydelser, der er nedsat ved stk. 1, litra i) i artikel 1.10 (Underudvalg og andre organer i denne aftales del III), mødes årligt, medmindre andet aftales, for at:
 - a) overvåge gennemførelsen og anvendelsen af dette kapitel
 - b) behandle spørgsmål vedrørende finansielle tjenesteydelser, som forelægges det af en af parterne
 - c) udgøre et forum for dialog mellem parterne om regulering af sektoren for finansielle tjenesteydelser med henblik på at forbedre det gensidige kendskab til deres respektive reguleringssystemer og samarbejde om udviklingen af internationale standarder
 - d) deltage i tvistbilæggelsesprocedurer i overensstemmelse med artikel 18.22 (Investerings tvister vedrørende finansielle tjenesteydelser) og
 - e) vurdere, hvordan denne aftale fungerer, således som den finder anvendelse på finansielle tjenesteydelser.

2. I forlængelse af artikel 1.10 (Underudvalg og andre organer i denne aftales del III), stk. 1, sammensættes Underudvalget om Finansielle Tjenesteydelser af eksperter inden for finansielle tjenesteydelser og repræsentanter for myndigheder med ansvar for politikken for finansielle tjenesteydelser. For Mexicos vedkommende er den myndighed, der er ansvarlig for politikken for finansielle tjenesteydelser, ministeriet for finans og offentlig kredit (*Secretaría de Hacienda y Crédito Público*) eller dets efterfølger.

3. Underudvalget om Finansielle Tjenesteydelser drøfter efter anmodning fra en af parterne udarbejdelsen af passende retningslinjer for fortolkningen af dette kapitel. Det fælles råd kan vedtage sådanne retningslinjer ved hjælp af en henstilling.

ARTIKEL 18.20

Konsultationer

1. En part kan skriftligt anmode om konsultationer med den anden part om ethvert spørgsmål, der opstår i medfør af denne aftale, og som berører finansielle tjenesteydelser. Den anden part tager velvilligt hensyn til denne anmodning. De parter, der deltager i konsultationerne, aflægger rapport om resultaterne af deres konsultationer til Underudvalget om Finansielle Tjenesteydelser.

2. Hver part sikrer, at dens delegation ved konsultationerne omfatter embedsmænd med relevant ekspertise inden for de finansielle tjenesteydelser eller finansielle institutioner, der er omfattet af dette kapitel. For Mexicos vedkommende opfylder ministeriet for finans og offentlig kredit (*Secretaría de Hacienda y Crédito Público*) eller dets efterfølger dette krav.
3. Intet i denne artikel må fortolkes således, at det kræves, at en part fraviger sin lovgivning vedrørende udveksling af oplysninger mellem finansielle myndigheder eller kravene i en aftale eller ordning mellem parternes finansielle myndigheder, eller at det kræves af finansielle myndigheder, at de træffer foranstaltninger, som ville påvirke specifikke reguleringsmæssige, tilsynsmæssige, administrative eller håndhævelsesmæssige spørgsmål.
4. Intet i denne artikel må fortolkes således, at det forhindrer en part i at anmode om oplysninger i tilsynsøjemed vedrørende en finansiell institution eller en leverandør af grænseoverskridende finansielle tjenesteydelser, der er beliggende på den anden parts territorium. Den pågældende part kan henvende sig til den anden parts finansielle myndighed for at indhente oplysningerne.

ARTIKEL 18.21

Tvistbilæggelse

1. Kapitel 31 (Tvistbilæggelse), herunder bilag 31-A (Forretningsorden) og 31-B (Adfærdskodeks), finder anvendelse som ændret ved denne artikel på bilæggelse af tvister vedrørende anvendelsen og fortolkningen af bestemmelserne i dette kapitel.
2. Ud over kravene i artikel 31.9 (Krav til panelmedlemmer) skal panelmedlemmerne have ekspertise i eller erfaring med lovgivning eller praksis vedrørende finansielle tjenesteydelser, hvilket kan omfatte regulering af finansielle institutioner, medmindre parterne aftaler andet.
3. Det blandede udvalg vedtager senest seks måneder efter denne aftales ikrafttræden en liste over mindst 15 personer, der opfylder kravene i stk. 2, og som er villige og i stand til at fungere som panelmedlemmer. Listen skal bestå af tre dellister:
 - a) en delliste over personer fra Den Europæiske Union
 - b) en delliste over personer fra Mexico og
 - c) en delliste over personer, der skal fungere som formand for panelet.

4. Med henblik på dette kapitel erstatter de i stk. 3 omhandlede dellister efter vedtagelsen de dellister, der er fastsat i artikel 31.8 (Lister over panelmedlemmer), stk. 1.

5. I enhver tvist, hvor et panel finder, at en foranstaltning er uforenelig med forpligtelserne i denne aftale, og hvor foranstaltningen:

- a) berører sektoren for finansielle tjenesteydelser og en hvilken som helst anden sektor, kan den klagende part suspendere fordele i sektoren for finansielle tjenesteydelser, hvis virkninger svarer til foranstaltningens virkninger i den anden parts sektor for finansielle tjenesteydelser, eller
- b) kun berører en anden sektor end sektoren for finansielle tjenesteydelser, kan den klagende part ikke suspendere fordele i sektoren for finansielle tjenesteydelser.

ARTIKEL 18.22

Investerings tvister vedrørende finansielle tjenesteydelser

1. Afdeling D (Bilæggelse af tvister på investeringsområdet) i kapitel 10 (Investeringer) som inkorporeret i og gjort til en del af dette kapitel ved artikel 18.2, stk. 8, finder som ændret ved denne artikel anvendelse på:
 - a) investeringstvister vedrørende foranstaltninger, som dette kapitel finder anvendelse på, og hvor en investor hævder, at en part har overtrådt artikel 10.7 (National behandling), stk. 2, artikel 10.8 (Mestbegunstigelsesbehandling), stk. 2, artikel 10.15 (Behandling af investorer og omfattede investeringer), 10.16 (Overførsler), 10.17 (Kompensation for tab), 10.18 (Ekspropriation og erstatning) eller 10.52 (Nægtelse af fordele), eller
 - b) investeringstvister, der er indledt i henhold til afdeling D (Bilæggelse af tvister på investeringsområdet) i kapitel 10 (Investeringer), hvori artikel 18.13 (Tilsynsklausul) er blevet påberåbt.

2. I tilfælde af en investeringstvist i henhold til stk. 1, litra a), eller hvis den indklagede påberåber sig artikel 18.13 (Tilsynsklausul) i henhold til stk. 1, litra b), senest 60 dage efter indgivelsen af en klage til retten i overensstemmelse med artikel 10.26 (Indgivelse af en klage til retten), skal den afdeling af retten, der behandler sagen, efter høring af tvistens parter og i henhold til artikel 10.44 (Eksperttrapporter) udnævne en eller flere eksperter fra den liste over eksperter, som det blandede udvalg har vedtaget, til at aflægge rapport til den om eventuelle faktuelle spørgsmål vedrørende finansielle tjenesteydelser, der rejses af en part i tvisten i procedurerne. Listen over eksperter vedtages af det fælles råd senest seks måneder efter denne aftales ikrafttræden og skal bestå af seks eksperter, der har dokumenteret ekspertise i eller erfaring med lovgivning eller praksis vedrørende finansielle tjenesteydelser, hvilket kan omfatte regulering af finansielle institutioner. Hvis listen ikke er vedtaget den dag, hvor klagen indgives i henhold til artikel 10.26 (Indgivelse af en klage til retten), udnævnes eksperterne blandt de personer, der er udpeget og meddelt den anden part af en eller begge parter med henblik på vedtagelse af denne liste.

3. Den indklagede kan henvise sagen skriftligt til Underudvalget om Finansielle Tjenesteydelser med henblik på en afgørelse om, hvorvidt og i givet fald i hvilket omfang undtagelsen i henhold til artikel 18.13 (Tilsynsklausul) kan gøres gældende over for klagen. Henvisningen kan ikke foretages senere end den dato, som retten fastsætter for den indklagedes afgivelse af sit indlæg. Har den indklagede henvist sagen til Underudvalget om Finansielle Tjenesteydelser i henhold til dette stykke, suspenderes de frister eller procedurer, der er omhandlet i afdeling D (Bilæggelse af tvister på investeringsområdet) i kapitel 10 (Investeringer).

4. Underudvalget om Finansielle Tjenesteydelser kan i forbindelse med en henvisning i henhold til stk. 3 afgive en fælles konstatering om, hvorvidt og i hvilket omfang en tilsynsklausul i overensstemmelse med artikel 18.13 kan gøres gældende over for klagen, og fremsende en kopi heraf til investoren og retten. Konkluderes det i den fælles konstatering, at artikel 18.13 kan gøres gældende over for alle dele af klagen i dens helhed, anses investoren for at have frafaldet sin klage, og de retslige procedurer ophæves i overensstemmelse med artikel 10.40 (Ophævelse). Konkluderes det i den fælles konstatering, at artikel 18.13 kun kan gøres gældende over for dele af klagen, er den fælles konstatering bindende for retten med hensyn til disse dele af klagen. Suspensionen af de frister og retslige procedurer, der er beskrevet i stk. 3, finder i så fald ikke anvendelse, og investoren kan gå videre med de resterende dele af klagen.

5. Har Underudvalget om Finansielle Tjenesteydelser ikke afgivet en fælles konstatering senest tre måneder efter henvisning af sagen fra den indklagede, finder suspensionen af de i stk. 3 omhandlede frister eller retslige procedurer ikke anvendelse, og investoren kan gå videre med sin klage.

6. Efter anmodning fra den indklagede og i tilfælde af, at Underudvalget om Finansielle Tjenesteydelser ikke har afgivet en fælles konstatering inden for den frist på tre måneder, der er omhandlet i stk. 5, afgør retten indledningsvis, om og i hvilket omfang artikel 18.13 kan gøres gældende. Undlader den indklagede at fremsætte en sådan anmodning, berører det ikke den indklagedes ret til at påberåbe sig artikel 18.13 i en senere fase af de retslige procedurer. Retten må ikke slutte modsætningsvis ud fra den omstændighed, at Underudvalget om Finansielle Tjenesteydelser ikke er nået til enighed om en fælles konstatering.

7. Procedurer i henhold til stk. 6 gennemføres af den afdeling af retten, der er oprettet til at påkende klagen, og skal navnlig sikre, at tvistens parter har mulighed for at fremlægge mindst ét skriftligt indlæg. Denne afdeling af retten træffer sin foreløbige afgørelse senest 120 dage efter modtagelsen af det sidste indlæg. Kræver retten ekstra tid til at træffe sin foreløbige afgørelse, skal den oplyse årsagerne til forsinkelsen. Hvis denne afdeling af retten konkluderer, at artikel 18.13 kan gøres gældende over for hele klagen, anses investoren for at have frafaldet sin klage, og de retslige procedurer ophæves i overensstemmelse med artikel 10.40 (Ophævelse). Hvis denne afdeling af retten konkluderer, at artikel 18.13 kun kan gøres gældende over for dele af klagen, fortsætter de retslige procedurer for så vidt angår de resterende dele af klagen.

KAPITEL 19

DIGITAL HANDEL

ARTIKEL 19.1

Definitioner

Med henblik på dette kapitel forstås ved:

- a) "forbruger": enhver fysisk person eller virksomhed, hvis fastsat i den pågældende parts lovgivning, der anvender eller anmoder om en offentligt tilgængelig telekommunikationstjeneste til formål, der ligger uden for dennes erhverv, forretning, håndværk eller profession
- b) "datameddelelse": oplysninger, der genereres, sendes, modtages eller lagres ved brug af elektroniske, optiske eller lignende midler
- c) "elektronisk autentificeringstjeneste": tjeneste, som gør det muligt at bekræfte:
 - i) identiteten af en fysisk person eller en virksomhed eller

- ii) en datameddelelses oprindelse og integritet fra det tidspunkt, hvor den første gang blev genereret i sin endelige form
- d) "elektronisk signatur": data i elektronisk form, som er vedhæftet eller logisk tilknyttet en datameddelelse, og som kan anvendes til at identificere underskriveren af datameddelelsen og til at angive, at vedkommende godkender oplysningerne i datameddelelsen, for at sikre dens oprindelse og integritet på en sådan måde, at enhver efterfølgende ændring af dataene kan opdages
- e) "elektronisk tillidstjeneste": en elektronisk tjeneste, der består i generering, kontrol og validering af elektroniske signaturer, elektroniske tidsstempler, elektronisk registreret levering, certificerede digitaliseringstjenester, webstedsautentifikation og certifikater relateret til disse tjenester
- f) "slutbruger": enhver fysisk person eller virksomhed, hvis fastsat i den pågældende parts lovgivning, der anvender eller anmoder om en offentligt tilgængelig telekommunikationstjeneste, enten som forbruger eller til formål relateret til dennes erhverv, forretning, håndværk eller profession
- g) "tillidstjenesteudbyder": en fysisk person eller virksomhed, der udbyder elektroniske tillidstjenester og

- h) "uopfordret kommerciel elektronisk besked": en elektronisk besked, der som minimum omfatter e-mail, tekstbeskeder (SMS) og multimediebeskeder (MMS), som sendes i kommercielt øjemed uden modtagerens samtykke eller, trods udtrykkeligt afslag fra modtagerens side, direkte til slutbrugerne via et telekommunikationsnet og, i det omfang der gives mulighed herfor i en parts lovgivning, til andre telekommunikationstjenester.

ARTIKEL 19.2

Anvendelsesområde

1. Dette kapitel finder anvendelse på en parts foranstaltninger, som påvirker handel ved hjælp af elektroniske midler.
2. Dette kapitel finder ikke anvendelse på:
 - a) spiltjenester
 - b) radio- og tv-spredningstjenester
 - c) audiovisuelle tjenesteydelser

- d) tjenesteydelser leveret af notarer eller tilsvarende erhverv
- e) juridisk repræsentation og
- f) offentlige udbud med undtagelse af artikel 19.7, 19.8 og 19.11.

ARTIKEL 19.3

Generelle principper

Parterne anerkender den økonomiske vækst og de muligheder, som digital handel giver, og vigtigheden af at fastlægge rammer, der fremmer forbrugernes tillid til digital handel, og af at undgå unødvendige hindringer for anvendelsen og udviklingen heraf.

ARTIKEL 19.4

Ret til at regulere

Parterne bekræfter retten til inden for deres territorium at regulere med henblik på at nå legitime politiske mål, såsom mål vedrørende folkesundheden, sociale ydelser, offentlig uddannelse, sikkerhed, miljøet, den offentlige sædelighed, social- eller forbrugerbeskyttelse, beskyttelse af privatlivets fred og databeskyttelse samt fremme og beskyttelse af den kulturelle mangfoldighed eller konkurrence.

ARTIKEL 19.5

Told på elektroniske overførsler

1. En part må ikke indføre told på elektroniske overførsler mellem en person fra den ene part og en person fra den anden part.
2. Det præciseres, at stk. 1 ikke forhindrer en part i at pålægge interne skatter, gebyrer eller andre afgifter på elektroniske overførsler, forudsat at disse skatter, gebyrer eller afgifter pålægges på en måde, der er forenelig med denne aftale.

ARTIKEL 19.6

Ingen forudgående tilladelse

1. Parterne sikrer, at levering af tjenesteydelser ad elektronisk vej ikke er betinget af en forhåndstilladelse.
2. Stk. 1 berører ikke tilladelseskrav, som ikke specifikt og udelukkende vedrører tjenesteydelser, der leveres ad elektronisk vej, eller som finder anvendelse på telekommunikationstjenester.

ARTIKEL 19.7

Elektroniske kontrakter

Parterne sikrer, at deres retssystem tillader indgåelse af kontrakter ad elektronisk vej, og at disse kontrakter ikke nægtes retsvirkning, gyldighed eller anvendelighed alene med den begrundelse, at de er indgået ad elektronisk vej¹⁰.

ARTIKEL 19.8

Elektroniske tillids- og autentificeringstjenester

1. En part må ikke nægte den retlige gyldighed af en elektronisk tillidstjeneste eller en elektronisk autentificeringstjeneste alene med den begrundelse, at tjenesten leveres i elektronisk form

¹⁰ Denne bestemmelse finder ikke anvendelse på kontrakter:

- a) som skaber eller overdrager rettigheder til fast ejendom
- b) der ifølge loven kræver medvirken af domstole, offentlige myndigheder eller erhverv, som udøver offentlig myndighed
- c) om kaution og kontrakter om sikkerhedsstillelse fra personer, der ikke handler som led i deres erhverv, forretning, håndværk eller profession, i overensstemmelse med lovgivningen, og
- d) der henhører under familieretten eller arveretten.

2. En part ikke må indføre eller opretholde foranstaltninger til regulering af elektroniske tillids- og autentificeringstjenester, som ville:

- a) forbyde parterne i en elektronisk transaktion indbyrdes at fastlægge passende elektroniske metoder for deres transaktion eller
- b) forhindre parterne i en elektronisk transaktion i at få mulighed for at bevise over for retslige eller administrative myndigheder, at deres elektroniske transaktion overholder alle lovkrav med hensyn til elektroniske tillids- og autentificeringstjenester.

3. Uanset stk. 2 kan en part for en bestemt kategori af elektroniske transaktioner kræve, at metoden til elektronisk autentificering opfylder visse præstationsnormer eller er certificeret af en myndighed, som er akkrediteret i overensstemmelse med dens lovgivning. Sådanne krav skal være objektive, gennemsigtige og ikkediskriminerende og må kun vedrøre de særlige karakteristika ved den pågældende kategori af elektroniske transaktioner.

4. Parterne tilskynder til brug af interoperable elektroniske tillids- og autentificeringstjenester og gensidig anerkendelse af elektroniske tillids- og autentificeringstjenester, der udbydes af anerkendte tillidstjenesteudbydere.

ARTIKEL 19.9

Beskyttelse af forbrugerne online

1. Parterne anerkender vigtigheden af at opretholde og indføre gennemsigtige og effektive foranstaltninger, der bidrager til at sikre forbrugernes tillid, herunder, men ikke begrænset til, foranstaltninger, der beskytter forbrugerne mod svigagtig og vildledende handelspraksis, når de foretager elektroniske handelstransaktioner.
2. Parterne indfører eller opretholder foranstaltninger, der bidrager til at sikre forbrugernes tillid, herunder foranstaltninger, der forbyder svigagtig og vildledende handelspraksis, som er eller kan være til skade for forbrugerne.
3. Parterne anerkender vigtigheden af samarbejde mellem deres respektive forbrugerbeskyttelsesorganer eller andre relevante organer om aktiviteter i relation til elektronisk handel mellem parterne for at øge forbrugernes tillid og dermed fremme disses velfærd.

ARTIKEL 19.10

Uopfordrede kommercielle elektroniske beskeder

1. Hver part indfører eller opretholder foranstaltninger, som:
 - a) kræver, at afsendere af uopfordrede kommercielle elektroniske beskeder gør det lettere for slutbrugerne at hindre løbende modtagelse af sådanne beskeder, eller
 - b) kræver godkendelse fra modtagerne af kommercielle elektroniske beskeder jf. hver parts love og forskrifter.
2. Parterne sikrer, at uopfordrede kommercielle elektroniske beskeder klart kan identificeres som sådan, tydeligt oplyser, på hvis vegne de er sendt, og indeholder de oplysninger, der er nødvendige for at sætte slutbrugerne i stand til gratis og til enhver tid at anmode om standsning.
3. Parterne sikrer, at der er mulighed for at klage over afsendere af uopfordrede kommercielle elektroniske beskeder, der ikke overholder de foranstaltninger, der indføres eller opretholdes i medfør af stk. 1 og 2.
4. Parterne bestræber sig på at samarbejde i relevante tilfælde af fælles interesse vedrørende regulering af uopfordrede kommercielle elektroniske beskeder.

ARTIKEL 19.11

Kildekode

1. En part må ikke kræve videregivelse af eller adgang til kildekoden for software, som ejes af en fysisk person eller en virksomhed fra den anden part.
2. Det præciseres, at stk. 1 ikke:
 - a) forhindrer en part i at indføre eller opretholde foranstaltninger med henblik på at nå et legitimt samfundspolitisk mål, herunder sikrings- og sikkerhedsforanstaltninger, f.eks. i forbindelse med en certificeringsprocedure, i overensstemmelse med artikel 18.13 (Tilsynsklausul), 32.1 (Generelle undtagelser) og artikel 2.8 (Undtagelser af sikkerhedshensyn) i aftalens del IV, og
 - b) finder anvendelse på frivillig videregivelse eller indrømmelse af adgang til kildekoden på et kommercielt grundlag foretaget af en person fra den anden part, f.eks. i forbindelse med et offentligt udbud eller en frit forhandlet kontrakt.
3. Intet i denne artikel berører:
 - a) en domstols, en forvaltningsdomstols eller en konkurrencemyndigheds krav om at afhjælpe en overtrædelse af konkurrencelovgivningen

- b) intellektuelle ejendomsrettigheder og håndhævelsen heraf og
- c) en parts ret til at træffe foranstaltninger eller undlade at give oplysninger, som den anser for nødvendigt af hensyn til beskyttelsen af dens vitale sikkerhedsinteresser i forbindelse med udbud vedrørende våben, ammunition eller krigsmateriel eller udbud, der er uomgængeligt nødvendige for den nationale sikkerhed eller det nationale forsvar.

ARTIKEL 19.12

Åben internetadgang

Hver part bestræber sig på at sikre, at slutbrugerne på dens territorium med forbehold af gældende politikker samt love og forskrifter kan:

- a) få adgang til, distribuere og anvende tjenester og applikationer efter eget valg, som er tilgængelige på internettet, med forbehold af en rimelig og ikkediskriminerende netstyring
- b) koble enheder efter eget valg til internettet, forudsat at sådanne enheder ikke skader nettet, og
- c) få adgang til oplysninger om den netstyringspraksis, som deres leverandør af internetadgangstjenester gør brug af.

ARTIKEL 19.13

Samarbejde

1. Parterne, der anerkender den digitale handels globale karakter, samarbejder om reguleringsmæssige spørgsmål og bedste praksis gennem de allerede eksisterende sektordialoger, som bl.a. skal omhandle:

- a) anerkendelse og fremme af interoperable grænseoverskridende elektroniske tillids- og autentificeringstjenester
- b) behandling af direkte markedsføringsmeddelelser
- c) udfordringer for små og mellemstore virksomheders med hensyn til digital handel
- d) forbrugerbeskyttelse og opbygning af forbrugertillid i forbindelse med elektronisk handel
- e) fælles cybersikkerhedsspørgsmål og
- f) andre spørgsmål af relevans for udviklingen af digital handel.

2. Det i stk. 1 omhandlede samarbejde om reguleringsmæssige spørgsmål og bedste praksis koncentrerer om udveksling af oplysninger og synspunkter om parternes respektive lovgivning herom samt om gennemførelsen af sådan lovgivning.

3. Parterne bekræfter betydningen af at deltage aktivt i multilaterale fora med henblik på at fremme udviklingen af digital handel.

ARTIKEL 19.14

Revisionsklausul vedrørende datastrømme

Parterne revurderer senest tre år efter datoen for denne aftales ikrafttræden behovet for at indføre bestemmelser om frie datastrømme i denne aftale.

KAPITEL 20

KAPITALBEVÆGELSER, BETALINGER OG OVERFØRSLER OG MIDLERTIDIGE BESKYTTELSESFORANSTALTNINGER

ARTIKEL 20.1

Løbende poster

Uden at det berører denne aftales øvrige bestemmelser, tillader parterne, at alle overførsler eller betalinger for så vidt angår transaktioner på betalingsbalancens løbende poster mellem parterne, der er omfattet af denne aftale, kan foretages i frit konvertibel valuta og i overensstemmelse med artiklerne i overenskomsten om Den Internationale Valutafond, der blev vedtaget i Bretton Woods, New Hampshire, den 22. juli 1944, hvis det er relevant.

ARTIKEL 20.2

Kapitalbevægelser

Uden at det berører denne aftales øvrige bestemmelser, tillader parterne, for så vidt angår transaktioner på betalingsbalancens kapitalposter og finansielle poster, frie kapitalbevægelser med henblik på liberalisering af investeringer og andre transaktioner som omhandlet i afdeling B (Liberalisering af investeringer) i kapitel 10 (Investeringer), kapitel 11 (Grænseoverskridende handel med tjenesteydelser), kapitel 12 (Fysiske personers midlertidige tilstedeværelse i forretningsøjemed) og kapitel 18 (Finansielle tjenesteydelser).

ARTIKEL 20.3

Anvendelse af love og forskrifter vedrørende kapitalbevægelser, betalinger eller overførsler

1. Artikel 10.16 (Overførsler) og artikel 18.2 (Anvendelsesområde), stk. 6, litra a), samt artikel 20.1 og 20.2 forhindrer ikke en part i at anvende sine egne love og forskrifter vedrørende:
 - a) konkurs, insolvens og beskyttelse af kreditorrettigheder

- b) udstedelse af eller handel med finansielle instrumenter
- c) regnskabsaflæggelse for eller regnskabsføring af kapitalbevægelser, betalinger eller overførsler, når det er nødvendigt til støtte for de lovhåndhævende myndigheder eller finanstilsynsmyndighederne
- d) strafbare handlinger eller vildledende eller svigagtig praksis
- e) sikring af efterlevelse af kendelser eller domme i retlige procedurer eller
- f) social sikring, offentlige pensionsordninger eller obligatoriske opsparingsordninger.

2. Disse love og forskrifter må ikke anvendes på en vilkårlig eller diskriminerende måde eller på en anden måde, der udgør en skjult begrænsning af kapitalbevægelser, betalinger eller overførsler.

ARTIKEL 20.4

Midlertidige beskyttelsesforanstaltninger

1. I særlige tilfælde af alvorlige vanskeligheder for gennemførelsen af Den Europæiske Unions økonomiske og monetære union, eller trussel herom, kan Den Europæiske Union indføre eller opretholde beskyttelsesforanstaltninger med hensyn til kapitalbevægelser, betalinger eller overførsler. Disse foranstaltninger skal begrænses til det omfang, der er strengt nødvendigt for at afhjælpe sådanne vanskeligheder, og de skal være i kraft i en periode på højst seks måneder.
2. Foranstaltninger, der indføres af Den Europæiske Union i henhold til stk. 1, må ikke udgøre et middel til vilkårlig eller uberettiget forskelsbehandling mellem Mexico og et tredjeland. Den Europæiske Union underretter straks Mexico herom og forelægger hurtigst muligt en tidsplan for afskaffelse af sådanne foranstaltninger.

ARTIKEL 20.5

Restriktioner i tilfælde af betalingsbalanceproblemer, udefra kommende finansielle vanskeligheder og makroøkonomiske vanskeligheder

1. En part kan indføre eller opretholde restriktive foranstaltninger med hensyn til kapitalbevægelser, betalinger eller overførsler¹¹:
 - a) i tilfælde af alvorlige betalingsbalanceproblemer eller udefra kommende finansielle vanskeligheder eller trussel herom¹² eller
 - b) i særlige tilfælde, hvor betalinger eller overførsler i forbindelse med kapitalbevægelser forårsager eller truer med at forårsage alvorlige makroøkonomiske vanskeligheder i forbindelse med penge- og valutapolitikker i Mexico eller en EU-medlemsstat.
2. De i stk. 1 omhandlede foranstaltninger:
 - a) skal i givet fald være i overensstemmelse med artiklerne i overenskomsten om Den Internationale Valutafond

¹¹ For så vidt angår Den Europæiske Union, kan disse foranstaltninger træffes af en medlemsstat i Den Europæiske Union i andre situationer end dem, der er omhandlet i artikel 20.4, og som påvirker den pågældende medlemsstats økonomi.

¹² Det præciseres, at alvorlige betalingsbalanceproblemer eller udefra kommende finansielle vanskeligheder eller trussel herom, som omhandlet i stk. 1, litra a), blandt andre faktorer kan være forårsaget af alvorlige makroøkonomiske vanskeligheder i forbindelse med penge- og valutapolitikker eller trussel herom, som omhandlet i stk. 1, litra b).

- b) må ikke være mere vidtrækkende, end hvad der er nødvendigt for at håndtere den situation, som er beskrevet i stk. 1
- c) skal være midlertidige og afskaffes gradvist, efterhånden som den i stk. 1 angivne situation forbedres
- d) skal undgå at forårsage unødvendig skade på den anden parts handelsmæssige, økonomiske og finansielle interesser
- e) må ikke medføre, at den anden part behandles mindre gunstigt end et tredjeland i tilsvarende situationer, og
- f) må ikke anvendes som en erstatning for makroøkonomiske politikker, som der er behov for til berettiget ekstern tilpasning.

3. I tilfælde af handel med varer kan en part indføre eller opretholde restriktive foranstaltninger for at beskytte sin finansielle stilling over for udlandet eller betalingsbalancen. Sådanne foranstaltninger skal være i overensstemmelse med artikel XII i GATT 1994 og forståelsen vedrørende betalingsbalancebestemmelserne i den almindelige overenskomst om told og udenrigshandel 1994.

4. I tilfælde af handel med tjenesteydelser kan en part indføre eller opretholde restriktive foranstaltninger for at beskytte sin finansielle stilling over for udlandet eller betalingsbalancen. Sådanne foranstaltninger skal være i overensstemmelse med artikel XII i GATS.

5. En part bestræber sig på ikke at indføre eller opretholde foranstaltninger i form af toldtillæg, kontingenter, licenser eller lignende foranstaltninger. Parten skal redegøre for begrundelsen for anvendelsen af disse restriktive foranstaltninger, når den underretter den anden part om foranstaltningerne.

6. En part, der indfører eller opretholder foranstaltninger som omhandlet i stk. 1, skal straks underrette den anden part herom.

7. Hvis der indføres eller opretholdes restriktive foranstaltninger i henhold til artikel 20.4 eller denne artikel, skal parterne straks afholde konsultationer i Underudvalget om Tjenesteydelser og Investeringer, medmindre der afholdes konsultationer i andre internationale fora, som begge parter er medlem af. Der skal ved konsultationerne foretages en vurdering af de betalingsbalanceproblemer eller udefra kommende finansielle vanskeligheder, der førte til de respektive foranstaltninger, under hensyntagen til f.eks.:

- a) vanskelighedernes art og omfang
- b) det eksterne økonomiske og handelsmæssige miljø og
- c) alternative afhjælpende foranstaltninger, der måtte forefindes.

8. Ved de i stk. 7 omhandlede konsultationer undersøges restriktive foranstaltningers forenelighed med artikel 20.4 og denne artikels stk. 1 og 2. Parterne skal acceptere alle relevante resultater af statistisk eller faktisk art, der i givet fald forelægges af Den Internationale Valutafond ("IMF"), og deres konklusioner skal tage hensyn til IMF's vurdering af den pågældende parts betalingsbalancesituation og eksterne finansielle situation.

KAPITEL 21

OFFENTLIGE UDBUD

ARTIKEL 21.1

Definitioner

Med henblik på dette kapitel forstås ved:

- a) "kommercielle varer eller tjenesteydelser": varer eller tjenesteydelser af en type, der generelt sælges eller udbydes til salg på det kommercielle marked til, og som sædvanligvis købes af, ikkestatslige købere til ikkestatslig brug
- b) "tjenesteydelser inden for bygge- og anlægsvirksomhed": tjenesteydelser med det formål at udføre et bygge- eller anlægsarbejde ved et hvilket som helst middel, baseret på hovedgruppe 51 i FN's foreløbige centrale produktklassifikation (CPC)

c) "omfattede udbud": udbud til statslig brug:

i) af en vare, en tjenesteydelse eller enhver kombination heraf:

A) som specificeret for hver part i henholdsvis bilag 21-A (Den Europæiske Unions omfattede udbud) eller 21-B (Mexicos omfattede udbud) og

B) som ikke indkøbes med henblik på kommercielt salg eller videresalg eller til brug i forbindelse med produktion eller levering af en vare eller en tjenesteydelse til kommercielt salg eller videresalg

ii) foretaget på basis af en kontrakt, uanset dennes form, herunder:

A) køb

B) leasing og

C) leje med eller uden forkøbsret

iii) for hvilke værdien som anslået i overensstemmelse med artikel 21.2 svarer til eller overstiger den relevante tærskel, som er specificeret for hver part i henholdsvis bilag 21-A (Den Europæiske Unions omfattede udbud) eller 21-B (Mexicos omfattede udbud), på datoen for offentliggørelse af en bekendtgørelse i overensstemmelse med artikel 21.6

- iv) foretaget af en ordregivende enhed, og
 - v) som ikke på anden måde er udelukket fra at være omfattet i medfør af artikel 21.2, stk. 2, eller bilag 21-A (Den Europæiske Unions omfattede udbud) eller 21-B (Mexicos omfattede udbud)
- d) "elektronisk auktion": en iterativ proces, der involverer brug af elektroniske midler, således at leverandører kan præsentere enten nye priser eller nye værdier for kvantificerbare, ikkeprismæssige elementer i tilbuddet i tilknytning til evalueringskriterierne eller begge dele, og som fører til tilbuddenes klassificering eller fornyede klassificering
 - e) "på skrift" eller "skriftligt": ethvert udtryk i ord eller tal, der kan læses, gengives og senere videreformidles, og som kan omfatte elektronisk fremsendte og lagrede oplysninger
 - f) "udbud med forhandling": en udbudsprocedure, hvorved den ordregivende enhed kontakter en eller flere leverandører efter eget valg
 - g) "leverandørliste": en liste over leverandører, som en ordregivende enhed har fastslået opfylder betingelserne for optagelse på den pågældende liste, og som den ordregivende enhed agter at anvende mere end en gang

- h) "bekendtgørelse om påtænkt udbud": en bekendtgørelse offentliggjort af en ordregivende enhed, som opfordrer interesserede leverandører til at indsende en anmodning om deltagelse, et tilbud eller begge dele
- i) "kompensationskøb": betingelser eller tiltag, der fremmer lokal udvikling eller forbedrer en parts betalingsbalancesituation, såsom anvendelse af indenlandsk indhold, tildeling af licens på teknologi, investeringer, modkøb eller lignende handlinger eller betingelser
- j) "åbent udbud": en udbudsprocedure, hvorved allerede interesserede leverandører kan afgive tilbud
- k) "ordregivende enhed": en enhed, der er omfattet i medfør af afdeling A, B og C i bilag 21-A (Den Europæiske Unions omfattede udbud) og 21-B (Mexicos omfattede udbud)
- l) "kvalificeret leverandør": en leverandør, som en ordregivende enhed anerkender har opfyldt betingelserne for deltagelse
- m) "begrænset udbud": en udbudsprocedure, hvor den ordregivende enhed kun opfordrer kvalificerede leverandører til at afgive tilbud
- n) "tjenesteydelser": omfatter tjenesteydelser inden for bygge- og anlægsvirksomhed, medmindre andet er angivet

- o) "standard": et dokument godkendt af et anerkendt organ, som muliggør almindelig og gentagen anvendelse, regler, retningslinjer eller karakteristika for varer eller tjenesteydelser eller de dermed forbundne processer og produktionsmetoder, hvis overholdelse ikke er obligatorisk, og som også kan omfatte eller udelukkende fastsætte de krav til terminologi, symboler, emballering, mærkning eller etikettering, som en vare, tjenesteydelse, produktionsproces eller produktionsmetode skal opfylde
- p) "leverandør": en person eller gruppe af personer, der leverer eller kan levere varer eller tjenesteydelser, og
- q) "teknisk specifikation": et krav i udbuddet:
 - i) der fastsætter karakteristikaene for varer eller tjenesteydelser, der skal indkøbes, herunder kvalitet, præstation, sikkerhed og dimensioner, eller processerne eller metoderne for produktion eller levering heraf, eller
 - ii) som vedrører kravene til terminologi, symboler, emballering, mærkning eller etikettering, således som de finder anvendelse på en vare eller tjenesteydelse.

ARTIKEL 21.2

Anvendelsesområde og dækning

Anvendelse af kapitlet

1. Dette kapitel finder anvendelse på alle foranstaltninger vedrørende et omfattet udbud, uanset om det helt eller delvist gennemføres elektronisk.
2. Medmindre andet er fastsat i bilag 21-A (Den Europæiske Unions omfattede udbud) og 21-B (Mexicos omfattede udbud), finder dette kapitel ikke anvendelse på:
 - a) erhvervelse eller leje af jord, eksisterende bygninger eller anden fast ejendom eller rettigheder hertil
 - b) ikkekontraktbaserede aftaler eller enhver form for bistand, som en part yder, herunder kooperative aftaler, tilskud, lån, kapitalindskud, garantier og skatteincitamenter
 - c) indkøb eller erhvervelse af finansformidler- og depottjenesteydelser, likvidations- og forvaltningstjenesteydelser for regulerede finansielle institutioner eller tjenesteydelser i forbindelse med salg, indfrielse og distribution af offentlig gæld, herunder lån og statsobligationer, gældsbeviser og andre værdipapirer

- d) offentlige ansættelseskontrakter
- e) udbud, der foretages:
 - i) med det specifikke formål at yde international bistand, herunder udviklingsbistand
 - ii) inden for rammerne af den særlige procedure eller betingelse, der gælder for en international aftale vedrørende udstationering af tropper eller vedrørende de undertegnende landes fælles gennemførelse af et projekt, eller
 - iii) i henhold til den særlige procedure eller betingelse, der gælder for en international organisation eller en organisation finansieret gennem internationale tilskud, lån eller andre former for bistand, når den gældende procedure eller betingelse ville være uforenelig med dette kapitel.

3. Hver parts forpligtelser vedrørende de omfattede udbud er fastsat i bilag 21-A (Den Europæiske Unions omfattede udbud) og 21-B (Mexicos omfattede udbud) i overensstemmelse med følgende struktur:

- a) i afdeling A, de centrale statslige enheder, hvis udbud er omfattet af dette kapitel
- b) i afdeling B, de decentrale statslige enheder, hvis udbud er omfattet af dette kapitel, herunder, for Mexicos vedkommende, andre enheder på decentralt niveau

- c) i afdeling C, alle andre enheder, hvis udbud er omfattet af dette kapitel
 - d) i afdeling D, de varer, der er omfattet af dette kapitel
 - e) i afdeling E, de tjenesteydelser, der er omfattet af dette kapitel, bortset fra tjenesteydelser inden for bygge- og anlægsvirksomhed
 - f) i afdeling F, de tjenesteydelser inden for bygge- og anlægsvirksomhed, der er omfattet af dette kapitel
 - g) i afdeling G, det offentlig-private partnerskab eller de bygge- og anlægskoncessioner, som er omfattet af dette kapitel
 - h) i afdeling H, generelle bemærkninger og undtagelser og
 - i) i afdeling I, de medier, hvori parten offentliggør sine udbudsbekendtgørelser, bekendtgørelser om indgåede kontrakter og andre oplysninger vedrørende dens system for offentlige udbud.
4. Hvis en parts lovgivning tillader, at et omfattet udbud på den ordregivende enheds vegne gennemføres af andre enheder eller personer, hvis udbud ikke er omfattet for de pågældende varer og tjenesteydelser, finder dette kapitel også anvendelse.

Værdiansættelse

5. Ved vurdering af værdien af et udbud med henblik på at konstatere, om der er tale om et omfattet udbud:

- a) må den ordregivende enhed ikke opdele udbuddet i særskilte udbud eller vælge eller anvende en særlig beregningsmetode til at vurdere et udbuds værdi med den hensigt helt eller delvis at udelukke det fra anvendelsen af dette kapitel, og
- b) skal den ordregivende enhed inkludere den højeste anslåede samlede værdi af udbuddet over den samlede varighed, uanset om kontrakten tildeles en eller flere leverandører, under hensyntagen til alle former for aflønning, herunder:
 - i) præmier, honorarer, provisioner og rente og
 - ii) den samlede værdi af optioner, hvis udbuddet giver mulighed for sådanne optioner.

6. Fører et individuelt krav i et udbud til indgåelse af mere end én kontrakt eller til, at der indgås kontrakter i separate dele (i det følgende benævnt "tilbagevendende kontrakter"), baseres beregningen af den højeste anslåede samlede værdi på:

- a) værdien af tilbagevendende kontrakter for samme type varer eller tjenesteydelser, som er tildelt inden for de seneste 12 måneder eller i den ordregivende enheds foregående regnskabsår, om muligt justeret for at tage højde for forventede ændringer i mængden eller værdien af den vare eller tjenesteydelse, der indkøbes, i de efterfølgende 12 måneder, eller
- b) den anslåede værdi af tilbagevendende kontrakter for samme type varer eller tjenesteydelser, der tildeles inden for 12 måneder efter tildelingen af den oprindelige kontrakt eller i den ordregivende enheds regnskabsår.

7. I tilfælde af udbud i form af leasing eller leje af varer eller tjenesteydelser eller udbud, hvor den samlede pris ikke er specificeret, er grundlaget for værdiansættelsen:

- a) i tilfælde af tidsbegrænsede kontrakter:
 - i) den samlede anslåede maksimumværdi for hele kontraktens løbetid, hvis kontraktens løbetid er 12 måneder eller derunder, eller
 - ii) den samlede anslåede maksimumværdi inklusive en eventuel anslået restværdi, hvis kontraktens løbetid overstiger 12 måneder

- b) i tilfælde af tidsubegrænsede kontrakter den anslåede månedlige rate multipliceret med 48 og
- c) hvis det ikke er sikkert, om kontrakten bliver tidsbegrænset, finder litra b) anvendelse.

ARTIKEL 21.3

Sikkerhed og generelle undtagelser

1. Intet i dette kapitel må fortolkes således, at det forhindrer en part i at træffe foranstaltninger eller i at undlade at give oplysninger, som den anser for nødvendigt af hensyn til beskyttelsen af dens vitale sikkerhedsinteresser i forbindelse med udbud vedrørende våben, ammunition eller krigsmateriel eller udbud, der er uomgængeligt nødvendige for den nationale sikkerhed eller det nationale forsvar.
2. Forudsat at sådanne foranstaltninger ikke anvendes på en måde, der udgør et middel til vilkårlig eller uberettiget forskelsbehandling mellem parter, hvor de samme forhold gør sig gældende, eller en skjult begrænsning af den internationale handel, må intet i dette kapitel fortolkes således, at det forhindrer en part i at indføre eller håndhæve foranstaltninger:
 - a) som er nødvendige for at beskytte den offentlige moral, orden eller sikkerhed

- b) som er nødvendige for at beskytte menneskers, dyrs eller planterers liv eller sundhed
- c) som er nødvendige for at beskytte intellektuel ejendomsret, eller
- d) som vedrører varer og tjenesteydelser fremstillet af personer med handicap, af filantropiske institutioner eller ved fængselsarbejde.

ARTIKEL 21.4

Generelle principper

Ikkediskrimination

1. Uanset anvendelsesområdet i artikel 21.2 kan en virksomhed i en part, der er lovligt etableret ved oprettelse, erhvervelse eller opretholdelse af en handelsmæssig tilstedeværelse på den anden parts område, deltage i den anden parts offentlige udbud på samme betingelser som virksomheder i den anden part som fastsat i den anden parts lovgivning.

2. Med hensyn til enhver foranstaltning vedrørende de omfattede udbud indrømmer parterne, herunder deres ordregivende enheder, varer og tjenesteydelser fra den anden part og leverandører fra den anden part, der tilbyder sådanne varer eller tjenesteydelser, straks og betingelsesløst en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, de og deres ordregivende enheder indrømmer deres egne varer, tjenesteydelser og leverandører.

3. Med hensyn til enhver foranstaltning vedrørende de omfattede udbud må en part, herunder dens ordregivende enheder, ikke:

- a) behandle en lokalt etableret leverandør mindre gunstigt end en anden lokalt etableret leverandør på grundlag af graden af udenlandsk tilhørsforhold eller ejerskab eller
- b) diskriminere mod en lokalt etableret leverandør på grundlag af, at de varer eller tjenesteydelser, der tilbydes af denne leverandør til et givet udbud, er varer eller tjenesteydelser fra den anden part.

Anvendelse af elektroniske midler

4. Når en ordregivende enhed gennemfører de omfattede udbud ved hjælp af elektroniske midler, skal den:

- a) sikre, at udbuddet gennemføres under anvendelse af informationsteknologisystemer og software, herunder sådanne, som vedrører autentificering og kryptering af oplysninger, som er alment tilgængelige og interoperable med andre alment tilgængelige informationsteknologisystemer og anden tilgængelig software

- b) opretholde mekanismer, der sikrer integriteten af anmodninger om deltagelse og tilbud, herunder fastsættelse af tidspunktet for modtagelsen heraf og forebyggelse af uretmæssig adgang, og
- c) anvende elektroniske informations- og kommunikationsmidler til offentliggørelse af bekendtgørelser og udbudsmateriale i forbindelse med udbudsprocedurer og i videst muligt omfang til afgivelse af tilbud.

Gennemførelse af udbud

5. En ordregivende enhed gennemfører de omfattede udbud på en gennemsigtig og upartisk måde:
- a) som er forenelig med dette kapitel og under anvendelse af en af følgende metoder: åbent udbud, begrænset udbud eller udbud med forhandling
 - b) som forhindrer interessekonflikter og forebygger korruption i overensstemmelse med den pågældende parts lovgivning.

Foranstaltninger til bekæmpelse af korruption

6. Hver part sikrer, at der i dens offentlige udbud indgår passende foranstaltninger til forebyggelse af korruption. Foranstaltningerne skal omfatte procedurer, hvorved man kan udelukke leverandører, der — som fastslået ved endelig afgørelse af retsmyndighederne i den pågældende part — har deltaget i svigagtige eller andre ulovlige aktiviteter i forbindelse med offentlige udbud på den pågældende parts territorium, fra at deltage i disse udbud, enten på ubestemt tid eller i en nærmere angivet periode. Hver part sørger også for at have indført politikker og procedurer til så vidt muligt at eliminere eller håndtere potentielle interessekonflikter hos personer, der beskæftiger sig med eller har indflydelse på offentlige udbud.

Oprindelsesregler

7. Med henblik på offentlige udbud, der er omfattet af dette kapitel, må en part ikke anvende oprindelsesregler på varer eller tjenesteydelser, der er importeret fra eller leveret af den anden part, som afviger fra de oprindelsesregler, som den pågældende part anvender i den normale handel på import eller leveringer af de samme varer eller tjenesteydelser.

Nægtelse af fordele

8. En part kan efter forudgående notifikation og konsultation nægte at indrømme fordelene i medfør af dette kapitel til en tjenesteyder fra den anden part, hvis parten fastslår, at tjenesteydelsen leveres af en virksomhed, der ikke har betydelige forretningsaktiviteter på nogen af parternes territorium.

Kompensationskøb

9. Hvad angår de omfattede udbud må en part, herunder dens ordregivende enheder, ikke søge, tage hensyn til, pålægge eller gennemtvinge nogen form for kompensationskøb.

Foranstaltninger, der ikke specifikt vedrører udbud

10. Stk. 2 og 3 finder ikke anvendelse på:

- a) told eller andre afgifter, der pålægges ved import af varer
- b) metoden til opkrævning af sådan told og sådanne afgifter og
- c) andre importforskrifter eller -formaliteter og foranstaltninger, der påvirker handelen med tjenesteydelser, undtagen foranstaltninger vedrørende omfattede udbud.

ARTIKEL 21.5

Oplysninger om udbudssystemet

1. Hver part skal:
 - a) straks offentliggøre alle love, administrative forskrifter, retsafgørelser, alment gældende administrative afgørelser, standardbestemmelser i kontrakter, der er påbudt i medfør af love eller administrative forskrifter, og som med henvisning er inkorporeret i bekendtgørelser eller udbudsmateriale og procedurer i forbindelse med omfattede udbud samt eventuelle ændringer heraf, i officielt udpegede elektroniske medier eller papirmedier, som offentliggøres bredt og til stadighed er let tilgængelige for offentligheden, og
 - b) på anmodning give en redegørelse herfor til den anden part.
2. Hver part anfører i afdeling I i henholdsvis bilag 21-A (Den Europæiske Unions omfattede udbud) eller 21-B (Mexicos omfattede udbud):
 - a) de elektroniske eller trykte medier, hvori parten offentliggør de oplysninger, der er beskrevet i stk. 1, litra a)
 - b) de elektroniske eller trykte medier, hvori parten offentliggør de bekendtgørelser, der kræves i henhold til artikel 21.6, 21.8, stk. 9, og artikel 21.15, stk. 2, og

c) adressen på det eller de websteder, hvor parten offentliggør:

i) sine udbudsstatistikker, der er omhandlet i artikel 21.15, stk. 4, eller

ii) sine bekendtgørelser vedrørende kontrakter tildelt i henhold til artikel 21.15, stk. 6.

3. Hver part underretter straks Underudvalget om Offentlige Udbud om enhver ændring af de oplysninger, som den har anført i afdeling I i bilag 21-A (Den Europæiske Unions omfattede udbud) eller 21-B (Mexicos omfattede udbud).

ARTIKEL 21.6

Bekendtgørelser

Bekendtgørelse om påtænkt udbud

1. I forbindelse med hvert omfattet udbud skal den ordregivende enhed offentliggøre en bekendtgørelse om påtænkt udbud, undtagen under de omstændigheder, der er beskrevet i artikel 21.12.

2. Medmindre andet er bestemt i dette kapitel, skal en bekendtgørelse om påtænkt udbud indeholde følgende:

- a) den ordregivende enheds navn og adresse samt andre oplysninger, der er nødvendige for at kontakte den ordregivende enhed og indhente alle relevante dokumenter vedrørende udbuddet samt eventuelle omkostninger og betalingsvilkår
- b) en beskrivelse af udbuddet, herunder arten og mængden af varer eller tjenesteydelser, der skal indkøbes, eller, hvis mængden ikke kendes, den skønnede mængde
- c) i tilfælde af tilbagevendende kontrakter så vidt muligt et skøn over tidsplanen for efterfølgende bekendtgørelser om påtænkt udbud
- d) en beskrivelse af eventuelle optioner
- e) fristen for levering af varerne eller tjenesteydelserne eller kontraktens varighed
- f) den udbudsmetode, der vil blive anvendt, og hvorvidt den indebærer forhandling eller elektronisk auktion
- g) hvor relevant, adressen og sidste frist for indsendelse af anmodninger om deltagelse i udbudsproceduren

- h) adressen og sidste frist for afgivelse af tilbud
- i) det eller de sprog, hvorpå tilbuddene eller anmodningerne om deltagelse kan indgives, hvis de kan indgives på et andet sprog end den pågældende ordregivende enheds parts officielle sprog
- j) en liste over og en kort beskrivelse af eventuelle betingelser for leverandørers deltagelse, herunder eventuelle krav om specifikke dokumenter eller certifikater, som leverandørerne skal fremlægge i forbindelse med deltagelsen, medmindre sådanne krav er indeholdt i det udbudsmateriale, der stilles til rådighed for alle interesserede leverandører samtidig med bekendtgørelsen om påtænkt udbud
- k) om den ordregivende enhed i medfør af artikel 21.8 har til hensigt at udvælge et begrænset antal kvalificerede leverandører, der opfordres til at afgive tilbud, de kriterier, der vil blive anvendt for at udvælge disse, og en eventuel begrænsning af antallet af leverandører, der vil kunne afgive tilbud, og
- l) angivelse af, at udbuddet er omfattet af dette kapitel.

Bekendtgørelse i resuméform

3. En ordregivende enhed offentliggør i forbindelse med hvert påtænkt udbud et lettilgængeligt resumé af bekendtgørelsen på et af WTO-sprogene samtidig med offentliggørelsen af bekendtgørelsen om påtænkt udbud.

Resuméet af bekendtgørelsen skal mindst indeholde følgende oplysninger:

- a) genstanden for udbuddet
- b) sidste frist for afgivelse af tilbud eller en eventuel sidste frist for at indgive anmodninger om deltagelse i udbuddet eller optagelse på en leverandørliste og
- c) den adresse, hvorfra der kan anmodes om dokumenter vedrørende udbuddet.

Bekendtgørelse om planlagt udbud

4. Ordregivende enheder opfordres til så tidligt som muligt i hvert regnskabsår at offentliggøre en bekendtgørelse om deres fremtidige udbudsplaner (i det følgende benævnt "bekendtgørelse om planlagt udbud"). Bekendtgørelsen om planlagt udbud skal indeholde genstanden for udbuddet og den omtrentlige dato for offentliggørelsen af bekendtgørelsen om påtænkt udbud eller den omtrentlige periode, i hvilken udbuddet kan afholdes.

5. En ordregivende enhed, der er omfattet af afdeling B eller C i bilag 21-A (Den Europæiske Unions omfattede udbud) eller 21-B (Mexicos omfattede udbud), kan anvende en bekendtgørelse om planlagt udbud i stedet for en bekendtgørelse om påtænkt udbud, forudsat at bekendtgørelsen om planlagt udbud indeholder så mange som muligt af de oplysninger i stk. 2, som er tilgængelige for den ordregivende enhed, og en bemærkning om, at interesserede leverandører over for den ordregivende enhed skal give udtryk for deres interesse i udbuddet.

Generelle regler om bekendtgørelser

6. Alle bekendtgørelser om påtænkt udbud, resuméer af bekendtgørelser og bekendtgørelser om planlagt udbud skal være direkte tilgængelige ved hjælp af gratis elektroniske midler via et enkelt onlineadgangspunkt. Endvidere kan bekendtgørelserne også offentliggøres ved hjælp af passende trykte medier, som offentliggøres bredt og skal være lettilgængelige for offentligheden mindst indtil udløbet af den frist, der er angivet i bekendtgørelsen.

ARTIKEL 21.7

Betingelser for deltagelse

1. En ordregivende enhed skal begrænse betingelserne for deltagelse i et udbud til de betingelser, der er væsentlige for at sikre, at en leverandør har juridisk og finansiell kapacitet samt de kommercielle og tekniske evner til at påtage sig det relevante udbud.

2. Ved fastlæggelsen af betingelserne for deltagelse:
 - a) må en ordregivende enhed ikke stille som betingelse, at en leverandør for at kunne deltage i et udbud tidligere skal have fået tildelt en eller flere kontrakter af en ordregivende enhed i en part
 - b) kan en ordregivende enhed kræve relevant forudgående erfaring, som er væsentlig for at opfylde kravene i forbindelse med udbuddet, og
 - c) må en ordregivende enhed ikke kræve forudgående erfaring på partens territorium som en betingelse for udbuddet.
3. En ordregivende enhed skal ved vurderingen af, om en leverandør opfylder betingelserne for deltagelse:
 - a) evaluere en leverandørs finansielle kapacitet og kommercielle og tekniske evner på grundlag af leverandørens forretningsaktiviteter både inden for og uden for den ordregivende enheds parts territorium og
 - b) basere sin evaluering på de betingelser, som den på forhånd har specificeret i bekendtgørelser eller udbudsmateriale.

4. En part, herunder dens ordregivende enheder, kan, hvor der foreligger beviser, udelukke en leverandør under henvisning til:

- a) konkurs
- b) urigtige erklæringer
- c) betydelige eller vedvarende manglende resultater i forbindelse med indholdsmæssige krav eller forpligtelser i medfør af en tidligere kontrakt
- d) endelige domme for alvorlige forbrydelser eller andre alvorlige lovovertrædelser i henhold til den pågældende parts lovgivning
- e) faglig forseelse eller handlinger eller undladelser, der påvirker leverandørens kommercielle integritet negativt, eller
- f) manglende indbetaling af skatter og afgifter.

ARTIKEL 21.8

Kvalifikationskrav til leverandører

Registreringssystemer og kvalifikationsprocedurer

1. En part, herunder dens ordregivende enheder, kan føre et registreringssystem, hvor interesserede leverandører skal registrere sig og afgive visse oplysninger. I så fald sikrer parten, at interesserede leverandører har fuld adgang til oplysninger om registreringssystemet ad elektronisk vej, og at de til enhver tid kan anmode om registrering i dets gyldighedsperiode. Den kompetente myndighed underretter dem inden for en rimelig frist om beslutningen om at imødekomme eller afvise denne anmodning. Hvis anmodningen afvises, skal beslutningen være behørigt begrundet.
2. Hver part sikrer, at:
 - a) at dens ordregivende enheder bestræber sig på at minimere forskellene mellem deres kvalifikationsprocedurer, og
 - b) at ordregivende enheder, der fører registreringssystemer, bestræber sig på at minimere forskellene mellem deres registreringssystemer.
3. En part, herunder dens ordregivende enheder, må ikke indføre og anvende registreringssystemer eller kvalifikationsprocedurer, der har til formål eller virkning at skabe unødige hindringer for deltagelse af den anden parts leverandører i sine udbud.

Begrænset udbud

4. Har en ordregivende enhed til hensigt at anvende begrænset udbud, skal den:
 - a) i bekendtgørelsen om påtænkt udbud medtage mindst de oplysninger, der er angivet i artikel 21.6, stk. 2, litra a), b), f), g), j), k) og l), og opfordre leverandørerne til at indgive en anmodning om deltagelse og
 - b) ved begyndelsen af fristen for afgivelse af tilbud formidle mindst de oplysninger, der er angivet i artikel 21.6, stk. 2, litra c), d), e), h) og i), til de kvalificerede leverandører, som underrettes som anført i artikel 21.10, stk. 3, litra b).
5. En ordregivende enhed skal give alle kvalificerede leverandører mulighed for at deltage i et givet udbud, medmindre den i bekendtgørelsen om påtænkt udbud angiver en begrænsning i antallet af leverandører, der vil kunne afgive tilbud, og kriterierne for udvælgelse af det begrænsede antal leverandører. En opfordring til at afgive tilbud rettes til det antal leverandører, der er nødvendigt for at sikre effektiv konkurrence.
6. Er udbudsmaterialet ikke gjort offentligt tilgængeligt fra datoen for offentliggørelsen af den i stk. 4 omhandlede bekendtgørelse, skal den ordregivende enhed sikre, at de pågældende dokumenter gøres tilgængelige samtidigt for alle kvalificerede leverandører, der er udvalgt i overensstemmelse med stk. 5.

Leverandørlistor

7. En ordregivende enhed kan føre en leverandørliste, forudsat at der en gang om året i det relevante medie, der er anført i afdeling I i bilag 21-A (Den Europæiske Unions omfattede udbud) og 21-B (Mexicos omfattede udbud), offentliggøres en bekendtgørelse, hvori interesserede leverandører opfordres til at ansøge om optagelse på listen, og at den, hvis den offentliggøres elektronisk, løbende er tilgængelig.

8. Den i stk. 7 omtalte bekendtgørelse skal indeholde:

- a) en beskrivelse af de varer eller tjenesteydelser eller kategorier heraf, for hvilke listen eventuelt vil blive anvendt
- b) de betingelser for deltagelse, som leverandørerne skal opfylde for at kunne blive optaget på listen, og de metoder, den ordregivende enhed vil anvende med henblik på at kontrollere, om en leverandør opfylder de pågældende betingelser
- c) den ordregivende enheds navn og adresse samt andre oplysninger, der er nødvendige for at kontakte den ordregivende enhed og indhente al relevant dokumentation vedrørende listen
- d) listens gyldighedsperiode og den måde, hvorpå den vil blive fornyet eller bragt til ophør, eller, hvis gyldighedsperioden ikke er angivet, den metode, hvorved det vil blive bekendtgjort, at anvendelsen af listen er bragt til ophør, og
- e) angivelse af, at listen kan blive anvendt ved udbud, der er omfattet af dette kapitel.

9. Er en leverandørliste gyldig i tre år eller mindre, kan en ordregivende enhed, uanset stk. 7, nøjes med at offentliggøre den i stk. 7 omhandlede bekendtgørelse én gang i begyndelsen af listens gyldighedsperiode, forudsat:

- a) at listens gyldighedsperiode anføres i bekendtgørelsen, og det anføres, at der ikke vil blive offentliggjort yderligere bekendtgørelser, og
- b) at bekendtgørelsen offentliggøres elektronisk og er løbende tilgængelig i hele listens gyldighedsperiode.

10. En ordregivende enhed skal give leverandører mulighed for på et hvilket som helst tidspunkt at ansøge om at blive optaget på leverandørlisten og skal indskrive alle kvalificerede leverandører på listen inden for en rimelig frist.

11. Indgiver en leverandør, som ikke er optaget på leverandørlisten, en anmodning inden for fristen i artikel 21.10, stk. 2, om at deltage i et udbud, som er baseret på en leverandørliste, samt alle nødvendige dokumenter, skal den ordregivende enhed behandle anmodningen. Den ordregivende enhed må ikke udelukke leverandører fra at komme i betragtning til udbuddet med den begrundelse, at den ordregivende enhed ikke har tilstrækkelig tid til at behandle anmodningen, medmindre den ordregivende enhed i særlige tilfælde som følge af udbuddets komplekse karakter ikke er i stand til at afslutte behandlingen af anmodningen inden for den frist, der er fastsat for afgivelse af tilbud.

Andre enheder i afdeling B og C i bilag 21-A (Den Europæiske Unions omfattede udbud) og 21-B (Mexicos omfattede udbud).

12. En ordregivende enhed i en part, der er omfattet af afdeling B eller C i bilag 21-A (Den Europæiske Unions omfattede udbud) eller 21-B (Mexicos omfattede udbud), kan lade en bekendtgørelse, hvori leverandører opfordres til at ansøge om optagelse på leverandørlisten, træde i stedet for en bekendtgørelse om påtænkt udbud, forudsat:

- a) at bekendtgørelsen offentliggøres i overensstemmelse med stk. 7 og omfatter de oplysninger, der kræves i stk. 8, så mange som muligt af de oplysninger, der kræves i artikel 21.6, stk. 2, som er tilgængelige, og en erklæring om, at den udgør en bekendtgørelse om påtænkt udbud, eller om, at kun leverandører på leverandørlisten vil få yderligere besked om udbud, der er omfattet af leverandørlisten, og
- b) at den ordregivende enhed straks giver leverandører, som har udtrykt interesse i et bestemt udbud, tilstrækkelige oplysninger til, at de kan vurdere, hvorvidt de er interesserede i udbuddet, herunder alle de resterende oplysninger, der kræves i artikel 21.6, stk. 2, i det omfang sådanne oplysninger foreligger.

13. En ordregivende enhed, der er omfattet af afdeling B eller C i bilag 21-A (Den Europæiske Unions omfattede udbud) eller 21-B (Mexicos omfattede udbud), kan give en leverandør, der har ansøgt om optagelse på leverandørlisten i overensstemmelse med stk. 10, mulighed for at afgive tilbud i forbindelse med et bestemt udbud, hvis den ordregivende enhed har tilstrækkelig tid til at undersøge, om leverandøren opfylder betingelserne for deltagelse.

Oplysninger om en ordregivende enheds beslutninger

14. En ordregivende enhed underretter straks enhver leverandør, der indgiver en anmodning om deltagelse i et udbud eller om optagelse på leverandørlisten, om den ordregivende enheds beslutning med hensyn til anmodningen.

15. Afviser en ordregivende enhed at efterkomme en leverandørs anmodning om at deltage i et udbud eller om optagelse på leverandørlisten, ophører en ordregivende enhed med at anerkende en leverandør som kvalificeret eller fjerner den ordregivende enhed en leverandør fra leverandørlisten, skal den ordregivende enhed straks underrette leverandøren og på leverandørens anmodning straks sende en skriftlig begrundelse for sin beslutning.

ARTIKEL 21.9

Tekniske specifikationer og udbudsmateriale

Tekniske specifikationer

1. En ordregivende enhed må ikke udarbejde, vedtage eller anvende tekniske specifikationer eller foreskrive en overensstemmelsesvurderingsprocedure, som har til formål eller virkning at skabe unødvendige hindringer for handelen mellem parterne.

2. Ved fastsættelsen af de tekniske specifikationer for de varer eller tjenesteydelser, der er omfattet af udbuddet, skal den ordregivende enhed i givet fald:

- a) i højere grad anføre de tekniske specifikationer som krav til ydeevne og funktion end som konstruktionsmæssige eller beskrivende egenskaber og
- b) basere de tekniske specifikationer på internationale standarder, hvis sådanne standarder forefindes, eller ellers på nationale tekniske forskrifter, anerkendte nationale standarder eller byggeforskrifter.

3. Anvendes der konstruktionsmæssige eller beskrivende egenskaber i forbindelse med de tekniske specifikationer, bør den ordregivende enhed angive, at der vil blive taget hensyn til tilbud baseret på tilsvarende varer eller tjenesteydelser, som påviseligt opfylder kravene i udbuddet, ved at anvende udtryk som "eller tilsvarende" i udbudsmaterialet.

4. En ordregivende enhed må ikke stille krav om tekniske specifikationer, der kræver eller henviser til et bestemt varemærke eller handelsnavn, patent, ophavsret, design eller type eller en bestemt oprindelse, producent eller leverandør, medmindre der ikke findes nogen anden tilstrækkelig nøjagtig eller forståelig måde at beskrive udbudskravene på, og forudsat at den ordregivende enhed anvender udtryk som "eller tilsvarende" i udbudsmaterialet.

5. En ordregivende enhed må ikke på en måde, der kan have til følge at forhindre konkurrence, søge eller modtage rådgivning, der kan anvendes til at udarbejde eller vedtage en teknisk specifikation til et bestemt udbud, fra personer, som kan have en forretningsmæssig interesse i det pågældende udbud.

6. En part kan give sine ordregivende enheder mulighed for at tage miljømæssige og sociale hensyn i betragtning, forudsat at de ikke er diskriminerende, og at de vedrører kontraktens genstand.

7. Det præciseres, at en part, herunder dens ordregivende enheder, i overensstemmelse med denne artikel kan udarbejde, vedtage eller anvende tekniske specifikationer til at fremme bevarelsen af naturressourcer eller miljøbeskyttelsen.

Udbudsmateriale

8. En ordregivende enhed skal forelægge leverandørerne et udbudsmateriale, der indeholder alle de oplysninger, der er nødvendige, for at leverandørerne kan udarbejde og afgive deres tilbud. Udbudsmaterialet skal, medmindre det allerede fremgår af bekendtgørelsen om påtænkt udbud, indeholde en fuldstændig beskrivelse af:

- a) udbuddet, herunder arten og mængden af varer eller tjenesteydelser, der skal indkøbes, eller, hvis mængden ikke kendes, den skønnede mængde og eventuelle krav, der skal opfyldes, herunder tekniske specifikationer, overensstemmelsesvurdering, planer, tegninger eller brugsanvisninger

- b) eventuelle betingelser for leverandørers deltagelse, herunder en liste over oplysninger og dokumenter, som leverandørerne skal indgive i forbindelse med betingelserne for deres deltagelse
- c) alle evalueringskriterier, som den ordregivende enhed anvender ved tildelingen af kontrakten, og, medmindre prisen er det eneste kriterium, disse kriteriers relative betydning
- d) eventuelle autentificerings- eller krypteringskrav eller andre krav vedrørende elektronisk indsendelse af oplysninger, hvis den ordregivende enhed vil gennemføre udbudsproceduren ved brug af elektroniske midler
- e) reglerne for den elektroniske auktion, hvis den ordregivende enhed vil afholde en sådan, herunder angivelse af de elementer i tilbuddet, der er relevante for de evalueringskriterier, som ligger til grund for auktionen
- f) datoen, tidspunktet og stedet for åbning af tilbuddene i tilfælde af en offentlig åbning af tilbuddene, samt eventuelt hvilke personer der må være til stede
- g) eventuelle andre betingelser, herunder betalingsbetingelser og begrænsninger i de midler, der må anvendes til at afgive tilbud, såsom i papirform eller elektronisk, og
- h) eventuelle datoer for levering af de pågældende varer eller tjenesteydelser.

9. Ved fastlæggelsen af fristen for levering af de varer eller tjenesteydelser, der er omfattet af udbuddet, skal en ordregivende enhed tage hensyn til faktorer såsom udbuddets kompleksitet, omfanget af den forventede underentreprise og den tid, der realistisk kræves til produktion, udtagning fra lager og transport af varer fra forsendelsesstedet eller til levering af tjenesteydelser.

10. Evalueringskriterierne i bekendtgørelsen om påtænkt udbud eller i udbudsmaterialet kan bl.a. omfatte prisen og andre omkostningsfaktorer, kvalitet, teknisk værdi, miljøegenskaber og leveringsvilkår.

11. En ordregivende enhed skal straks:

- a) gøre udbudsmaterialet tilgængeligt for at sikre, at interesserede leverandører har tilstrækkelig tid til at afgive antagelige tilbud
- b) udlevere udbudsmaterialet til interesserede leverandører efter anmodning, og
- c) besvare alle rimelige anmodninger om relevante oplysninger fra en leverandør, der deltager i udbudsproceduren, eller som er interesseret i at deltage, forudsat at sådanne oplysninger ikke giver den pågældende leverandør en fordel i forhold til andre leverandører.

Ændringer

12. Ændrer en ordregivende enhed forud for tildelingen af en kontrakt de kriterier eller krav, der er fastsat i bekendtgørelsen om påtænkt udbud eller i det udbudsmateriale, der udleveres til deltagende leverandører, eller ændrer eller genudsender en ordregivende enhed en bekendtgørelse eller et udbudsmateriale, skal den ordregivende enhed skriftligt sende alle sådanne ændringer eller den ændrede eller genudsendte bekendtgørelse eller det ændrede eller genudsendte udbudsmateriale:

- a) til alle leverandører, der deltager på tidspunktet for ændringen eller genudsendelsen, hvis den ordregivende enhed er bekendt med disse leverandører, og i alle andre tilfælde på samme måde som de oprindelige oplysninger blev gjort tilgængelige, og
- b) i tilstrækkelig god tid til, at disse leverandører eventuelt kan ændre og afgive ændrede tilbud.

ARTIKEL 21.10

Frister

1. En ordregivende enhed giver i overensstemmelse med sine egne rimelige behov leverandørerne tilstrækkelig tid til at udarbejde og indgive anmodninger om deltagelse og afgive tilbud, idet der tages hensyn til faktorer såsom:

- a) udbuddets art og kompleksitet

- b) omfanget af den forventede underentreprise og
- c) den tid, der er nødvendig for at fremsende tilbud ad ikkeelektronisk vej fra steder beliggende i den anden part eller på den ordregivende enheds territorium, hvis der ikke anvendes elektroniske midler.

Fristerne, herunder eventuelle forlængelser heraf, skal være ens for alle interesserede eller deltagende leverandører.

2. En ordregivende enhed, der anvender begrænset udbud, skal fastsætte, at sidste frist for indgivelse af anmodninger om deltagelse principielt ikke kan være mindre end 25 dage efter datoen for offentliggørelsen af bekendtgørelsen om påtænkt udbud. Er det i behørigt begrundede tilfælde på grund af hastende omstændigheder ikke muligt at overholde den pågældende frist, kan fristen afkortes til ikke under 10 dage.

3. Med forbehold af stk. 4, 5, 7 og 8 skal den ordregivende enhed fastsætte, at sidste frist for indgivelse af tilbud ikke er på under 40 dage fra den dato, hvor:

- a) bekendtgørelsen om påtænkt udbud offentliggøres, hvis der er tale om åbent udbud, eller
- b) den ordregivende enhed meddeler leverandørerne, at de vil blive opfordret til at afgive tilbud, uanset om den ordregivende enhed anvender en leverandørliste eller ej, hvis der er tale om begrænset udbud.

4. En ordregivende enhed kan afkorte den frist for afgivelse af tilbud, der er fastsat i overensstemmelse med stk. 3, til ikke under 10 dage, hvis:

- a) den ordregivende enhed har offentliggjort en bekendtgørelse om planlagt udbud som beskrevet i artikel 21.6, stk. 4, mindst 40 dage og ikke over 12 måneder forud for offentliggørelsen af bekendtgørelsen om påtænkt udbud, og bekendtgørelsen om planlagt udbud indeholder:
 - i) en beskrivelse af udbuddet
 - ii) den omtrentlige sidste frist for afgivelse af tilbud eller anmodninger om deltagelse
 - iii) en erklæring om, at interesserede leverandører over for den ordregivende enhed bør give udtryk for deres interesse i at deltage i udbuddet
 - iv) den adresse, hvorfra der kan indhentes dokumenter vedrørende udbuddet, og
 - v) så mange som muligt af de oplysninger, der efter artikel 21.6, stk. 2, er påkrævet til bekendtgørelsen om påtænkt udbud, og som er tilgængelige
- b) den ordregivende enhed i forbindelse med offentlige indkøb af tilbagevendende art i en første bekendtgørelse om påtænkt udbud har anført, at der i efterfølgende bekendtgørelser vil blive fastsat frister for afgivelse af bud på grundlag af dette stykke, eller

c) det i behørigt begrundede tilfælde på grund af hastende omstændigheder er praktisk umuligt at overholde den frist for afgivelse af tilbud, der er fastsat i medfør af stk. 3.

5. En ordregivende enhed kan afkorte den frist for afgivelse af tilbud, der er fastsat i overensstemmelse med stk. 3, med fem dage for hver af følgende omstændigheder:

a) bekendtgørelsen om påtænkt udbud offentliggøres elektronisk

b) hele udbudsmaterialet stilles til rådighed elektronisk fra datoen for offentliggørelse af bekendtgørelsen om påtænkt udbud, og

c) den ordregivende enhed accepterer tilbud, der afgives elektronisk.

6. Anvendelsen af stk. 5 sammenholdt med stk. 4 må under ingen omstændigheder medføre, at den frist for afgivelse af tilbud, der er fastsat i overensstemmelse med stk. 3, afkortes til under 10 dage fra datoen for offentliggørelse af bekendtgørelsen om påtænkt udbud.

7. Uanset alle andre bestemmelser i denne artikel kan en ordregivende enhed, når der købes kommercielle varer eller tjenesteydelser eller en kombination heraf, afkorte den frist for afgivelse af tilbud, der er fastsat i overensstemmelse med stk. 3, til ikke under 13 dage, forudsat at den ordregivende enhed samtidig offentliggør både bekendtgørelsen om påtænkt udbud og udbudsmaterialet elektronisk. Hvis den ordregivende enhed accepterer tilbud vedrørende kommercielle varer eller tjenesteydelser afgivet elektronisk, kan den ordregivende enhed desuden afkorte den frist, der er fastsat i overensstemmelse med stk. 3, til ikke under 10 dage.

8. Har en ordregivende enhed, der er omfattet af afdeling B eller C i bilag 21-A (Den Europæiske Unions omfattede udbud) eller 21-B (Mexicos omfattede udbud), udvalgt alle eller et begrænset antal kvalificerede leverandører, kan fristen for afgivelse af tilbud fastsættes ved indbyrdes aftale mellem den ordregivende enhed og de udvalgte leverandører. Er intet aftalt, må fristen ikke være på under 10 dage.

ARTIKEL 21.11

Forhandling

1. En part kan fastsætte bestemmelser om, at dens ordregivende enheder skal føre forhandlinger med leverandører, hvis:
 - a) den ordregivende enhed i bekendtgørelsen om påtænkt udbud, jf. artikel 21.6, stk. 2, har tilkendegivet sin hensigt om at føre forhandlinger, eller
 - b) det ved evalueringen konstateres, at intet tilbud er det åbenbart mest fordelagtige ud fra de specifikke evalueringskriterier, der er fastsat i bekendtgørelsen om påtænkt udbud eller i udbudsmaterialet.

2. En ordregivende enhed skal:
- a) sikre, at enhver udelukkelse af leverandører, der deltager i forhandlinger, sker i overensstemmelse med de evalueringskriterier, der er fastsat i bekendtgørelsen om påtænkt udbud eller i udbudsmaterialet, og
 - b) når forhandlingerne er afsluttet, fastsætte en fælles frist for alle de resterende deltagende leverandører, inden for hvilken de kan afgive nye eller ændrede tilbud.

ARTIKEL 21.12

Udbud med forhandling

1. Forudsat at en sådan fremgangsmåde ikke anvendes med det formål at undgå konkurrence mellem leverandører eller anvendes på en måde, der diskriminerer leverandører fra den anden part eller beskytter indenlandske leverandører, kan en ordregivende enhed anvende udbud med forhandling og vælge ikke at anvende artikel 21.6 til 21.8, artikel 21.9, stk. 8 til 12, og artikel 21.10, 21.11, 21.13 og 21.14 i følgende tilfælde:
- a) forudsat at kravene i udbudsmaterialet ikke er blevet væsentligt ændret i tilfælde af, at:
 - i) der ikke er afgivet tilbud, eller ingen leverandører har anmodet om at deltage

- ii) der ikke er afgivet tilbud, som opfylder udbudsmaterialets væsentlige krav
 - iii) ingen leverandører har opfyldt betingelserne for at deltage, eller
 - iv) de afgivne tilbud har været genstand for samordning
- b) kun en bestemt leverandør kan levere varerne eller tjenesteydelserne, og der findes ikke alternative varer eller tjenesteydelser, der med rimelighed kan erstatte disse:
- i) fordi udbuddet vedrører et kunstværk
 - ii) som følge af beskyttelse af patenter, ophavsrettigheder eller andre enerettigheder eller
 - iii) som følge af manglende konkurrence af tekniske årsager
- c) med henblik på yderligere leverancer fra den oprindelige leverandør af varer eller tjenesteydelser, der ikke var omfattet af det oprindelige udbud, hvis en udskiftning af leverandøren af sådanne supplerende varer og tjenesteydelser:
- i) ikke er mulig af økonomiske eller tekniske årsager, herunder krav om indbyrdes ombyttelighed eller interoperabilitet med eksisterende udstyr, software, tjenesteydelser eller installationer, der blev indkøbt i forbindelse med det oprindelige udbud, og

- ii) ville forårsage betydelige gener eller væsentlig forøgelse af den ordregivende enheds omkostninger
- d) for så vidt det er strengt nødvendigt, når tvingende grunde som følge af begivenheder, som den ordregivende enhed ikke har kunnet forudse, gør det umuligt at fremskaffe varerne eller tjenesteydelserne i tide ved et åbent eller begrænset udbud
- e) når der er tale om varer, der indkøbes på et råvaremarked
- f) når en ordregivende enhed indkøber prototyper eller en ny vare eller tjenesteydelse, der er blevet udviklet på den ordregivende enheds foranledning som led i eller med henblik på en bestemt kontrakt vedrørende forskning, forsøg, undersøgelse eller nyudvikling;

nyudvikling af en ny vare eller tjenesteydelse kan omfatte en begrænset produktion eller levering med henblik på at indarbejde resultaterne af feltforsøg for at vise, at varen eller tjenesteydelsen kan fremstilles eller leveres i større mængder og i en acceptabel kvalitet, men omfatter ikke mængdeproduktion eller levering til påvisning af varens kommercielle levedygtighed eller til dækning af forsknings- og udviklingsomkostninger

- g) når der er tale om indkøb på ekstraordinært gunstige vilkår, der kun opstår inden for en meget kort tidsramme i tilfælde af usædvanlige salg, såsom ved likvidation, tvangsadministration eller konkurs, men ikke rutinemæssige indkøb fra sædvanlige leverandører, eller
- h) hvis en kontrakt tildeles vinderen af en designkonkurrence, forudsat at:
 - i) konkurrencen er organiseret på en måde, der er i overensstemmelse med principperne i dette kapitel, navnlig for så vidt angår offentliggørelse af en bekendtgørelse om påtænkt udbud, og
 - ii) deltagerne bedømmes af en uafhængig jury med henblik på at tildele vinderen en designkontrakt.

2. En ordregivende enhed udarbejder en skriftlig rapport om hver enkelt kontrakt, der indgås i henhold til stk. 1. Rapporten skal indeholde den ordregivende enheds navn, de indkøbte varers eller tjenesteydelsers værdi og art og en erklæring, der angiver de omstændigheder og betingelser som beskrevet i stk. 1, der berettiger anvendelsen af udbud med forhandling.

ARTIKEL 21.13

Elektroniske auktioner

Har en ordregivende enhed til hensigt at gennemføre omfattede udbud ved brug af elektronisk auktion, skal denne, inden den elektroniske auktion starter, give hver deltager:

- a) oplysninger om den automatiske evalueringsmetode, herunder den matematiske formel, der er baseret på de evalueringskriterier, der er fastsat i udbudsmaterialet, og som vil blive anvendt i den automatiske prioritering eller fornyede prioritering i forbindelse med auktionen
- b) resultaterne af en eventuel oprindelig evaluering af elementerne i den pågældendes bud, hvis kontrakten skal tildeles på grundlag af det mest fordelagtige tilbud, og
- c) alle andre relevante oplysninger vedrørende gennemførelsen af auktionen.

ARTIKEL 21.14

Behandling af tilbud og tildeling af kontrakter

Behandling af tilbud

1. En ordregivende enhed modtager, åbner og behandler alle tilbud efter procedurer, der garanterer en fair og upartisk udbudsprocedure, og at tilbuddenes indhold behandles fortroligt.
2. Giver en ordregivende enhed en leverandør mulighed for at rette utilsigtede formfejl mellem tidspunktet for åbning af tilbuddene og tildeling af kontrakten, skal den ordregivende enhed give alle deltagende leverandører samme mulighed.

Tildeling af kontrakter

3. For at komme i betragtning ved tildeling af en kontrakt skal tilbuddet være indgivet skriftligt og på tidspunktet for åbningen heraf opfylde de væsentlige krav, der er fastsat i bekendtgørelser og udbudsmateriale, samt være fra en leverandør, der opfylder betingelserne for at deltage.

4. Medmindre en ordregivende enhed vurderer, at det ikke er i offentlighedens interesse at tildele en kontrakt, skal denne give kontrakten til den leverandør, som den ordregivende enhed har fastslået er i stand til at opfylde kontraktens vilkår, og som udelukkende på grundlag af de evalueringskriterier, der er specificeret i bekendtgørelser og udbudsmateriale, har afgivet:

- a) det mest fordelagtige tilbud eller
- b) hvis prisen er det eneste kriterium, den laveste pris.

5. Modtager en ordregivende enhed et tilbud med en pris, der er unormalt lavere end priserne i de andre indkomne tilbud, kan denne kontrollere, om leverandøren opfylder betingelserne for at deltage og er i stand til at opfylde kontraktens vilkår.

6. En ordregivende enhed må ikke anvende optioner, aflyse et udbud eller ændre tildelte kontrakter på en måde, der omgår forpligtelserne i dette kapitel.

7. Hver part kan som hovedregel fastsætte en standstill-periode mellem tildelingen og indgåelsen af en kontrakt for at give de afviste tilbudsgivere tilstrækkelig tid til at gennemgå og anfægte tildelingsbeslutningen.

ARTIKEL 21.15

Gennemsigtighed i forbindelse med oplysninger om udbud

Oplysninger til leverandører

1. En ordregivende enhed underretter straks deltagende leverandører om sin beslutning om tildeling af kontrakten, og dette skal efter anmodning fra en leverandør gøres skriftligt. En ordregivende enhed skal efter anmodning herom fra en leverandør, der ikke har fået kontrakten, redegøre for årsagerne til, at den ordregivende enhed ikke valgte det pågældende tilbud, samt de relative fordele ved tilbuddet fra den leverandør, der fik kontrakten, jf. dog artikel 21.16, stk. 2 og 3.

Offentliggørelse af oplysninger om kontrakttildeling

2. En ordregivende enhed offentliggør senest 72 dage efter tildelingen af enhver kontrakt, som er omfattet af dette kapitel, en bekendtgørelse i den relevante papirbaserede publikation eller det relevante elektroniske medie, der er anført i del I i bilag 21-A (Den Europæiske Unions omfattede udbud) eller 21-B (Mexicos omfattede udbud). Offentliggør den ordregivende enhed kun bekendtgørelsen i et elektronisk medie, skal oplysningerne forblive lettilgængelige i en passende periode. Bekendtgørelsen skal mindst indeholde følgende oplysninger:

a) en beskrivelse af de varer eller tjenesteydelser, der er indkøbt

- b) den ordregivende enheds navn og adresse
- c) navn og adresse på den leverandør, der fik kontrakten
- d) værdien af det antagne tilbud eller af det højeste og det laveste tilbud, der er taget i betragtning ved tildelingen af kontrakten
- e) datoen for tildelingen og
- f) den anvendte udbudsprocedure samt, når der er tale om udbud med forhandling i overensstemmelse med artikel 21.12, en beskrivelse af de omstændigheder, der berettiger anvendelsen af udbud med forhandling.

Ajourføring af dokumentation, rapporter og elektronisk sporbarhed

- 3. En ordregivende enhed skal i mindst tre år efter datoen for tildeling af en kontrakt opbevare:
 - a) udbudsmateriale og rapporter vedrørende udbudsprocedurer og kontrakttildeling i forbindelse med omfattede udbud, herunder de i artikel 21.12 krævede rapporter, og
 - b) data, der sikrer, at omfattede udbud, der er gennemført ved elektroniske midler, kan spores behørigt.

Udveksling af statistikker

4. Parterne indsamler og udveksler hvert år statistikker om deres udbud, der er omfattet af dette kapitel¹³. Sådanne statistiske rapporter skal for så vidt angår kontrakter, der tildeles af alle ordregivende enheder i den pågældende part, og som er omfattet af dette kapitel, indeholde statistikker om den anslåede værdi af de kontrakter, der tildeles for så vidt angår omfattede udbud, på global basis og opdelt efter kategori af ordregivende enheder.
5. For så vidt disse oplysninger er tilgængelige, giver hver part statistiske oplysninger om de af deres ordregivende enheder indkøbte varers og tjenesteydelsers oprindelsesland. Med henblik på at sikre, at disse statistiske oplysninger er sammenlignelige, opstiller Underudvalget om Offentlige Udbud, der er nedsat ved artikel 21.19, retningslinjer for, hvilke metoder der skal anvendes. Med henblik på at sikre en effektiv kontrol af de udbud, der er omfattet af dette kapitel, kan det fælles råd beslutte at ændre kravene i stk. 4.
6. Foreskriver en part, at bekendtgørelser om tildelte kontrakter skal offentliggøres elektronisk, jf. stk. 2, og er sådanne bekendtgørelser tilgængelige for offentligheden via en central database i et format, der gør det muligt at analysere de tildelte kontrakter, kan parten i stedet for at rapportere til Underudvalget om Offentlige Udbud angive link til webstedet sammen med eventuelle nødvendige instrukser vedrørende adgang til og brug af sådanne data.

¹³ Den første udveksling af oplysninger finder sted et år efter denne aftales ikrafttræden.

ARTIKEL 21.16

Videregivelse af oplysninger

Forelæggelse af oplysninger for parterne

1. En part fremlægger på den anden parts anmodning straks alle oplysninger, der er nødvendige for at afgøre, om et omfattet udbud er blevet gennemført på fair og upartisk vis og i overensstemmelse med dette kapitel, herunder oplysninger om det valgte tilbuds egenskaber og relative fordele. Den part, der modtager oplysningerne, må ikke videregive oplysningerne til leverandører uden samtykke fra den part, der stillede oplysningerne til rådighed, hvis dette ville være til skade for konkurrencen ved fremtidige udbud.

Ikkevideregivelse af oplysninger

2. Uanset dette kapitels øvrige bestemmelser må en part, herunder dens ordregivende enheder, ikke stille oplysninger til rådighed for en bestemt leverandør, som kan skade den fair konkurrence mellem leverandører.

3. Intet i dette kapitel må fortolkes således, at det af en part, herunder dens ordregivende enheder, myndigheder og klageinstanser, kræves, at den skal videregive fortrolige oplysninger, hvis dette:

a) ville hindre retshåndhævelsen

- b) kan skade den fair konkurrence mellem leverandører
- c) ville skade bestemte personers legitime forretningsinteresser, herunder beskyttelse af intellektuel ejendomsret, eller
- d) på anden måde ville være i strid med offentlige interesser.

ARTIKEL 21.17

Interne klageprocedurer

1. Hver part sikrer en procedure for en rettidig, effektiv, gennemsigtig og ikkediskriminerende administrativ eller retslig prøvelse, hvorigennem en leverandør i forbindelse med et omfattet udbud, hvori leverandøren har eller har haft en interesse, kan klage over:

- a) en overtrædelse af dette kapitel eller
- b) hvis leverandøren ikke har ret til at klage direkte over en overtrædelse af dette kapitel i henhold til en parts lovgivning, manglende overholdelse af en parts foranstaltninger til gennemførelse af dette kapitel.

De proceduremæssige regler for alle klager skal foreligge skriftligt og være almindeligt tilgængelige.

2. Klager en leverandør i forbindelse med et omfattende udbud, hvori leverandøren har eller har haft en interesse, over en overtrædelse eller manglende overholdelse som omhandlet i stk. 1, skal den part, hvor den ordregivende enhed er hjemmehørende, opfordre den ordregivende enhed og leverandøren til at finde en løsning på klagen gennem konsultationer. Den ordregivende enhed tager klagen op til upartisk og rettidig overvejelse på en sådan måde, at dette ikke lægger hindringer i vejen for leverandørens deltagelse i igangværende eller fremtidige udbud eller ret til at søge om korrigerende foranstaltninger inden for rammerne af proceduren for administrativ eller retslig prøvelse.
3. Enhver leverandør skal have en rimelig frist til at udarbejde og indgive en klage, hvilket under ingen omstændigheder kan være mindre end 10 dage regnet fra det tidspunkt, hvor leverandøren har eller med rimelighed burde have kendskab til det forhold, der påklages.
4. Hver part opretter eller udnævner mindst én upartisk administrativ eller retslig myndighed, der er uafhængig af dens ordregivende enheder, til at modtage og behandle klager fra leverandører i forbindelse med et omfattende udbud.
5. Behandler et andet organ end en myndighed som omhandlet i stk. 4 i første omgang en klage, skal parten sikre, at leverandøren kan appellere den oprindelige afgørelse til en upartisk administrativ eller retslig myndighed, der er uafhængig af den ordregivende enhed, hvis udbud er genstand for klagen.

6. Hver part sikrer, at en klageinstans, der ikke er en domstol, enten er underlagt retslig kontrol eller giver proceduremæssige garantier, som sikrer, at:

- a) den ordregivende enhed besvarer klagen skriftligt og forelægger klageinstansen alle relevante dokumenter
- b) deltagerne i sagen (i det følgende benævnt "deltagerne") har ret til at blive hørt, før klageinstansen træffer afgørelse vedrørende klagen
- c) deltagerne har ret til at lade sig repræsentere eller ledsage
- d) deltagerne har adgang til alle retsmøder
- e) deltagerne har ret til at anmode om, at retsmøderne er offentlige, og at der kan føres vidner, og
- f) klageinstansen træffer sine afgørelser eller henstillinger rettidigt, skriftligt og med en begrundelse for den enkelte afgørelse eller henstilling.

7. Parterne indfører eller opretholder hver især procedurer, der giver mulighed for hurtige foreløbige foranstaltninger for at bevare leverandørens mulighed for at deltage i udbuddet. Sådanne foreløbige foranstaltninger kan medføre suspension af udbudsproceduren. Det kan i procedurene fastsættes, at der ved afgørelsen af, om sådanne foranstaltninger skal bringes i anvendelse, kan tages hensyn til overvejende negative konsekvenser for de involverede interesser, herunder offentlighedens interesser. Begrundelsen for at undlade at træffe foranstaltningerne skal gives skriftligt.

8. Parterne indfører eller opretholder hver især procedurer, der giver mulighed for korrigerende foranstaltninger eller kompensation for tab eller skader, hvis en klageinstans finder, at der foreligger en overtrædelse eller manglende overholdelse som omhandlet i stk. 1. Kompensationen for tab eller skader kan begrænses til enten omkostningerne til udarbejdelsen af tilbuddet eller omkostningerne vedrørende klagen eller begge.

ARTIKEL 21.18

Ændringer og berigtigelser af dækning

1. Den Europæiske Union kan ændre eller berigtige bilag 21-A (Den Europæiske Unions omfattede udbud), og Mexico kan ændre eller berigtige bilag 21-B (Mexicos omfattede udbud).

Ændringer

2. Hvis en part har til hensigt at ændre henholdsvis bilag 21-A (Den Europæiske Unions omfattede udbud) eller 21-B (Mexicos omfattede udbud), skal den pågældende part:

- a) meddele dette skriftligt til den anden part og
- b) i meddelelsen foreslå den anden part passende kompenserende tilpasninger for at opretholde et dækningsniveau, der svarer til niveauet før ændringen.

3. Uanset stk. 2, litra b), skal en part ikke foreslå kompenserende tilpasninger, hvis ændringen vedrører en ordregivende enhed, som reelt ikke længere er under partens kontrol eller indflydelse. Statslig kontrol med eller indflydelse på ordregivende enheders omfattede udbud, der er omfattet af afdeling C i bilag 21-A (Den Europæiske Unions omfattede udbud) eller af delliste 2 for hver stat i afdeling B eller afdeling C i bilag 21-B (Mexicos omfattede udbud), antages for at være reelt ophørt, hvis den ordregivende enhed er udsat for konkurrence på markeder, hvortil adgangen ikke er begrænset.

4. Den anden part kan gøre indsigelse mod den foreslåede ændring, som er meddelt i henhold til stk. 2, hvis den anfægter, at:

- a) en tilpasning, der foreslås i henhold til stk. 2, litra b), er passende til at opretholde et dækningsniveau, der svarer til det eksisterende dækningsniveau som fastsat i dette kapitel

- b) ændringen vedrører en ordregivende enhed, som reelt ikke længere er under partens kontrol over eller indflydelse i overensstemmelse med stk. 3.

Der skal indgives skriftlig indsigelse senest 45 dage efter modtagelsen af den i stk. 2, litra a), omhandlede meddelelse, eller denne part anses for at have accepteret tilpasningen eller ændringen, herunder med henblik på kapitel 31 (Tvistbilæggelse).

Berigtigelser

5. Følgende ændringer af bilag 21-A (Den Europæiske Unions omfattede udbud) eller 21-B (Mexicos omfattede udbud) anses for en berigtigelse af rent formel karakter, forudsat at de ikke berører den eksisterende dækning, der er fastsat i dette kapitel:

- a) en ændring af en ordregivende enheds navn
- b) en sammenlægning af to eller flere enheder, der er omfattet af afdeling A til C i bilag 21-A (Den Europæiske Unions omfattede udbud) eller 21-B (Mexicos omfattede udbud), og
- c) en opdeling af en enhed, der er omfattet af afdeling A til C i bilag 21-A (Den Europæiske Unions omfattede udbud) eller 21-B (Mexicos omfattede udbud), i to eller flere enheder, der alle føjes til de ordregivende enheder, der er omfattet af samme afdeling i bilag 21-A (Den Europæiske Unions omfattede udbud) eller 21-B (Mexicos omfattede udbud).

6. Hver part underretter hvert tredje år efter denne aftales ikrafttræden den anden part om foreslåede berigtigelser af bilag 21-A (Den Europæiske Unions omfattede udbud) eller 21-B (Mexicos omfattede udbud).

7. En part kan gøre indsigelse over for den anden part mod en foreslået berigtigelse senest 45 dage efter at have modtaget meddelelsen. Hvis en part fremsætter en indsigelse, skal den forklare, hvorfor den mener, at den foreslåede berigtigelse ikke udgør en ændring som omhandlet i stk. 5, og redegøre for den foreslåede berigtigelses indvirkning på den dækning, der er fastsat i dette kapitel. Fremsættes der ikke en skriftlig indsigelse senest 45 dage efter datoen for modtagelsen af meddelelsen, anses den anden part for at have accepteret den foreslåede berigtigelse.

Konsultationer og tvistbilæggelse

8. Hvis den anden part gør indsigelse mod den foreslåede ændring eller berigtigelse, søger parterne at løse spørgsmålet gennem konsultationer. Hvis der ikke er opnået enighed senest 60 dage efter datoen for modtagelsen af indsigelsen, kan den part, der ønsker at ændre eller berigtige bilag 21-A (Den Europæiske Unions omfattede udbud) eller bilag 21-B (Mexicos omfattede udbud), henvise sagen til tvistbilæggelse i henhold til kapitel 31 (Tvistbilæggelse). Den foreslåede ændring eller berigtigelse får først virkning, når begge parter er nået til enighed, eller hvis dette er fastsat i et panels kendelse i en endelig rapport i overensstemmelse med artikel 31.13 (Endelig rapport).

ARTIKEL 21.19

Underudvalget om Offentlige Udbud

Underudvalget om Offentlige Udbud, der er nedsat ved artikel 1.10 (Underudvalg og andre organer i denne aftales del III), behandler spørgsmål vedrørende gennemførelsen og anvendelsen af dette kapitel, såsom

- a) ændring af bilag 21-A (Den Europæiske Unions omfattede udbud) eller 21-B (Mexicos omfattede udbud)
- b) forberedelse for det fælles råd af afgørelser om ændring af bilag 21-A (Den Europæiske Unions omfattede udbud) og 21-B (Mexicos omfattede udbud)
- c) spørgsmål vedrørende offentlige udbud med tilknytning til dette kapitel, som forelægges af en af parterne, og
- d) alle andre spørgsmål vedrørende anvendelsen af dette kapitel.

KAPITEL 22

STATSEJEDE VIRKSOMHEDER, VIRKSOMHEDER INDRØMMET SÆRLIGE RETTIGHEDER ELLER PRIVILEGIER OG UDPEGEDE MONOPOLER

ARTIKEL 22.1

Definitioner

Med henblik på dette kapitel forstås ved:

- a) "arrangement": arrangement vedrørende offentligt støttede eksportkreditter, der er udarbejdet inden for rammerne af OECD eller en senere ordning til afløsning deraf, uanset om det er udarbejdet i eller uden for OECD-regi, og som er blevet vedtaget af mindst 12 oprindelige WTO-medlemmer, som deltog i arrangementet den 1. januar 1979
- b) "kommercielle aktiviteter": aktiviteter, som i sidste instans fører til produktion af en vare eller levering af en tjenesteydelse med henblik på salg på det relevante marked i mængder og til priser, der fastsættes af en virksomhed på grundlag af udbud og efterspørgsel, og som udføres med fortjeneste for øje¹⁴

¹⁴ Det præciseres, at dette udelukker aktiviteter, der udføres af en virksomhed: a) som opererer uden fortjeneste for øje eller b) som drives på omkostningsdækningsbasis.

- c) "kommercielle hensyn": pris, kvalitet, tilgængelighed, omsættelighed, transport og andre vilkår og betingelser for køb eller salg eller andre faktorer, som der normalt ville blive taget hensyn til i de kommercielle beslutninger i en privat virksomhed, som drives efter markedøkonomiske principper inden for den relevante erhvervsgren eller industri
- d) "udpege": at oprette eller tillade et monopol eller at udvide omfanget af et monopol til at omfatte yderligere varer eller tjenesteydelser
- e) "udpeget monopol": en offentlig eller privat enhed, herunder et konsortium eller et statsligt organ, som på et relevant marked på en parts territorium er udpeget som den eneste leverandør eller køber af en vare eller tjenesteydelse, men omfatter ikke en enhed, som har fået tildelt en eksklusiv intellektuel ejendomsrettighed alene på grund af denne tildeling¹⁵
- f) "virksomhed indrømmet særlige rettigheder eller privilegier": en offentlig eller privat virksomhed, herunder et datterselskab, som en part retligt eller faktisk har indrømmet særlige rettigheder eller privilegier; særlige rettigheder eller privilegier opstår, hvis en part efter kriterier, som ikke er objektive, forholdsmæssige og ikkediskriminerende angiver, eller begrænser antallet af, virksomheder med tilladelse til at levere en vare eller tjenesteydelse, hvilket i væsentlig grad påvirker andre virksomheders mulighed for at levere den samme vare eller tjenesteydelse i det samme geografiske område på i alt væsentligt ensartede betingelser

¹⁵ Det præciseres, at dette kapitel ikke finder anvendelse på naturlige monopoler, medmindre de er udpeget som omhandlet i stk. 1, litra d).

- g) "finansiel institution" og "finansiel tjenesteydelse": samme betydning som i artikel 18.1 (Definitioner)
- h) "tjenesteydelse, der leveres under udøvelse af offentlig myndighed": en tjenesteydelse, der leveres under udøvelse af offentlig myndighed som defineret i GATS og, hvis det er relevant, bilaget om finansielle tjenesteydelser til GATS¹⁶
- i) "statsejet virksomhed": en virksomhed, som ejes eller kontrolleres af en part¹⁷.

ARTIKEL 22.2

Delegeret myndighed

Medmindre andet er fastsat i denne aftale, sikrer hver part, at enhver person, herunder en statsejet virksomhed, en virksomhed indrømmet særlige rettigheder eller privilegier eller et udpeget monopol, som af en part har fået delegeret regulerende, administrativ eller anden statslig myndighed, ved udøvelsen af denne myndighed handler i overensstemmelse med partens forpligtelser som fastsat i denne aftale.

¹⁶ Det præciseres, at tjenesteydelser, der leveres under udøvelse af offentlig myndighed, omfatter tjenesteydelser, der leveres af en centralbank, en monetær myndighed, et finansielt reguleringsorgan eller en afviklingsmyndighed i en part.

¹⁷ Ved fastlæggelsen af ejerskab eller kontrol undersøges fra sag til sag alle relevante retlige og faktuelle elementer.

ARTIKEL 22.3

Anvendelsesområde

1. Dette kapitel finder anvendelse på statsejede virksomheder, virksomheder indrømmet særlige rettigheder eller privilegier og udpegede monopoler, der udøver kommercielle aktiviteter. Hvis en statsejet virksomhed, en virksomhed indrømmet særlige rettigheder eller privilegier eller et udpeget monopol kombinerer kommercielle og ikkekommercielle aktiviteter¹⁸, er det kun de kommercielle aktiviteter, der er omfattet af dette kapitel.
2. Dette kapitel finder ikke anvendelse på:
 - a) statsejede virksomheder, virksomheder indrømmet særlige rettigheder eller privilegier og udpegede monopoler, når de handler som ordregivende enheder, der gennemfører omfattede udbud som defineret i artikel 21.1 (Definitioner), litra c)
 - b) enhver tjenesteydelse, der leveres under udøvelse af offentlig myndighed

¹⁸ Dette omfatter udførelse af legitime public service-opgaver.

c) aktiviteter, der udøves af:

- i) en finansiel institution eller en anden juridisk enhed, der ejes eller kontrolleres af en part, og som er etableret eller drives midlertidigt og udelukkende med henblik på afvikling¹⁹
 - ii) en offentlig enhed, herunder en offentlig fond, som udelukkende i henhold til public service-opgaver, der har til formål at bidrage til en afbalanceret og stabil udvikling af den pågældende part, leverer finansielle tjenesteydelser for den pågældende parts regning eller med dens garanti eller under anvendelse af dens finansielle midler og
 - iii) en offentlig enhed i henhold til public service-opgaver vedrørende en lovmæssig ordning for social sikkerhed eller offentlige pensionsplaner og
- d) statsejede virksomheder, virksomheder indrømmet særlige rettigheder eller privilegier og udpegede monopoler, hvis de årlige indtægter, som stammer fra virksomhedens eller monopolets kommercielle aktiviteter, på det tidspunkt, hvor tærsklens beløb fastsættes, i et af de seneste tre på hinanden følgende regnskabsår har været mindre end 200 mio. særlige trækningsrettigheder.

¹⁹ Det præciseres, at: a) "afvikling" fortolkes i overensstemmelse med lovgivningen i den part, hvor den finansielle institution eller anden juridiske enhed er etableret, b) den finansielle institution eller anden juridiske enhed ikke udøver nogen kommerciel aktivitet, som ikke er direkte knyttet til dens afvikling.

3. Artikel 22.6 finder ikke anvendelse på levering af finansielle tjenesteydelser fra en statsejet virksomhed, en virksomhed indrømmet særlige rettigheder eller privilegier og et udpeget monopol i henhold til et offentligt mandat, hvis denne levering af finansielle tjenesteydelser:

- a) støtter eksport eller import, forudsat at disse tjenesteydelser:
 - i) ikke er beregnet på at erstatte kommerciel finansiering eller
 - ii) tilbydes på vilkår, der ikke er gunstigere, end hvad der kunne være opnået for sammenlignelige finansielle tjenesteydelser på det kommercielle marked²⁰
- b) støtter private investeringer uden for partens territorium, forudsat at disse tjenesteydelser:
 - i) ikke er beregnet på at erstatte kommerciel finansiering eller
 - ii) tilbydes på vilkår, der ikke er gunstigere, end hvad der kunne være opnået for sammenlignelige finansielle tjenesteydelser på det kommercielle marked, eller

²⁰ Hvis ingen sammenlignelige finansielle tjenesteydelser udbydes på det kommercielle marked: a) kan den statsejede virksomhed med henblik på litra a), nr. ii), og litra b), nr. ii), om nødvendigt basere sig på tilgængelig dokumentation for at fastsætte et benchmark for de betingelser, hvorpå sådanne tjenesteydelser ville blive udbudt på det kommercielle marked, og b) anses leveringen af de finansielle tjenesteydelser med henblik på litra a), nr. i), og litra b), nr. i), for ikke at have til formål at erstatte kommerciel finansiering.

c) tilbydes på vilkår, der er i overensstemmelse med arrangementet, forudsat, at den er omfattet af arrangementet.

4. Artikel 22.6 finder ikke anvendelse på de sektorer, der er anført i stk. 2, litra c) til e), i artikel 10.5 (Anvendelsesområde).

5. Artikel 22.6 finder ikke anvendelse i det omfang, en parts statsejede virksomheder, virksomheder indrømmet særlige rettigheder eller privilegier og udpegede monopoler køber eller sælger varer eller tjenesteydelser i henhold til:

- a) en eksisterende uforenelig foranstaltning, som parten opretholder, fortsætter, fornyer eller ændrer i henhold til artikel 10.12 (Uforenelige foranstaltninger og undtagelser), 11.8 (Uforenelige foranstaltninger og undtagelser) eller artikel 18.12 (Forbehold og uforenelige foranstaltninger) som fastsat i bilag I (Eksisterende foranstaltninger) og afdeling B i bilag VI (Finansielle tjenesteydelser), eller
- b) en eventuel uforenelig foranstaltning, som parten indfører eller opretholder vedrørende sektorer, delsektorer eller aktiviteter i henhold til artikel 10.12 (Uforenelige foranstaltninger og undtagelser), 11.8 (Uforenelige foranstaltninger og undtagelser) eller 18.12 (Forbehold og uforenelige foranstaltninger) som fastsat i bilag II (Forbehold for fremtidige foranstaltninger) og afdeling B (Fremtidige foranstaltninger) i bilag VI (Finansielle tjenesteydelser).

6. Parterne er enige om, at en foranstaltning, der indføres eller opretholdes i henhold til bilag 22-A (Mexicos uforenelige aktiviteter) eller er udelukket fra dette kapitels anvendelsesområde, kan opretholdes, forudsat at en sådan foranstaltning, i det omfang den falder ind under WTO-overenskomstens anvendelsesområde, anvendes i overensstemmelse med rettighederne og forpligtelserne for den part, der træffer en sådan foranstaltning i henhold til WTO-overenskomsten²¹.

ARTIKEL 22.4

Uforenelige aktiviteter

Artikel 22.6 finder ikke anvendelse på statsejede virksomheders eller udpegede monopolars uforenelige aktiviteter, der er opført i bilag 22-A (Mexicos uforenelige aktiviteter), i overensstemmelse med betingelserne i nævnte bilag.

²¹ Det præciseres, at det eneste forum, der kan afgøre, om en parts foranstaltning anvendes i overensstemmelse med den pågældende parts rettigheder og forpligtelser i henhold til WTO-overenskomsten, er tvistbilæggelsesordningen i henhold til DSU.

ARTIKEL 22.5

Generelle bestemmelser

1. Uden at det berører parternes rettigheder og forpligtelser i henhold til dette kapitel, må intet i dette kapitel fortolkes således, at det forhindrer en part i at oprette eller opretholde en statsejet virksomhed, indrømme en virksomhed særlige rettigheder eller privilegier eller udpege eller opretholde et monopol.
2. En part må ikke pålægge eller tilskynde en statsejet virksomhed, en virksomhed indrømmet særlige rettigheder eller privilegier eller et udpeget monopol til at handle på en måde, der er uforenelig med dette kapitel.

ARTIKEL 22.6

Ikkediskriminerende behandling og kommercielle hensyn

1. En part sikrer, at alle dens statsejede virksomheder, virksomheder indrømmet særlige rettigheder eller privilegier og udpegede monopoler, når de er involveret i kommercielle aktiviteter:
 - a) handler i overensstemmelse med kommercielle hensyn ved køb eller salg af en vare eller en tjenesteydelse, undtagen for at opfylde kravene i forbindelse med public service-opgaver, som ikke er uforenelige med litra b) eller c)

- b) ved køb af en vare eller tjenesteydelse:
- i) indrømmer en vare eller tjenesteydelse, som leveres af en virksomhed fra den anden part, en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, den indrømmer en tilsvarende vare eller tjenesteydelse, der leveres af partens egne virksomheder, og
 - ii) indrømmer en vare eller tjenesteydelse, som leveres af en virksomhed, der er en omfattet investering i den i artikel 10.1 (Definitioner), stk. 1, litra c), anvendte betydning, på partens territorium en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, den indrømmer en tilsvarende vare eller tjenesteydelse, der leveres af partens egne virksomheder på det relevante marked på partens territorium, og
- c) ved salg af en vare eller tjenesteydelse:
- i) indrømmer den anden parts virksomheder en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, den indrømmer partens egne virksomheder, og
 - ii) indrømmer en virksomhed, der er en omfattet investering i den i artikel 10.1 (Definitioner), stk. 1, litra c), anvendte betydning, på partens territorium en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, den indrømmer partens egne virksomheder på det relevante marked på partens territorium²².

²² Det præciseres, at denne artikel ikke finder anvendelse på køb eller salg af aktier, anparter eller andre former for egenkapitalfinansiering af en statsejet virksomhed, en virksomhed indrømmet særlige rettigheder eller privilegier eller et udpeget monopol som et middel til kapitaldeltagelse i en anden virksomhed.

2. Forudsat at sådanne forskellige vilkår eller betingelser eller afslag er i overensstemmelse med kommercielle hensyn, forhindrer stk. 1 ikke statsejede virksomheder, virksomheder indrømmet særlige rettigheder eller privilegier eller udpegede monopoler i:

- a) at købe eller levere varer eller tjenesteydelser på forskellige vilkår eller betingelser, herunder vedrørende pris, eller
- b) at afvise at købe eller levere varer eller tjenesteydelser.

ARTIKEL 22.7

Reguleringsmæssig ramme

1. Parterne bestræber sig på at overholde og gøre bedst mulig brug af relevante internationale standarder, herunder OECD's retningslinjer om corporate governance i statsejede virksomheder.

2. Hver part sikrer, at ethvert regulerende organ eller enhver kompetent myndighed, der udøver en tilsynsfunktion, og som den opretter eller opretholder:

- a) er uafhængig i forhold til og ikke ansvarlig over for nogen af de virksomheder, som dette regulerende organ eller denne kompetente myndighed regulerer, med henblik på at sikre tilsynsfunktionens effektivitet og
- b) handler upartisk²³ under lignende omstændigheder i forhold til alle de virksomheder, som dette regulerende organ eller denne kompetente myndighed regulerer, herunder statsejede virksomheder, virksomheder indrømmet særlige rettigheder eller privilegier og udpegede monopoler²⁴.

3. Hver part sikrer, at love og forskrifter håndhæves på en sammenhængende og ikkediskriminerende måde, herunder over for statsejede virksomheder, virksomheder indrømmet særlige rettigheder eller privilegier og udpegede monopoler.

²³ Det præciseres, at den upartiskhed, hvormed det regulerende organ eller den kompetente myndighed udøver sin tilsynsfunktion, skal vurderes i henhold til det regulerende organs eller den kompetente myndigheds generelle adfærd eller praksis.

²⁴ Det præciseres, at for de sektorer, hvor parterne i andre kapitler har aftalt specifikke forpligtelser vedrørende det regulerende organ eller den kompetente myndighed, har den relevante bestemmelse i disse andre kapitler forrang.

ARTIKEL 22.8

Gennemsigtighed

1. En part giver efter skriftlig anmodning fra den anden part straks følgende oplysninger om en statsejet virksomhed, en virksomhed indrømmet særlige rettigheder eller privilegier eller et udpeget monopol, forudsat at anmodningen indeholder en redegørelse for, hvordan aktiviteterne i den pågældende statsejede virksomhed, virksomhed indrømmet særlige rettigheder eller privilegier eller udpegede monopol kan påvirke den anmodende parts interesser i henhold til dette kapitel:

- a) andelen af aktier, som den anmodede part, dens statsejede virksomheder, virksomheder indrømmet særlige rettigheder eller privilegier eller udpegede monopoler ejer tilsammen, og procentdelen af stemmerettigheder, som de tilsammen har i den statsejede virksomhed, virksomheden indrømmet særlige rettigheder eller privilegier eller det udpegede monopol
- b) en beskrivelse af eventuelle særlige aktier eller særlige stemmerettigheder eller andre rettigheder, som den anmodede part, dens statsejede virksomheder, virksomheder indrømmet særlige rettigheder eller privilegier eller udpegede monopoler har, i det omfang disse rettigheder er forskellige fra de rettigheder, der er knyttet til almindelige aktier i sådanne statsejede virksomheder, virksomheder indrømmet særlige rettigheder eller privilegier eller udpegede monopoler

- c) organisationsstrukturen i den statsejede virksomhed, virksomheden indrømmet særlige rettigheder eller privilegier eller det udpegede monopol, sammensætningen af dens/dets bestyrelse eller et tilsvarende organ, de officielle titler på enhver offentligt ansat, der fungerer som medlem af ledelsen eller bestyrelsen eller det tilsvarende organ
- d) en beskrivelse af de statslige myndigheder eller offentlige organer, der regulerer eller fører tilsyn med statsejede virksomheder, virksomheder indrømmet særlige rettigheder eller privilegier eller udpegede monopoler, en beskrivelse af de rapporteringskrav, som de er pålagt af disse myndigheder eller offentlige organer, hvis det er praktisk muligt, og de statslige myndigheders eller offentlige organers rettigheder og praksis²⁵ med hensyn til udnævnelse, afskedigelse eller aflønning af ledende medarbejdere og medlemmer af bestyrelsen eller et tilsvarende organ
- e) årlige indtægter for og samlede aktiver i den statsejede virksomhed, virksomheden indrømmet særlige rettigheder eller privilegier eller det udpegede monopol i de seneste tre år, for hvilke der foreligger oplysninger
- f) eventuelle undtagelser og immuniteter, som den statsejede virksomhed, virksomheden indrømmet særlige rettigheder eller privilegier eller det udpegede monopol er omfattet af i henhold til den anmodede parts lovgivning, og

²⁵ Det præciseres, at "praksis" ikke omfatter årsagerne til udnævnelse, afskedigelse eller aflønning af ledende medarbejdere og medlemmer af bestyrelsen eller et andet tilsvarende organ.

g) eventuelle yderligere oplysninger om den statsejede virksomhed, virksomheden indrømmet særlige rettigheder eller privilegier eller det udpegede monopol, som er offentligt tilgængelige, herunder årsrapporter og tredjepartsauditter.

2. Hvis de ønskede oplysninger ikke er tilgængelige, giver den anmodede part den anmodende part en skriftlig begrundelse herfor.

3. Hvis en part fremlægger skriftlige oplysninger som følge af en anmodning i overensstemmelse med denne artikel og underretter den anmodende part om, at den anser disse oplysninger for fortrolige, må den anmodende part ikke videregive disse oplysninger uden forudgående samtykke fra den part, der har meddelt oplysningerne.

KAPITEL 23

KONKURRENCEPOLITIK

ARTIKEL 23.1

Generelle principper

Parterne anerkender vigtigheden af fri og ufordrejet konkurrence i deres handels- og investeringsrelationer. Parterne erkender, at konkurrenceforvridende forretningspraksis og statslig intervention kan lægge hindringer i vejen for velfungerende markeder og underminere fordelene ved liberalisering af handel og investeringer. Parterne er enige om, at forbud mod en sådan adfærd, gennemførelse af konkurrencepolitikken, fremme af fortaleraktiviteter og samarbejde om spørgsmål, der er omfattet af dette kapitel, vil bidrage til at sikre fordelene ved denne aftale.

ARTIKEL 23.2

Konkurrencelovgivning og konkurrenceforvridende forretningspraksis

1. Hver part opretholder eller indfører på sit territorium en omfattende konkurrencelovgivning, som finder anvendelse på alle økonomiske sektorer²⁶, og som på effektiv vis adresserer følgende forretningspraksis:
 - a) aftaler mellem virksomheder, beslutninger truffet af virksomhedssammenslutninger og samordnet praksis, som har til formål eller resultat at forhindre, begrænse eller fordreje konkurrencen
 - b) misbrug udøvet af en eller flere virksomheder, som hver for sig eller i fællesskab har en stærk position på det relevante marked, og hvis misbrug har eller kan have til formål eller til følge at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen på det relevante marked eller på et tilknyttet marked, og

²⁶ Det præciseres, at konkurrencelovgivningen i EU finder anvendelse på landbrugssektoren i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 922/72, (EØF) nr. 234/79, (EF) nr. 1037/2001 og (EF) nr. 1234/2007 (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 671). Det præciseres, at Ley Federal de Competencia Económica (den føderale lov om økonomisk konkurrence), offentliggjort i Diario Oficial de la Federación (Den Mexicanske Føderations Tidende) den 23. maj 2014, finder anvendelse på alle sektorer i Mexico, for hvilke konkurrencemyndighederne udarbejder deres egne regler, kriterier eller retningslinjer i overensstemmelse med forfatningsændringerne fra 2013, offentliggjort i Diario Oficial de la Federación (Den Mexicanske Føderations Tidende) den 11. juni 2013.

- c) fusioner og virksomhedsovertagelser, der medfører eller kan medføre en væsentlig formindskelse af konkurrencen, eller som i betydelig grad forhindrer eller kan forhindre effektiv konkurrence, navnlig som følge af dannelse eller styrkelse af en dominerende stilling.
2. Alle private og offentlige virksomheder er underlagt den i denne artikel omhandlede konkurrencelovgivning.
3. Hver part træffer passende foranstaltninger med hensyn til konkurrenceforvridende forretningspraksis med det formål at fremme konkurrencepolitikken.
4. I det omfang, det er fastsat i en parts lovgivning, bør anvendelsen af konkurrencelovgivningen ikke retligt eller faktisk hindre udførelsen af de særlige opgaver af offentlig interesse, som kan være betroet virksomheder. Undtagelser fra en parts konkurrencelovgivning bør begrænses til opgaver af offentlig interesse, stå i forhold til det ønskede samfundspolitiske mål og være gennemsigtige.

ARTIKEL 23.3

Gennemførelse

1. Hver part bevarer sin uafhængighed med hensyn til at ændre og håndhæve sin konkurrencelovgivning.

2. Hver part opretter eller opretholder en eller flere funktionelt uafhængige myndigheder, som er ansvarlige for, og som råder over de beføjelser og ressourcer, der er nødvendige for fuldt ud at kunne anvende og effektivt håndhæve deres respektive konkurrencelovgivning.
3. Hver part anvender sin konkurrencelovgivning på en gennemsigtig og ikkediskriminerende måde under overholdelse af principperne om en retfærdig rettergang og retten til forsvar for de berørte virksomheder, herunder retten til at blive hørt før en endelig afgørelse eller beslutning.
4. En parts konkurrencemyndighed eller -myndigheder må i dens/deres håndhævelsespolitik ikke forskelsbehandle på grundlag af den indklagedes nationalitet i en håndhævelsesprocedure²⁷ eller den nationalitet, som tredjeparter, der er indrømmet ret til at deltage i en sådan håndhævelsesprocedure, har.
5. Hver part sikrer, at en indklaget i en håndhævelsesprocedure, der gennemføres for at afgøre, om den indklagedes adfærd er i strid med dens konkurrencelovgivning, eller hvilke administrative sanktioner eller retsmidler der bør pålægges for overtrædelse af denne lovgivning, får mulighed for at blive hørt og fremlægge beviser til sit forsvar. Hver part sikrer navnlig, at den indklagede har rimelig mulighed for at gennemgå og anfægte det bevismateriale, der kan ligge til grund for afgørelsen.

²⁷ Med henblik på denne artikel forstås ved en håndhævelsesprocedure en retslig eller administrativ procedure efter en undersøgelse af den påståede overtrædelse af konkurrencelovgivningen.

6. Hver part garanterer, at adressaten for en afgørelse eller beslutning om pålæggelse af en administrativ sanktion eller et retsmiddel for overtrædelse af dens konkurrencelovgivning får mulighed for at anmode om retslig prøvelse af en sådan afgørelse eller beslutning.

ARTIKEL 23.4

Gennemsigtighed

1. Parterne anerkender værdien af gennemsigtighed i deres politikker til håndhævelse af konkurrencereglerne.

2. Hver part offentliggør sine administrative eller proceduremæssige regler, der er indeholdt i retsakter, og i henhold til hvilke dens konkurrenceretlige undersøgelses- og håndhævelsesprocedurer gennemføres. Disse administrative eller proceduremæssige regler kan, i det omfang det er fastsat i parternes konkurrencelovgivning, omfatte procedurer med rimelige frister for fremlæggelse af bevismateriale i disse procedurer.

3. Hver part sikrer, at der offentliggøres en ikkefortrolig udgave af enhver endelig afgørelse eller beslutning, hvorved der fastslås en overtrædelse af dens konkurrencelovgivning, og i givet fald af enhver kendelse om gennemførelse af en beslutning, således at interesserede personer kan få kendskab til dem.

4. Hver part sikrer, at alle endelige afgørelser eller beslutninger, hvorved der fastslås en overtrædelse af dens konkurrencelovgivning, er skriftlige og indeholder en redegørelse for de faktiske omstændigheder og en begrundelse, herunder den juridiske og eventuelle økonomiske analyse, som afgørelsen eller beslutningen er baseret på.

ARTIKEL 23.5

Samarbejde og koordinering

1. Parterne anerkender vigtigheden af samarbejde og koordinering mellem deres respektive konkurrencemyndigheder om spørgsmål vedrørende deres konkurrencelovgivning og -politikker i frihandelsområdet. Parternes konkurrencemyndigheder bestræber sig derfor på at samarbejde om spørgsmål vedrørende deres respektive konkurrencelovgivning, herunder gennem bistand, underretning, konsultation og udveksling af oplysninger.
2. Parterne styrker samarbejdet i forbindelse med håndhævelsen af deres konkurrencelovgivning i det omfang, det er foreneligt med deres respektive love og vigtige interesser, og inden for rammerne af de ressourcer, som de med rimelighed har adgang til. Med henblik herpå bestræber parternes konkurrencemyndigheder sig på at udveksle ikkefortrolige oplysninger, erfaringer og synspunkter med hensyn til:
 - a) deres respektive konkurrencelovgivning, -politikker og -praksis, herunder oplysninger om undtagelser i henhold til deres konkurrencelovgivning
 - b) håndhævelse af deres respektive konkurrencelovgivning og
 - c) deres respektive fortaleraktiviteter.

3. Parterne bestræber sig på at styrke koordineringen mellem deres respektive konkurrencemyndigheder på områder af fælles interesse og i det omfang, det er foreneligt med deres respektive love og vigtige interesser, og inden for rammerne af de ressourcer, som de med rimelighed har adgang til. Med henblik herpå bestræber parterne sig på i videst muligt omfang at samordne deres håndhævelsesaktiviteter vedrørende samme eller beslægtede sager.
4. Parterne bekræfter, at deres konkurrencemyndigheder anerkender anvendelsen af fortrolighedsdispensationer på deres håndhævelsesområder, og anerkender, at en virksomheds beslutning om at give afkald på sin ret til beskyttelse af fortrolige oplysninger er frivillig.
5. Intet i denne artikel begrænser de skønsbeføjelser, som en parts konkurrencemyndigheder råder over med hensyn til at afgøre, om der skal følges op på bestemte anmodninger fra den anden parts konkurrencemyndigheder.
6. Intet i denne artikel er til hinder for, at parternes konkurrencemyndigheder træffer foranstaltninger i forbindelse med særlige sager.
7. Parternes konkurrencemyndigheder kan overveje at indgå en særskilt samarbejdsordning, der fastsætter indbyrdes aftalte vilkår for gennemførelsen af samarbejdet.

ARTIKEL 23.6

Teknisk samarbejde

Parterne finder, at det er i deres fælles interesse at støtte denne aftales mål med teknisk samarbejde med henblik på at udveksle erfaringer med udvikling og gennemførelse af konkurrencepolitik og håndhævelse af deres respektive konkurrencelovgivning med forbehold af de ressourcer, som hver part med rimelighed har adgang til.

ARTIKEL 23.7

Konsultationer

1. For at fremme den gensidige forståelse mellem parterne eller behandle specifikke spørgsmål vedrørende fortolkningen eller anvendelsen af dette kapitel indleder en part efter anmodning fra den anden part konsultationer om spørgsmål, der rejses af den anden part. Den part, der anmoder om konsultationer, skal i givet fald angive, hvordan spørgsmålet påvirker samhandelen eller investeringerne mellem parterne.
2. Parterne drøfter straks alle spørgsmål, der opstår i forbindelse med fortolkningen eller anvendelsen af dette kapitel.

3. For at lette drøftelsen af det spørgsmål, der er genstand for konsultationerne, bestræber parterne sig på hver især at stille relevante, ikkefortrolige oplysninger til rådighed for den anden part.

ARTIKEL 23.8

Fortrolig behandling af oplysninger

1. Uanset dette kapitels øvrige bestemmelser er en part ikke forpligtet til at give oplysninger, hvis fremlæggelsen af disse oplysninger er forbudt i henhold til lovgivningen i den part, der er i besiddelse af oplysningerne.

2. Hvis en part fremlægger oplysninger i henhold til dette kapitel, behandler den anden part disse oplysninger fortroligt.

3. Hvis en parts konkurrencemyndigheder modtager fortrolige oplysninger fra den anden parts konkurrencemyndigheder med forbehold af en fortrolighedsdispensation, anvender partens konkurrencemyndigheder de modtagne oplysninger i overensstemmelse med betingelserne i dispensationen.

ARTIKEL 23.9

Konkurrencemyndigheder

Med henblik på dette kapitel er konkurrencemyndighederne eller deres efterfølgere følgende:

a) for så vidt angår Den Europæiske Union:

Europa-Kommissionen og

b) for så vidt angår Mexico:

i) Den Nationale Konkurrencekommission (Comisión Nacional Antimonopolio) og

ii) Tilsynskommissionen for Telekommunikation (Comisión Reguladora de Telecomunicaciones (CRT))

ARTIKEL 23.10

Ikkeanvendelse af tvistbilæggelse

En part må ikke gøre brug af tvistbilæggelse i henhold til kapitel 31 (Tvistbilæggelse) vedrørende fortolkningen eller anvendelsen af bestemmelserne i dette kapitel.

KAPITEL 24

SUBSIDIER

ARTIKEL 24.1

Definitioner

Med henblik på dette kapitel forstås ved:

- a) "subsidier til varer": en foranstaltning, der opfylder betingelserne i SCM-aftalens artikel 1.1, og som er specifik i henhold til og som omhandlet i SCM-aftalens artikel 2.
- b) "subsidier til tjenesteydelser": en foranstaltning, der indebærer et finansielt bidrag fra en statslig myndighed eller et offentligt organ, og som medfører en fordel og er specifik for en virksomhed eller erhvervsgren eller en gruppe af virksomheder eller erhvervsgrene i henhold til og som omhandlet i SCM-aftalens artikel 2²⁸.

²⁸ Denne definition foregriber ikke resultatet af fremtidige drøftelser i WTO om definitionen af subsidier til tjenesteydelser. Det fælles råd kan afhængigt af forløbet af disse drøftelser vedtage en afgørelse om at tilpasse denne aftale på dette område.

ARTIKEL 24.2

Generelle principper

Parterne anerkender, at der kan ydes subsidier, hvis det er nødvendigt for at nå et samfundspolitisk mål. Parterne erkender dog, at visse subsidier kan lægge hindringer i vejen for velfungerende markeder og underminere fordelene ved liberalisering af handel og investeringer. En part må i princippet ikke yde subsidier til virksomheder, der leverer varer eller tjenesteydelser, hvis de har eller kan have en negativ indvirkning på handel eller investeringer.

ARTIKEL 24.3

Anvendelsesområde

1. Dette kapitel finder anvendelse på subsidier til alle virksomheder, der udøver en økonomisk aktivitet. Hvis en virksomhed kombinerer økonomiske og ikkeøkonomiske aktiviteter, finder dette kapitel kun anvendelse på den pågældende virksomheds økonomiske aktiviteter.

2. Dette kapitel finder ikke anvendelse på subsidier, der ydes til virksomheder, der har fået overdraget at udføre bestemte tjenesteydelser i offentlighedens interesse, herunder tjenesteydelser, der er overdraget ved særlige rettigheder eller privilegier, i det omfang sådanne subsidier er begrænset til det beløb, der er nødvendigt for at dække omkostningerne ved den pågældende tjenesteydelse.
3. Dette kapitel finder ikke anvendelse på subsidier til landbrugsvarer og subsidier til fisk og fiskevarer.
4. Med undtagelse af artikel 24.5 finder dette kapitel ikke anvendelse på subsidier i den audiovisuelle sektor.
5. Artikel 24.7 finder ikke anvendelse på subsidier, der ydes til tjenesteydelser.

ARTIKEL 24.4

Forhold til WHO

Parterne bekræfter deres rettigheder og forpligtelser i henhold til artikel XV i GATS, artikel XVI i GATT 1994 og SCM-aftalen.

ARTIKEL 24.5

Gennemsigtighed

1. Hver part offentliggør med hensyn til subsidier, der ydes eller opretholdes på dens territorium, oplysninger om følgende:
 - a) det retlige grundlag for subsidierne
 - b) subsidiernes form
 - c) subsidiernes størrelse eller det beløb, der er budgetteret for subsidierne, og
 - d) om muligt, navnet på modtageren²⁹.
2. En part anses for at overholde stk. 1, hvis:
 - a) der er sendt meddelelse til WTO i henhold til SCM-aftalens artikel 25.1, og modtagerens navn, hvis muligt, er blevet offentliggjort, eller

²⁹ Stk. 1, litra d), finder anvendelse på subsidier på 500 000 særlige trækningsrettigheder og derover.

- b) de i stk. 1 krævede oplysninger er blevet stillet til rådighed af parten selv eller på dennes vegne på et offentligt tilgængeligt websted senest den 31. december i det kalenderår, der følger efter det år, hvor subsidierne blev opretholdt eller ydet³⁰.
3. For så vidt angår subsidier til tjenesteydelser finder denne artikel kun anvendelse, hvis:
- a) det subsidiebeløb, der udbetales pr. støttemodtager over en periode på tre på hinanden følgende år, overstiger 400 000 særlige trækningsrettigheder, og
 - b) subsidierne ydes til levering af tjenesteydelser inden for følgende sektorer: den audiovisuelle sektor, telekommunikation, finansielle tjenesteydelser, transport (herunder søtransport), energi (herunder eldistribution), miljø, computertjenesteydelser, arkitektur og ingeniørvirksomhed, bygge- og anlægsvirksomhed samt post- og kurertjenester.

³⁰ Det præciseres, at offentliggørelsen af subsidier eller en subsidieordning på webstedet ikke foregriber deres retlige status eller selve ordningens karakter.

ARTIKEL 24.6

Konsultationer

1. Hvis en part finder, at subsidier ydet af den anden part har eller kan have en negativ indvirkning på dens handel eller investeringer, kan førstnævnte part give udtryk for sine betænkeligheder over for den anden part og anmode om konsultationer om spørgsmålet. Den anmodende part skal behandle en sådan anmodning fyldestgørende og velvilligt.
2. Under konsultationerne kan den anmodende part anmode den anden part om at give yderligere oplysninger om subsidierne, f.eks.:
 - a) det retlige grundlag og den politiske målsætning eller formålet med subsidierne
 - b) subsidiernes form
 - c) datoerne for subsidierne og deres varighed og eventuelle andre hertil knyttede frister
 - d) kriterierne for tildeling af subsidierne
 - e) det samlede beløb eller det årlige beløb, der er budgetteret for subsidierne

- f) navnet på modtageren af subsidierne, om muligt, og
- g) andre oplysninger, der muliggør en vurdering af subsidiernes negative indvirkning på handel eller investeringer.

3. Den anmodede part giver relevante oplysninger om de pågældende subsidier senest 60 dage efter datoen for modtagelsen af den i stk. 2 omhandlede anmodning. Hvis ingen relevante oplysninger, som der er anmodet om i henhold til stk. 2, gives i det skriftlige svar, skal den anmodede part forklare fraværet af sådanne oplysninger i sit skriftlige svar.

4. Hvis den anmodende part efter at have modtaget de oplysninger, der er meddelt i henhold til stk. 2 og 3, meddeler den anmodede part, at den finder, at de pågældende subsidier har eller kan have en væsentlig negativ indvirkning på dens handel eller investeringer, bestræber den anmodede part sig så vidt muligt på at eliminere eller minimere denne væsentlige negative indvirkning inden for et år derefter.

ARTIKEL 24.7

Betingede subsidier

1. Hver part fastsætter betingelser for følgende subsidier, for så vidt som de har eller kan have en negativ indvirkning på den anden parts handel eller investeringer:
 - a) subsidier eller retlige arrangementer, hvorefter en statslig myndighed har ansvaret for at dække visse virksomheders gæld og passiver, er tilladt, forudsat at dækningen af gælden eller passiverne er begrænset med hensyn til gældens eller passivernes størrelse eller varigheden af ansvaret
 - b) subsidier til kriseramte eller insolvente virksomheder eller til virksomheder, der er på randen af insolvens, er tilladt på følgende betingelser:
 - i) der er udarbejdet en troværdig omstruktureringsplan; denne plan skal være baseret på realistiske antagelser, med henblik på, inden for en rimelig frist, at sikre genoprettelse af virksomhedens langsigtede levedygtighed, og
 - ii) andre virksomheder end små og mellemstore virksomheder bidrager selv til omstruktureringssomkostningerne.

2. Stk. 1, litra b), må ikke fortolkes således, at den forhindrer en part i at yde midlertidig likviditetsstøtte i form af lånegarantier eller lån i den tid, det med rimelighed tager at udarbejde en omstruktureringsplan. Den midlertidige likviditetsstøtte begrænses til det beløb, der er nødvendigt for at holde virksomheden i live.

ARTIKEL 24.8

Anvendelse af subsidier

Hver part sikrer, at virksomhederne udelukkende anvender de subsidier, som den har ydet, til det politiske mål eller formål, hvortil de er blevet ydet³¹.

ARTIKEL 24.9

Ikkeanvendelse af tvistbilæggelse

En part må ikke gøre brug af tvistbilæggelse i henhold til kapitel 31 (Tvistbilæggelse) vedrørende fortolkningen eller anvendelsen af artikel 24.5, for så vidt der er tale om subsidier til tjenesteydelser, og artikel 24.6, stk. 4.

³¹ Det præciseres, at en part anses for at opfylde denne forpligtelse, hvis den har etableret passende lovgivningsmæssige rammer og administrative procedurer med henblik herpå.

KAPITEL 25

INTELLEKTUEL EJENDOMSRET

AFDELING A

Generelle bestemmelser

ARTIKEL 25.1

Mål og principper

1. Målet med dette kapitel er at sikre et passende og effektivt niveau for beskyttelse og håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder med henblik på at:
 - a) bidrage til at fremme teknologisk innovation samt overførsel og udbredelse af teknologi til gensidig fordel for producenter og brugere af teknologisk viden og på en måde, der sikrer social og økonomisk velfærd samt balance mellem rettigheder og forpligtelser, og
 - b) fremme og regulere samhandelen mellem parterne samt formindske forbrejningerne af og hindringerne for denne.

2. En part kan ved vedtagelsen eller ændringen af sine love og forskrifter træffe nødvendige foranstaltninger til beskyttelse af den offentlige sundhed og ernæring og til fremme af den offentlige interesse i sektorer af vital betydning for deres socioøkonomiske og teknologiske udvikling, forudsat at sådanne foranstaltninger er forenelige med dette kapitel.

3. En part kan træffe egnede foranstaltninger til at forhindre misbrug af intellektuelle ejendomsrettigheder fra rettighedsindehavernes side eller anvendelse af fremgangsmåder, som begrænser samhandelen urimeligt eller påvirker den internationale teknologioverførsel i ugunstig retning, forudsat at sådanne foranstaltninger er forenelige med bestemmelserne i dette kapitel.

4. Parterne, som tager hensyn til de underliggende samfundspolitiske mål for de interne systemer, erkender behovet for at:

- a) fremme innovation og kreativitet
- b) fremme formidlingen af oplysninger, viden, teknologi, kultur og kunst og
- c) fremme konkurrencen samt åbne og effektive markeder

gennem deres respektive ordninger for intellektuel ejendomsret og under overholdelse af princippet om gennemsigtighed, samt idet der tages hensyn til alle de relevante interesserede parter interesser, herunder rettighedshavere og offentligheden.

ARTIKEL 25.2

Forpligtelsernes art og omfang

1. Parterne forpligter sig til at sikre en passende og effektiv gennemførelse af de internationale traktater om intellektuel ejendomsret, som de er part i, herunder TRIPS-aftalen. Dette kapitel skal supplere og præcisere yderligere parternes rettigheder og forpligtelser i henhold til TRIPS-aftalen og andre internationale traktater om intellektuel ejendomsret, som de er part i.

2. Med henblik på dette kapitel forstås ved "intellektuelle ejendomsrettigheder" alle kategorier af intellektuelle ejendomsrettigheder, der er omfattet af TRIPS-aftalens del II, afsnit 1 til 7, samt plantesortsrettigheder. Beskyttelse af intellektuel ejendomsret omfatter bl.a. beskyttelse mod illoyal konkurrence som omhandlet i artikel 10a i Pariserkonventionen til beskyttelse af industriel ejendomsret af 20. marts 1883, senest revideret i Stockholm den 14. juli 1967 (i det følgende benævnt "Pariserkonventionen").

3. Hver part gennemfører dette kapitels bestemmelser. En part kan, men er ikke forpligtet til, at indføre en mere vidtgående beskyttelse for eller håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder i henhold til dens lovgivning end den, der er fastsat i dette kapitel, forudsat at en sådan beskyttelse eller håndhævelse ikke er i strid med dette kapitel. Parterne kan hver især frit fastlægge den mest hensigtsmæssige metode til gennemførelse af dette kapitel inden for deres eget retssystem og deres egen retspraksis.

ARTIKEL 25.3

Konsumtion

Dette kapitel berører ikke parternes frihed til at bestemme, om og under hvilke betingelser der sker konsumtion af intellektuelle ejendomsrettigheder.

ARTIKEL 25.4

National behandling

1. Hver part indrømmer statsborgere³² fra den anden part en behandling, der ikke er mindre gunstig end den behandling, den indrømmer sine egne statsborgere, for så vidt angår beskyttelse³³ af intellektuel ejendomsret, der er omfattet af dette kapital, jf. dog de undtagelser, der er fastsat i henholdsvis Pariserkonventionen, Bernerkonventionen til værn for litterære og kunstneriske værker af 9. september 1886, som senest revideret i Paris den 24. juli 1971 (i det følgende benævnt "Bernerkonventionen"), den internationale konvention om beskyttelse af udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer samt radio- og fjernsynsforetagender, udfærdiget i Rom den 26. oktober 1961 (i det følgende benævnt "Romkonventionen"), eller traktaten om intellektuel ejendomsret i forbindelse med integrerede kredsløb, udfærdiget i Washington D.C. den 26. maj 1989. Hvad angår udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer samt radio- og fjernsynsforetagender, gælder denne forpligtelse kun for de i denne aftale fastsatte rettigheder.

³² Med henblik på dette kapitel finder definitionen af statsborgere i TRIPS-aftalen anvendelse.

³³ Med henblik på denne bestemmelse omfatter ordet "beskyttelse" forhold, der påvirker de intellektuelle ejendomsrettigheders disponibilitet, erhvervelse, dækningsområde, opretholdelse og håndhævelse, samt forhold, der påvirker brugen af de intellektuelle ejendomsrettigheder, som specifikt er omhandlet i dette kapitel.

2. En part må ikke som en betingelse for at indrømme national behandling i henhold til denne artikel kræve, at rettighedshavere opfylder eventuelle formaliteter eller betingelser for at erhverve rettigheder med hensyn til ophavsret og beslægtede rettigheder³⁴.

3. En part kan kun gøre brug af de undtagelser, der er tilladt i henhold til stk. 1, i forbindelse med retslige og administrative procedurer, herunder valg af en tjenesteadresse eller udpegelse af en repræsentant inden for dens jurisdiktion, hvis sådanne undtagelser:

- a) er nødvendige for at sikre overholdelse af love eller forskrifter, der ikke er uforenelige med dette kapitel, og
- b) ikke anvendes på en måde, der udgør en skjult begrænsning af handelen.

4. En part har ingen forpligtelser i henhold til denne artikel hvad angår procedurer i multilaterale aftaler, der er indgået inden for rammerne af Verdensorganisationen for Intellektuel Ejendomsret (i det følgende benævnt "WIPO") vedrørende erhvervelse eller bevarelse af intellektuelle ejendomsrettigheder.

³⁴ Dette berører ikke anvendelsen af Romkonventionens artikel 11.

AFDELING B

Standarder vedrørende intellektuelle ejendomsrettigheder

UNDERAFDELING B.1

Ophavsret og beslægtede rettigheder

ARTIKEL 25.5

Internationale traktater

1. Parterne bekræfter deres forpligtelse til at overholde følgende internationale aftaler:
 - a) Bernerkonventionen
 - b) Romkonventionen
 - c) WIPO's traktat om ophavsret, vedtaget i Genève den 20. december 1996, og
 - d) WIPO's traktat om fremførelser og fonogrammer, vedtaget i Genève den 20. december 1996.

2. Parterne gør enhver rimelig indsats for at overholde bestemmelserne i Beijingtraktaten om audiovisuelle fremførelser, vedtaget i Beijing den 24. juni 2012, og Marrakeshtraktaten om fremme af adgang til offentliggjorte værker for personer, der er blinde, synshæmmede eller på anden måde læsehandicappede, vedtaget i Marrakesh den 27. juni 2013.

ARTIKEL 25.6

Ophavsmænd

Parterne giver ophavsmænd eneret til at tillade eller forbyde:

- a) direkte eller indirekte, midlertidig eller permanent reproduktion på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form, helt eller delvis, af deres værker
- b) enhver form for distribution til offentligheden, ved salg eller på anden vis, af deres originalværker eller kopier heraf
- c) trådbunden eller trådløs overføring til offentligheden af deres værker, herunder tilrådighedsstillelse af deres værker på en sådan måde, at medlemmer af offentligheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt, og
- d) kommerciel udlejning til offentligheden af deres originalværker eller kopier heraf.

ARTIKEL 25.7

Udøvende kunstnere

Parterne giver udøvende kunstnere eneret til at tillade eller forbyde:

- a) optagelse³⁵ af deres fremførelser
- b) direkte eller indirekte, midlertidig eller permanent reproduktion på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form, helt eller delvis, af optagelser af deres fremførelser
- c) distribution til offentligheden, ved salg eller på anden vis, af optagelser af deres fremførelser
- d) trådbunden eller trådløs tilrådighedsstillelse for offentligheden af optagelser af deres fremførelser på en sådan måde, at medlemmer af offentligheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt
- e) trådløs udsendelse og overføring til offentligheden af deres fremførelser, medmindre fremførelsen i sig selv allerede er en radio- eller fjernsynsudsendelse eller sker på grundlag af en optagelse, og

³⁵ Ved "optagelse" forstås en registrering af lyde eller bevægelige billeder eller af lyde eller bevægelige billeder udtrykt i en anden form, som ved hjælp af et apparatur kan opfattes, reproduceres eller videregives.

- f) kommerciel udlejning til offentligheden af optagelsen af deres fremførelser.

ARTIKEL 25.8

Fremstillere af fonogrammer

Parterne giver fremstillere eneret til at tillade eller forbyde:

- a) direkte eller indirekte, midlertidig eller permanent reproduktion på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form, helt eller delvis, af deres fonogrammer
- b) distribution til offentligheden, ved salg eller på anden vis, af deres fonogrammer, herunder kopier heraf
- c) trådbunden eller trådløs tilrådighedsstillelse for offentligheden af deres fonogrammer på en sådan måde, at medlemmer af offentligheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt, og
- d) kommerciel udlejning til offentligheden af deres fonogrammer.

ARTIKEL 25.9

Radio- og fjernsynsforetagender

Parterne giver radio- og fjernsynsforetagender eneret til at tillade eller forbyde³⁶:

- a) optagelse af deres udsendelser, hvad enten der er tale om trådbunden eller trådløs transmission, herunder via kabel eller satellit
- b) direkte eller indirekte, midlertidig eller permanent reproduktion på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form, helt eller delvis, af optagelser af deres udsendelser, hvad enten disse udsendelser transmitteres trådbundet eller trådløst, herunder via kabel eller satellit
- c) trådbunden eller trådløs tilrådighedsstillelse for offentligheden af optagelser af deres udsendelser, hvad enten disse udsendelser transmitteres trådbundet eller trådløst, herunder via kabel eller satellit, på en sådan måde, at medlemmer af offentligheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt

³⁶ For Mexicos vedkommende berører denne bestemmelse ikke kravet om at opfylde sine forpligtelser i henhold til loven om telekommunikation og radio- og TV-udsendelse ("Ley en Materia de Telecomunicaciones y Radiodifusión"), som offentliggjort i Den Mexicanske Føderations Tidende den 16. juli 2025.

- d) distribution til offentligheden, ved salg eller på anden vis, af optagelser af deres udsendelser, herunder kopier heraf, hvad enten disse udsendelser transmitteres trådbundet eller trådløst, herunder via kabel eller satellit, og
- e) viderespredning af deres udsendelser ved hjælp af radiobølger samt overføring til offentligheden af deres udsendelser, hvis denne foretages på steder, hvortil der er offentlig adgang mod betaling af entré.

ARTIKEL 25.10

Udsendelse og overføring til offentligheden af i kommercielt øjemed udgivne fonogrammer³⁷

1. Parterne tillægger udøvende kunstnere og fremstillere af fonogrammer ret til et enkelt rimeligt vederlag, der betales af brugeren, hvis et i kommercielt øjemed udgivet fonogram eller en reproduktion af et sådant fonogram anvendes til trådløs udsendelse eller anden overføring til offentligheden³⁸.

³⁷ Parterne kan indrømme udøvende kunstnere og fremstillere af fonogrammer mere vidtgående rettigheder med hensyn til udsendelse og overføring til offentligheden af i kommercielt øjemed udgivne fonogrammer.

³⁸ Med henblik på denne artikel omfatter "overføring til offentligheden" ikke trådbunden eller trådløs tilrådgighedsstillelse for offentligheden af fonogrammer på en sådan måde, at medlemmer af offentligheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt.

2. Parterne anerkender, at det enkelte rimelige vederlag bør fordeles mellem de udøvende kunstnere og fremstillerne af de tilsvarende fonogrammer. Parterne kan fastsætte retsfor skrifter om, hvorledes den udøvende kunstner og fremstilleren af fonogrammet skal dele det enkelte rimelige vederlag, hvis der ikke mellem den udøvende kunstner og fremstilleren af fonogrammet er indgået aftale herom.

ARTIKEL 25.11

Beskyttelsestid

1. Ophavsretten til et værk gælder i de respektive ophavsmænds levetid og i mindst 70 år efter deres død, uanset på hvilket tidspunkt værket lovligt er blevet gjort tilgængeligt for offentligheden.
2. Beskyttelsestiden for et musikstykke med tekst varer mindst indtil 70 år efter dødsåret for den længstlevende af følgende personer, uanset om disse personer anses som medophavsmænd: tekstforfatteren og komponisten til musikstykket³⁹.

³⁹ En part kan beslutte, at anvendelsen af dette stykke kræver, at begge bidrag specifikt blev skabt til det pågældende musikstykke med tekst.

3. For anonyme eller pseudonyme værker varer beskyttelsestiden indtil 70 år efter det tidspunkt, da værket lovligt blev gjort tilgængeligt for offentligheden. Hvis det af ophavsmanden valgte pseudonym imidlertid ikke efterlader nogen tvivl om ophavsmandens identitet, eller hvis ophavsmanden afslører sin identitet inden for det i første punktum nævnte tidsrum, gælder den beskyttelsestid, der er fastsat i stk. 1.
4. Beskyttelsestiden for et kinematografisk eller audiovisuelt værk varer indtil 70 år efter dødsåret for den længstlevende af mindst følgende personer, uanset om disse personer anses som medophavsmænd: den ledende instruktør, drejebogsforfatteren, dialogforfatteren og komponisten til musikken⁴⁰.
5. Radio- og fjernsynsforetagenders rettigheder varer indtil 50 år efter første udsendelse, hvad enten denne udsendelse transmitteres trådbundet eller trådløst, herunder via kabel eller satellit.

⁴⁰ En part kan beslutte, at musikken skal være specifikt frembragt til brug i det kinematografiske eller audiovisuelle værk.

6. Hver part fastsætter⁴¹, at:

- a) beskyttelsestiden for udøvende kunstners rettigheder varer indtil 75 år efter den første optagelse af fortolkningen eller fremførelsen på et fonogram eller den første fortolkning eller fremførelse af værker, der ikke er optaget på fonogrammer, eller den første udsendelse på en hvilken som helst måde, og
- b) beskyttelsestiden for fonogramfremstilleres rettigheder varer indtil 75 år efter den første optagelse af lyden på fonogrammet.

Alternativt fastsætter en part, at:

- c) udøvende kunstners rettigheder til deres værker bortset værker, der er optaget på fonogram, udløber tidligst 50 år efter optagelsen af fremførelsen og, hvis de udgives inden for dette tidsrum, tidligst 50 år efter den første lovlige udgivelse, og
- d) udøvende kunstners rettigheder til deres værker, der er optaget på fonogrammer, og fonogramfremstilleres rettigheder udløber tidligst 50 år efter optagelsen af fremførelsen eller fonogrammet og, hvis de udgives inden for dette tidsrum, tidligst 70 år efter den første lovlige udgivelse. Parten træffer effektive foranstaltninger til at sikre, at fortjenesten i løbet af de 20 års beskyttelse, der fortsætter efter de 50 år efter første lovlige offentliggørelse, deles ligeligt mellem udøvende kunstnere og fremstillere af fonogrammer.

⁴¹ Det præciseres, at hver part skal vælge mellem den mulighed, der er omhandlet i litra a) og b), eller det alternativ, der er omhandlet i litra c) og d), på grundlag af sin interne lovgivning.

7. De i denne artikel fastsatte beskyttelsesperioder beregnes fra den 1. januar i det år, der følger efter begivenheden.

ARTIKEL 25.12

Følgeret

1. Parterne sikrer til fordel for ophavsmanden til et billedkunstværk eller skulpturelt kunstværk, med undtagelse af brugskunstværker, en følgeret, som er en uoverdragelig og selv på forhånd ufravigelig ret til at modtage en andel⁴² af den pris, der opnås ved videresalg af det pågældende værk efter ophavsmandens første afhændelse af det⁴³.
2. Den i stk. 1 omhandlede rettighed finder anvendelse på alt videresalg, hvor der som sælgere, købere eller formidlere deltager professionelle på kunstmarkedet, herunder auktionshuse, kunstgallerier og alle kunsthandlere i øvrigt.

⁴² En part kan udtrykke denne andel som en procentdel af videresalgsprisen.

⁴³ En part kan fastsætte minimumsbetingelser for anvendelsen af følgeretten.

ARTIKEL 25.13

Samarbejde om kollektiv rettighedsforvaltning

1. Parterne fremmer samarbejdet mellem deres respektive kollektive forvaltningsorganisationer for at fremme tilgængeligheden af værker og andre beskyttede frembringelser på deres territorium samt overførslen af indtægter fra rettighederne til anvendelse af sådanne værker eller andre beskyttede frembringelser.
2. Parterne er enige om at fremme gennemsigtighed og ikkeforskelsbehandling blandt berettigede medlemmer af kollektive forvaltningsorganisationer, navnlig med hensyn til de rettighedsindtægter, de opkræver, de fradrag, de anvender på disse indtægter, anvendelsen af de rettighedsindtægter, der opkræves, distributionspolitikken og deres repertoire.

ARTIKEL 25.14

Undtagelser og indskrænkninger

Hver part begrænser undtagelser eller indskrænkninger fra de rettigheder, der er fastsat i denne underafdeling, til visse særlige tilfælde, der ikke strider mod en normal udnyttelse af værket, fremførelsen, fonogrammet eller udsendelsen og ikke indebærer urimelig skade for rettighedshaverens legitime interesser.

ARTIKEL 25.15

Beskyttelse af teknologiske foranstaltninger

1. Parterne indfører en passende retlig beskyttelse mod omgåelse af enhver form for effektive teknologiske foranstaltninger, som en person begår, selv om denne ved eller burde vide, at dette er formålet.
2. Parterne indfører en passende retlig beskyttelse mod fremstilling, import, distribution, salg, udlejning, reklame for salg eller udlejning eller besiddelse i kommercielt øjemed af anordninger, produkter eller komponenter eller ydelse af tjenesteydelser, der:
 - a) er genstand for salgsfremme, reklame eller markedsføring med henblik på omgåelse af enhver effektiv teknologisk foranstaltning
 - b) kun i begrænset omfang har et andet væsentligt kommercielt formål eller en anden væsentlig kommerciel anvendelse end omgåelse eller
 - c) primært er udviklet, produceret, tilpasset eller ydet med henblik på at muliggøre eller befordre omgåelse af effektive teknologiske foranstaltninger.

3. Med henblik på denne artikel forstås ved "teknologiske foranstaltninger" enhver teknologi, anordning eller komponent, der under dens normale funktion har til formål at forhindre eller begrænse handlinger i forbindelse med værker eller andre frembringelser, som indehaveren af ophavsrettigheder eller beslægtede rettigheder som fastsat i den pågældende parts lovgivning ikke har givet tilladelse til. Teknologiske foranstaltninger skal anses som "effektive", hvis anvendelsen af beskyttede værker eller andre frembringelser kontrolleres af rettighedshaveren ved anvendelse af en adgangskontrol- eller beskyttelsesforanstaltning, f.eks. kryptering, scrambling eller anden omdannelse af værket eller andre frembringelser eller en kopikontrolanordning, der opfylder beskyttelsesformålet.

4. Uanset den retlige beskyttelse, der er omhandlet i stk. 1, kan hver af parterne, hvor rettighedshaverne ikke har truffet frivillige foranstaltninger, efter behov træffe passende foranstaltninger for at sikre, at den passende retlige beskyttelse mod omgåelse af effektive teknologiske foranstaltninger, der er fastsat i overensstemmelse med denne artikel, ikke forhindrer målgruppepersonerne i at nyde godt af de i artikel 25.14 omhandlede undtagelser og indskrænkninger.

ARTIKEL 25.16

Forpligtelser vedrørende oplysninger om rettighedsforvaltning

1. Parterne indfører en passende retlig beskyttelse mod personer, der bevidst og uden tilladelse udfører følgende handlinger, vel vidende eller med rimelig grund til at vide, at sådanne handlinger foranlediger, muliggør, letter eller skjuler en krænkelse af ophavsrettigheder eller beslægtede rettigheder:
 - a) fjernelse eller ændring af elektroniske oplysninger om rettighedsforvaltning eller
 - b) distribution, import med henblik på distribution, sendevirksomhed, kommunikation til eller tilrådighedsstillelse for offentligheden af værker eller andre frembringelser, der er beskyttet i henhold til denne underafdeling, og fra hvilke de elektroniske oplysninger om rettighedsforvaltning er blevet fjernet eller ændret uden tilladelse.
2. Med henblik på denne underafdeling forstås ved "oplysninger om rettighedsforvaltning" enhver oplysning fra rettighedshavere, som identificerer et værk eller en anden frembringelse omhandlet i denne underafdeling, ophavsmanden eller enhver anden rettighedshaver, oplysninger om vilkårene og betingelserne for anvendelse af værket eller frembringelsen eller numre eller koder, der udgør sådanne oplysninger.

3. Stk. 2 finder anvendelse, når en hvilken som helst af de i nævnte stykke omhandlede oplysninger anvendes i forbindelse med kopiering af eller fremkommer i forbindelse med overføring til offentligheden af et værk eller en anden frembringelse, der er omhandlet i denne underafdeling.

UNDERAFDELING B.2

Varemærker

ARTIKEL 25.17

Internationale aftaler

Parterne:

- a) gør enhver rimelig indsats for at tilslutte sig traktaten om varemærkeret, udfærdiget i Genève den 27. oktober 1994, og Singaporetraktaten om varemærkeret, udfærdiget i Singapore den 27. marts 2006.

- b) tilslutter sig protokollen til Madridarrangementet om den internationale registrering af varemærker, vedtaget i Madrid den 27. juni 1989, senest ændret den 12. november 2007, og Nicearrangementet vedrørende international klassificering af varer og tjenesteydelser til brug ved registrering af varemærker, udfærdiget i Nice den 15. juni 1957, ændret den 28. september 1979 (i det følgende benævnt "Niceklassifikationen").

ARTIKEL 25.18

Registreringsprocedure

1. Hver part indfører en ordning for registrering af varemærker, hvor endelige afgørelser om afslag, herunder delvis afslag på registrering, truffet af den relevante varemærkemyndighed, meddeles skriftligt, begrundes behørigt og skal kunne anfægtes.
2. Parterne giver mulighed for at gøre indsigelse mod ansøgninger om registrering af varemærker eller eventuelt varemærkeregistrieringer og giver varemærkeansøgeren mulighed for at svare på en sådan indsigelse⁴⁴.

⁴⁴ Parterne gør enhver rimelig indsats for at vedtage en kontradiktorisk procedure for indsigelse.

3. Hver part stiller en offentligt tilgængelig elektronisk database over ansøgninger om og registreringer af varemærker til rådighed.

ARTIKEL 25.19

Rettigheder, der er knyttet til et varemærke

1. Et registreret varemærke skal give indehaveren en eneret dertil. Indehaveren har ret til at forhindre alle tredjeparter, der ikke har dennes samtykke, i at gøre erhvervsmæssig brug af:
 - a) et tegn, der er identisk med det varemærke, for varer eller tjenesteydelser, der er identiske med dem, for hvilke varemærket er registreret, og
 - b) et tegn, der er identisk med eller ligner varemærket, når de varer eller tjenesteydelser, der er dækket af varemærket, er af samme eller lignende art som dem, der er dækket af det pågældende tegn, og der som følge heraf i offentlighedens bevidsthed er risiko for forveksling, herunder fordi der er en forbindelse mellem tegnet og varemærket.

2. Indehaveren af et registreret varemærke har ret til at forhindre alle tredjeparter i som led i handel at indføre varer på territoriet for den part, hvor varemærket er registreret, uden at de overgår til fri omsætning dér, hvis sådanne varer, herunder emballage, kommer fra tredjelande og uden tilladelse er forsynet med et varemærke, der er identisk med det varemærke, der er registreret for sådanne varer, eller som i sine væsentligste aspekter ikke kan sondres fra dette varemærke⁴⁵.

ARTIKEL 25.20

Velkendte varemærker

Med henblik på at sikre en effektiv beskyttelse af velkendte varemærker, jf. Pariserkonventionens artikel 6a og TRIPS-aftalens artikel 16, stk. 2 og 3, anvender parterne den fælles henstilling vedrørende bestemmelser om beskyttelse af velkendte mærker, der blev vedtaget af Pariserunionen til Beskyttelse af Industriel Ejendomsret og WIPO's generalforsamling på 34. møderække i forsamlingerne af WIPO's medlemsstater den 20.-29. september 1999.

⁴⁵ En part kan fastsætte, at den ret, som indehaveren af varemærket har, bortfalder, hvis der under sagen, der skal fastslå, om det registrerede varemærke er blevet krænket, fremlægges dokumentation af klarereren eller ihænde-haveren af varerne for, at indehaveren af det registrerede varemærke ikke har ret til at forbyde markedsføring af varerne i det endelige bestemmelsesland.

ARTIKEL 25.21

Ansøgninger i ond tro

Hver part kan fastsætte, at et varemærke ikke registreres, hvis ansøgeren har ansøgt om registrering af varemærket i ond tro. Hver part fastsætter, at et sådant varemærke erklæres ugyldigt, hvis det er blevet registreret.

ARTIKEL 25.22

Annullering

1. Hver part fastsætter, at et varemærke kan annulleres⁴⁶, hvis der ikke inden for en periode, der er fastsat i dens lovgivning, er gjort brug af varemærket⁴⁷ på det relevante territorium for de varer eller tjenesteydelser, for hvilke det er registreret, og der ikke er nogen rimelig grund til, at det ikke er blevet brugt.

⁴⁶ Det præciseres, at en part kan definere annullering som tilbagekaldelse, udløb eller ugyldighed.

⁴⁷ En part kan kræve, at brugen er af reel karakter eller sker i en mængde eller på en måde, der svarer til kommerciel anvendelse. En part kan yderligere beslutte at se bort fra påbegyndelse eller genoptagelse af brugen inden indgivelsen af anmodningen om annullering.

2. Et varemærke annulleres også, hvis det efter den dato, hvor det blev registreret, som følge af indehaverens virksomhed eller passivitet er blevet til en almindelig betegnelse inden for handelen for en vare eller tjenesteydelse, for hvilken mærket er registreret.

3. Et varemærke annulleres også, hvis det er blevet registreret, selv om det kan vildlede offentligheden med hensyn til arten, beskaffenheden eller den geografiske oprindelse af de varer eller tjenesteydelser, for hvilke mærket er registreret⁴⁸.

ARTIKEL 25.23

Undtagelser fra rettigheder, der er knyttet til et varemærke

Hver part:

- a) skal tillade en rimelig anvendelse af deskriptive udtryk⁴⁹ som en begrænset undtagelse fra de rettigheder, der er knyttet til et varemærke, og

⁴⁸ Det præciseres, at en part også kan annullere et varemærke, hvis det som følge af indehaverens anvendelse af varemærket eller med dennes samtykke for så vidt angår de varer eller tjenesteydelser, for hvilke varemærket er registreret, vil kunne vildlede offentligheden.

⁴⁹ Rimelig brug af deskriptive udtryk omfatter brug af et tegn til at angive varernes eller tjenesteydelseernes geografiske oprindelse, hvis en sådan brug er i overensstemmelse med loyal praksis i industrielle eller kommercielle forhold.

b) kan fastsætte andre begrænsede undtagelser,

forudsat at disse undtagelser tager hensyn til varemærkeindehaveres og tredjeparters legitime interesser

UNDERAFDELING B.3

Industrielle design

ARTIKEL 25.24

Internationale aftaler

Parterne gør enhver rimelig indsats for at tiltræde Genèveaftalen under Haagarrangementet vedrørende international registrering af industrielle design vedtaget i Genève den 2. juli 1999.

ARTIKEL 25.25

Beskyttelse af registrerede industrielle design

1. Parterne træffer foranstaltninger til beskyttelse af uafhængigt frembragte industrielle design, der er nye eller originale⁵⁰. Beskyttelsen ydes ved registrering og giver indehaverne eneret i overensstemmelse med denne underafdeling.
2. Indehaveren af et registreret industrielt design har som minimum ret til at forhindre, at tredjeparter, som ikke har indehaverens samtykke, anvender og navnlig fremstiller, udbyder til salg, sælger, markedsfører eller importerer et produkt eller anvender varer, der bærer eller inkorporerer det beskyttede industrielle design, hvis en sådan handling har et kommercielt formål, i urimelig grad skader den normale udnyttelse af det industrielle design eller ikke er forenelig med god handelspraksis.
3. Et industrielt design, der anvendes på eller indgår i et produkt, som udgør en komponent af et sammensat produkt, anses kun for at være nyt eller originalt:
 - a) hvis komponenten efter at være blevet inkorporeret i det sammensatte produkt fortsat er synlig under normal brug af dette produkt, og
 - b) i det omfang disse synlige elementer af komponenten i sig selv opfylder kravene om nyhed eller originalitet.

⁵⁰ Hvis det kræves i henhold til en parts lovgivning, kan der også kræves en individuel karakter for industrielle design.

4. Ved "normal brug" som omhandlet i stk. 3, litra a), forstås der slutbrugerens anvendelse, dog hverken vedligeholdelse eller reparation.

ARTIKEL 25.26

Beskyttelsestid

Beskyttelsestiden fastsættes af hver part og kan fornyes for en eller flere perioder på hver fem år op til en samlet beskyttelsestid på 25 år fra datoen for ansøgningens indgivelse.

ARTIKEL 25.27

Undtagelser og udelukkelser

1. Parterne kan fastsætte begrænsede undtagelser fra beskyttelsen af industrielle design, forudsat at sådanne undtagelser ikke i urimeligt omfang strider mod den normale udnyttelse af beskyttede industrielle design og ikke indebærer urimelig skade for de legitime interesser, som indehaveren af det beskyttede industrielle design har, under hensyn til tredjeparters legitime interesser.

2. Beskyttelsen af industrielle design gælder ikke for design, der i alt væsentligt er dikteret af tekniske eller funktionelle forhold ved designet. Et industrielt design beskyttes navnlig ikke, hvis det består af elementer af et produkts udseende, der nødvendigvis må reproduceres i deres nøjagtige form og dimensioner, for at det produkt, som det industrielle design indgår i eller finder anvendelse på, rent mekanisk kan kobles til, eller placeres i, på eller omkring et andet produkt eller bringes i kontakt med et andet produkt, således at begge produkter opfylder deres funktion.

3. Uanset stk. 2 kan et industrielt design bestå i et industrielt design, der har til formål at muliggøre flerdobbelt samling eller sammenkobling af gensidigt udskiftelige produkter inden for et modulopbygget system.

ARTIKEL 25.28

Forhold til ophavsret

Et industrielt design skal også være berettiget til beskyttelse i henhold til en parts lovgivning om ophavsret fra den dato, hvor det industrielle design blev frembragt eller fastlagt i en given form. Omfanget af og betingelserne for at opnå en sådan ophavsretlig beskyttelse, herunder det niveau af originalitet, der kræves, fastsættes af hver part.

UNDERAFDELING B.4

Geografiske betegnelser

ARTIKEL 25.29

Definitioner

Med henblik på denne underafdeling forstås ved:

- a) "geografisk betegnelse": en betegnelse, der angiver en vare som havende oprindelse på en parts territorium eller i en region eller lokalitet på nævnte territorium, dersom varens kvalitet, omdømme eller andre egenskaber i alt væsentligt kan tilskrives dens geografiske oprindelse, og
- b) "produktkategori": listen over kategorier under hensyntagen til Niceklassifikationen.

ARTIKEL 25.30

Internationale aftaler

Parterne bekræfter deres tilsagn om at beskytte geografiske betegnelser på deres territorium i overensstemmelse med TRIPS-aftalens artikel 22, 23 og 24.

Parterne gør enhver rimelig indsats for at tiltræde Genèveaftalen om Lissabonaftalen om beskyttelse af oprindelsesbetegnelser og deres internationale registrering vedtaget i Genève den 20. maj 2015.

ARTIKEL 25.31

Anvendelsesområde

1. Denne underafdeling finder anvendelse på anerkendelse og beskyttelse af geografiske betegnelser, der identificerer varer henhørende under den relevante produktkategori, og som er opført i bilag 25-B (Liste over geografiske betegnelser).

2. Parterne bør overveje at udvide anvendelsesområdet for geografiske betegnelser, der er omfattet af denne underafdeling, til at omfatte geografiske betegnelser i andre produktkategorier end fødevarer og landbrugsprodukter. Parterne har derfor i bilag 25-C (Mexicos geografiske betegnelser som omhandlet i artikel 25.31, stk. 2) anført navne, der identificerer varer, der har oprindelse og er beskyttet på deres territorium, og som, forudsat at denne aftales beskyttelsesområde udvides, vil blive anset for at være omfattet af denne aftales beskyttelsesområde med forbehold af, at procedurerne i denne underafdeling afsluttes⁵¹.

ARTIKEL 25.32

Opførte geografiske betegnelser

Med henblik på denne underafdeling er de geografiske betegnelser, der er opført i:

- a) afdeling A i bilag 25-B (Liste over geografiske betegnelser), geografiske betegnelser, der identificerer en vare med oprindelse på Den Europæiske Unions territorium eller i en region eller en lokalitet på dette territorium, og

⁵¹ Parterne anerkender, at disse navne med henblik på vurdering af varemærkeansøgninger er beskyttet i oprindelseslandet, for så vidt det er relevant i henhold til en parts lovgivning.

- b) afdeling B i bilag 25-B (Liste over geografiske betegnelser), geografiske betegnelser, der identificerer en vare med oprindelse på Mexicos territorium eller i en region eller en lokalitet på dette territorium.

ARTIKEL 25.33

Etablerede geografiske betegnelser

Efter at have overvejet navnene i bilag 25-B (Liste over geografiske betegnelser) og efter at have afsluttet en indsigelsesprocedure i overensstemmelse med bilag 25-A (Hovedelementer i indsigelsesproceduren) beskytter parterne disse geografiske betegnelser i overensstemmelse med det beskyttelsesniveau, der er fastsat i denne underafdeling.

ARTIKEL 25.34

Beskyttelse af geografiske betegnelser, der er opført i bilag 25-B (Liste over geografiske betegnelser)

1. Hver part sikrer, at der er adgang til retsmidler, ved hjælp af hvilke interesserede parter kan forhindre:
 - a) anvendelsen af den anden parts geografiske betegnelser, der er opført i bilag 25-B (Liste over geografiske betegnelser)⁵², for en vare, der falder ind under produktklassen for den pågældende geografiske betegnelse, og som enten:
 - i) ikke har oprindelse i det oprindelsessted, der er angivet i bilag 25-B (Liste over geografiske betegnelser) for den pågældende geografiske betegnelse, eller
 - ii) har oprindelse i det oprindelsessted, der er angivet i bilag 25-B (Liste over geografiske betegnelser) for den pågældende geografiske betegnelse, men ikke er blevet produceret eller fremstillet i overensstemmelse med de love og forskrifter i den anden part, som ville finde anvendelse, hvis varen var bestemt til forbrug i den anden part

⁵² For så vidt angår listen over geografiske betegnelser i bilag 25-B (Liste over geografiske betegnelser) omfatter den beskyttelse, der ydes i henhold til denne artikel, ikke enkelte betegnelser, som er en del af en sammensat geografisk betegnelse som fastsat i tillæg 25-B-1 (Enkelte betegnelser som en del af en sammensat geografisk betegnelse).

- b) anvendelse af alle sådanne midler i betegnelsen eller præsentationen af en vare, som angiver eller antyder, at den pågældende vare har oprindelse i et andet geografisk område end det virkelige oprindelsessted, på en måde, som vildleder offentligheden med hensyn til varens geografiske oprindelse, og
- c) enhver anden anvendelse, som udgør illoyal konkurrence i henhold til artikel 10 b i Pariserkonventionen.

2. Hver part sikrer den i stk. 1, litra a), omhandlede beskyttelse, også selv om varens virkelige oprindelse er angivet, eller den geografiske betegnelse er anvendt i oversættelse, eller den geografiske betegnelse er ledsaget af udtryk såsom "art", "type", "stil", "efterligning" eller lignende.

3. Hver part sikrer håndhævelse ved administrative foranstaltninger og i den form, som er fastsat i dens lovgivning, over for:

- a) enhver direkte eller indirekte kommerciel anvendelse af en beskyttet betegnelse
- b) enhver efterligning, variation eller vildledende anvendelse af en beskyttet betegnelse
- c) enhver form for falsk eller vildledende angivelse af en beskyttet betegnelse eller
- d) enhver praksis, der vil kunne vildlede forbrugerne med hensyn til varens sande oprindelse eller egenskaber.

4. De geografiske betegnelser, der er beskyttet i henhold til denne underafdeling, må ikke blive til artsbetegnelser på parternes territorium.

5. Intet i denne underafdeling forpligter en part til at beskytte den anden parts geografiske betegnelse, hvis betegnelsen ikke er eller er ophørt med at være beskyttet på den oprindelige parts territorium. Den ene part underretter den anden part, hvis en geografisk betegnelse ophører med at være beskyttet på dens territorium. En sådan underretning skal ske senest tre måneder efter, at den kompetente myndighed har truffet endelig afgørelse om, at den geografiske betegnelse er ophørt med at være beskyttet.

6. Bestemmelserne i denne artikel finder med de fornødne ændringer anvendelse på listen over navne i bilag I og II til aftalen mellem Det Europæiske Fællesskab og De Forenede Mexicanske Stater om gensidig anerkendelse og beskyttelse af betegnelser inden for spiritussektoren, udfærdiget i Bruxelles den 27. maj 1997 (i det følgende benævnt "spiritusaftalen").

ARTIKEL 25.35

Ændring af listen over geografiske betegnelser

1. Det fælles råd kan i overensstemmelse med artikel 25.42 beslutte at ændre bilag 25-B (Liste over geografiske betegnelser) ved at tilføje eller korrigere geografiske betegnelser eller ved at fjerne geografiske betegnelser, der er ophørt med at være beskyttet eller er gået af brug på deres oprindelsessted. Underudvalget om Intellectuel Ejendomsret forbereder disse afgørelser.

2. Nye geografiske betegnelser tilføjes ved en afgørelse truffet af det fælles råd, efter at de fremlagte navne er blevet behandlet, og en indsigelsesprocedure som omhandlet i artikel 25.33 er afsluttet.

3. Det fælles råd kan ved en afgørelse ændre bilag I og II til spiritusaftalen efter proceduren i artikel 25.33 i tilfælde af nye geografiske betegnelser.

ARTIKEL 25.36

Ret til anvendelse af geografiske betegnelser

1. En geografisk betegnelse, som er beskyttet i henhold til denne underafdeling, kan anvendes af enhver aktør, som markedsfører en vare, der er i overensstemmelse med den tilsvarende tekniske specifikation.

2. Når en geografisk betegnelse først er beskyttet i henhold til denne underafdeling, må anvendelsen af den geografiske betegnelse ikke gøres betinget af, at brugerne registreres, eller af andre krav.

3. Betegnelser, forkortelser og symboler, der henviser til en geografisk betegnelse, må kun anvendes i forbindelse med den vare, der er beskyttet eller registreret på det pågældende territorium, og som er fremstillet i overensstemmelse med den dertil hørende tekniske specifikation.

ARTIKEL 25.37

Forhold mellem varemærker og geografiske betegnelser

1. Denne underafdeling berører ikke rettigheder, der er knyttet til et tidligere varemærke, der er ansøgt om eller registreret i god tro, eller som er erhvervet ved anvendelse i god tro, i en part. Som en begrænset undtagelse fra de rettigheder, der er knyttet til et varemærke, kan et tidligere varemærke under visse omstændigheder ikke give indehaveren ret til at forhindre, at en registreret geografisk betegnelse opnår beskyttelse eller anvendes i den part, hvor der er ansøgt om varemærket, varemærket er registreret eller anvendes. Beskyttelsen af den registrerede geografiske betegnelse må ikke på nogen anden måde begrænse de rettigheder, der er knyttet til varemærket, herunder muligheden for at anmode om fornyelser eller variationer af et særligt kendetegn, forudsat at variationen ikke udgør illoyal konkurrence.
2. En part er ikke forpligtet til at beskytte et navn som geografisk betegnelse i henhold til artikel 25.34, hvis navnet som følge af varemærkets anseelse og omdømme og varigheden af dets anvendelse vil kunne vildlede forbrugerne med hensyn til varens sande identitet.
3. Med forbehold af artikel 25.39 og på grundlag af TRIPS-aftalens artikel 22, stk. 3, skal en part for så vidt angår geografiske betegnelser, der er opført i bilag 25-B (Liste over geografiske betegnelser), og som forbliver beskyttede som geografiske betegnelser i oprindelsesparten, på eget initiativ afvise registreringen af et varemærke eller erklære registreringen af et varemærke ugyldig, hvis partens lovgivning tillader dette, eller efter anmodning fra en interesseret part, forudsat at:
 - a) registreringen af varemærket for varer ville være uforenelig med artikel 25.34

- b) varemærket vedrører den samme eller en lignende vare
 - c) varemærket vedrører varer, der ikke har oprindelse i området med den pågældende geografiske betegnelse, og
 - d) ansøgningen om registrering af varemærket indgives efter datoen for indgivelse af ansøgningen om beskyttelse af den geografiske betegnelse på den pågældende parts territorium.
4. For de i artikel 25.32 omhandlede geografiske betegnelser er datoen for indgivelse af ansøgningen om beskyttelse, jf. stk. 3, litra d), den dato, hvor denne aftale undertegnes.
5. For de i artikel 25.35 omhandlede geografiske betegnelser er datoen for indgivelse af ansøgningen om beskyttelse den dato, hvor den geografiske betegnelse offentliggøres i forbindelse med indsigelsesproceduren.
6. Beskyttelsen af de geografiske betegnelser, der er opført i bilag 25-B (Liste over geografiske betegnelser), begynder tidligst fra datoen for denne aftales ikrafttræden.

ARTIKEL 25.38

Håndhævelse af beskyttelse

Parterne håndhæver den beskyttelse, der er omhandlet i artikel 25.34 til 25.37, ved hjælp af passende administrative eller retslige procedurer og i overensstemmelse med deres lovgivning og praksis. De kompetente myndigheder håndhæver denne beskyttelse på en af eller begge følgende måder:

- a) på eget initiativ eller
- b) på begæring af en interesseret part.

ARTIKEL 25.39

Generelle regler

1. En part er ikke forpligtet til at beskytte et navn som geografisk betegnelse i henhold til denne underafdeling, hvis navnet kolliderer med navnet på en planteart eller en dyrerace og derfor vil kunne vildlede forbrugerne med hensyn til varens sande oprindelse.

2. Et enslydende navn, der vil kunne vildlede forbrugerne til at tro, at en vare stammer fra et andet territorium, skal ikke registreres som en geografisk betegnelse, selv om navnet er korrekt for så vidt angår det territorium, den region eller det område, hvor varen har sin oprindelse. Parterne fastsætter, med forbehold af TRIPS-aftalens artikel 23, i fællesskab de praktiske regler for, hvordan der kan sondres mellem helt eller delvis enslydende geografiske betegnelser, samtidig med at der tages hensyn til behovet for, at de berørte producenter behandles lige, og at forbrugerne ikke vildledes.
3. Hvis en part i forbindelse med bilaterale forhandlinger med et tredjeland påtænker at beskytte en geografisk betegnelse fra tredjelandet, og denne betegnelse er helt eller delvis enslydende med en geografisk betegnelse hos den anden part, skal parten underrette den anden part herom, og den anden part skal have mulighed for at fremsætte sine bemærkninger, inden betegnelsen beskyttes.
4. En teknisk specifikation, der er omhandlet i denne underafdeling, inklusive eventuelle ændringer, skal godkendes af partens myndigheder på det territorium, som varen har oprindelse i.

ARTIKEL 25.40

Undtagelser

1. Intet i denne underafdeling forpligter en part til at anvende dens bestemmelser på en geografisk betegnelse eller et individuelt navn, der indgår i en anden parts flerleddede geografiske betegnelse, i henseende til varer eller tjenesteydelser, for hvilke den relevante betegnelse er identisk med det udtryk, der i daglig tale anvendes som det almindelige navn for sådanne varer eller tjenesteydelser på den pågældende parts territorium.
2. Er en oversættelse af en geografisk betegnelse identisk med, eller indeholder den et udtryk, der i daglig tale anvendes som det almindelige navn for, en vare på en parts territorium, eller er en geografisk betegnelse ikke identisk med, men indeholder et sådant udtryk, berører denne underafdeling ikke en persons ret til at anvende det pågældende udtryk i forbindelse med den pågældende vare på den pågældende parts territorium.
3. Ved afgørelsen af, om et udtryk er det udtryk, der i daglig tale anvendes som det almindelige navn for en vare på en parts territorium, har den pågældende parts myndigheder beføjelse til at tage hensyn til, hvordan forbrugerne forstår dette udtryk på partens territorium. Faktorer af relevans for forbrugernes forståelse kan omfatte:
 - a) hvorvidt udtrykket anvendes til at henvise til den pågældende type vare, som angivet af kompetente kilder, såsom ordbøger, aviser og relevante websteder, og

b) hvordan den vare, som udtrykket henviser til, markedsføres og anvendes i forbindelse med handel på den pågældende parts territorium⁵³.

4. Der er for så vidt angår varer intet i denne underafdeling, der forhindrer anvendelsen på en parts territorium af en sædvanlig betegnelse for en plantesort eller en dyrace, der allerede gjaldt på den pågældende parts territorium på datoen for denne aftales ikrafttræden.

5. Intet i denne aftale indskrænker en persons ret til i forbindelse med handel at anvende sit eget navn eller sin erhvervsmæssige forgængers navn, medmindre et sådant navn anvendes således, at offentligheden vildledes.

ARTIKEL 25.41

Inkorporering af den eksisterende aftale

1. Spiritusaftalen er inkorporeret i og gjort til en del af denne aftale og finder med de fornødne ændringer anvendelse⁵⁴.

⁵³ Med henblik på dette litra kan en parts myndigheder, alt efter hvad der er relevant, tage hensyn til, om udtrykket anvendes i relevante internationale standarder, der er anerkendt af parten, til at henvise til en type eller kategori af varer på partens territorium.

⁵⁴ Det præciseres, at dette omfatter alle tidligere og fremtidige ændringer af spiritusaftalen.

2. Underudvalget om Intellectuel Ejendomsret, der er nedsat ved artikel 1.10 (Underudvalg og andre organer i denne aftales del III), erstatter det blandede udvalg, der er nedsat ved spiritusaftalens artikel 17, og varetager de funktioner, der er fastsat i nævnte artikel.

ARTIKEL 25.42

Samarbejde

1. Underudvalget om Intellectuel Ejendomsret, der er nedsat ved artikel 1.10 (Underudvalg og andre organer i denne aftales del III), er det rette forum for overvågning af gennemførelsen og forvaltningen af denne underafdeling.
2. Parterne underretter hinanden, hvis en geografisk betegnelse, der er opført i bilag 25-B (Liste over geografiske betegnelser), ophører med at være beskyttet på den pågældende parts territorium. Efter en sådan underretning forbereder Underudvalget om Intellectuel Ejendomsret den afgørelse om ændring af bilag 25-B (Liste over geografiske betegnelser), der skal træffes af det fælles råd, i overensstemmelse med de procedurer, der er fastsat i denne aftale.
3. En part kan enten direkte eller gennem Underudvalget om Intellectuel Ejendomsret anmode den anden part om at give oplysninger om tekniske specifikationer og ændringer heraf.

4. Hver part kan offentliggøre de tekniske specifikationer svarende til den anden parts geografiske betegnelser, der er beskyttet i henhold til denne underafdeling, på spansk eller engelsk⁵⁵.

5. Ethvert spørgsmål, der opstår i forbindelse med tekniske specifikationer for beskyttede geografiske betegnelser, behandles i Underudvalget om Intellectuel Ejendomsret.

ARTIKEL 25.43

Beskyttelse i henhold til parternes lovgivning

Denne underafdeling berører ikke den ret, som en indehaver af en geografisk betegnelse i en part har til at søge anerkendelse og beskyttelse af en geografisk betegnelse i den anden part i henhold til den pågældende parts lovgivning.

⁵⁵ Mexico kan offentliggøre sådanne tekniske specifikationer på spansk eller engelsk.

UNDERAFDELING B.5

Patenter

ARTIKEL 25.44

Internationale aftaler

Parterne tilslutter sig patentsamarbejdstraktaten, udfærdiget i Washington den 19. juni 1970, ændret den 28. september 1979 og senest ændret den 3. oktober 2001, og anerkender vigtigheden af at vedtage eller opretholde proceduremæssige standarder, der er i overensstemmelse med patentlovstraktaten, vedtaget i Genève den 1. juni 2000.

ARTIKEL 25.45

Patenter og folkesundhed

1. De rettigheder og forpligtelser, der er fastsat i denne underafdeling, forhindrer ikke og vil ikke forhindre en part i at træffe foranstaltninger til beskyttelse af folkesundheden. Parterne anerkender betydningen af og bekræfter deres tilslutning til erklæringen om TRIPS-aftalen og folkesundhed, vedtaget i Doha den 14. november 2001 (i det følgende benævnt "Dohaerklæringen"). Parterne skal ved fortolkning og gennemførelse af rettighederne og forpligtelserne i denne underafdeling sikre overensstemmelse med Dohaerklæringen.

2. Parterne bidrager til gennemførelsen af og overholder WTO's Almindelige Råds afgørelse af 30. august 2003 om gennemførelse af punkt 6 i Dohaerklæringen samt protokollen af 6. december 2005 om ændring af TRIPS-aftalen.

ARTIKEL 25.46

Supplerende beskyttelse i tilfælde af forsinkelser i forbindelse med markedsføringsgodkendelse for lægemidler, herunder biologiske produkter⁵⁶

1. Parterne anerkender, at lægemidler, herunder biologiske produkter⁵⁷, som er beskyttet af et patent på deres respektive territorier, kan underlægges en administrativ godkendelsesprocedure⁵⁸ forud for markedsføringen. De anerkender, at den tid, der går fra indgivelsen af en patentansøgning, indtil godkendelsen til markedsføring af det pågældende produkt på deres respektive markeder foreligger, som fastsat til dette formål i en parts relevante lovgivning, kan afkorte den effektive patentbeskyttelsesperiode.

⁵⁶ Mexico gennemfører de forpligtelser, der er fastsat i denne artikel, senest to år efter denne aftales ikrafttræden.

⁵⁷ Hver part afgør, hvilke produkter der er omfattet af udtrykkene "lægemidler" og "biologiske produkter" i overensstemmelse med dens gældende lovgivning den 21. april 2018.

⁵⁸ Det præciseres, at udtrykket "markedsføringsgodkendelse" svarer til udtrykket "markedsføringstilladelse".

2. Parterne sikrer, at der findes en passende og effektiv mekanisme til compensation af patenthaveren for den forkortelse af den effektive patentperiode, der opstår som følge af urimelige forsinkelser⁵⁹ ved udstedelse af den første markedsføringsgodkendelse på deres territorium. En sådan compensation ydes i form af en supplerende sui generis-beskyttelse, svarende til det tidsrum, hvormed perioden på to år som omhandlet i fodnoten er overskredet. Den maksimale varighed af denne supplerende beskyttelse må ikke overstige fem år⁶⁰.

3. En part kan som alternativ til stk. 2 give mulighed for en forlængelse, der ikke overstiger fem år⁶¹, af gyldighedsperioden for de rettigheder, der er knyttet til patentbeskyttelsen, for at kompensere patentindehaveren for den forkortelse af den effektive patentperiode, der følger af den administrative procedure for markedsføringsgodkendelse. Forlængelsen af gyldigheden får virkning ved udløbet af patentets lovhjemlede gyldighedsperiode og har gyldighed i en periode svarende til det tidsrum, der er forløbet mellem datoen for indgivelse af ansøgningen om patent og datoen for den første godkendelse til markedsføring af produktet på denne parts marked, minus fem år.

⁵⁹ Med henblik på denne artikel omfatter en urimelig forsinkelse mindst en forsinkelse på over to år i det første svar til ansøgeren efter den dato, hvor ansøgningen om markedsføringsgodkendelse blev indgivet. Der kan ses bort fra forsinkelser, der opstår ved udstedelse af en markedsføringsgodkendelse på grund af perioder, som kan tilskrives ansøgeren, eller enhver periode, som er uden for markedsføringsmyndighedens kontrol, ved bestemmelsen af en sådan forsinkelse.

⁶⁰ Hvis en part overholder dette stykke, er den pågældende part ikke forpligtet til at overholde alternativet i stk. 3.

⁶¹ Denne periode kan forlænges seks måneder i tilfælde af lægemidler, hvis der er gennemført pædiatriske undersøgelser, og resultaterne af disse undersøgelser er afspejlet i produktinformationen.

4. Ved gennemførelsen af forpligtelserne i denne artikel kan hver part fastsætte betingelser og begrænsninger, forudsat at parten fortsat overholder denne artikel.

5. Parterne gør deres bedste for at behandle ansøgninger om markedsføringsgodkendelse for lægemidler effektivt og rettidigt med henblik på at undgå urimelige eller unødvendige forsinkelser. For at undgå urimelige forsinkelser kan en part indføre eller opretholde procedurer, der fremskynder behandlingen af ansøgninger om markedsføringsgodkendelse.

UNDERAFDELING B.6

Plantesorter

ARTIKEL 25.47

Internationale aftaler

Parterne beskytter plantesortsrettigheder i overensstemmelse med den internationale konvention om beskyttelse af plantenyheder vedtaget i Paris den 2. december 1961 og senest ændret i Genève den 19. marts 1991, herunder undtagelserne fra forædlerrettigheder som omhandlet i nævnte konventions artikel 15, samt samarbejde om at fremme og håndhæve disse rettigheder⁶².

⁶² Mexico gennemfører denne bestemmelse senest fire år efter datoen for denne aftales ikrafttræden.

UNDERAFDELING B.7

Beskyttelse af fortrolige oplysninger

ARTIKEL 25.48

Anvendelsesområde for beskyttelse af forretningshemmeligheder

1. For at sikre en effektiv beskyttelse mod illoyal konkurrence, jf. Pariserkonventionens artikel 10a, skal parterne give adgang til retsmidler, herunder administrative eller civilretlige procedurer⁶³, der gør det muligt for enhver person at forhindre, at forretningshemmeligheder videregives til, erhverves af eller anvendes af andre uden samtykke fra den person, der lovligt kontrollerer oplysningerne, på en måde, der strider mod loyal erhvervspraksis⁶⁴. Med henblik på denne underafdeling omfatter forretningshemmeligheder fortrolige oplysninger som omhandlet i TRIPS-aftalens artikel 39, stk. 2.

⁶³ Det præciseres, at en part kan give adgang til disse retsmidler gennem strafferetlige procedurer i overensstemmelse med sin lovgivning.

⁶⁴ En part kan overveje ikke at anvende disse procedurer, hvis de handlinger, der er i strid med loyal erhvervspraksis, udføres i overensstemmelse med partens lovgivning med det formål at afdække forseelser, uregelmæssigheder eller ulovlige aktiviteter eller beskytte en ved partens lovgivning anerkendt legitim interesse.

2. Med henblik på denne underafdeling betragter parterne mindst følgende adfærd som værende i strid med loyal erhvervspraksis:

- a) erhvervelse af en forretningshemmelighed uden forretningshemmelighedshaverens samtykke, hvis dette sker ved uautoriseret adgang til, tilegnelse af eller kopiering af dokumenter, genstande, materialer eller elektroniske filer, der lovligt kontrolleres af forretningshemmelighedshaveren, og som indeholder forretningshemmeligheden, eller hvoraf en forretningshemmelighed kan udledes, eller
- b) brug eller videregivelse af en forretningshemmelighed uden forretningshemmelighedshaverens samtykke, når dette udføres af en person, der har erhvervet forretningshemmeligheden ulovligt eller i strid med en fortrolighedsaftale eller enhver anden pligt til ikke at videregive forretningshemmeligheden eller til at begrænse brugen heraf^{65,66}.

⁶⁵ Det præciseres, at de kriterier, der er fastsat i parternes love og forskrifter, indeholder brud på pligten til at begrænse brugen af en forretningshemmelighed.

⁶⁶ Det præciseres, at Den Europæiske Union ikke finder, at følgende situationer falder ind under stk. 2:

- a) en persons uafhængige opdagelse eller frembringelse af de relevante oplysninger
- b) baglæns konstruktion af et produkt foretaget af en person, som lovligt er i besiddelse af det, og som ikke er underlagt nogen retsgyldig forpligtelse til at begrænse erhvervelsen af de relevante oplysninger
- c) erhvervelse, brug eller videregivelse af oplysninger, der kræves eller tillades af parternes lovgivning
- d) arbejdstageres brug af deres erfaringer og kompetencer, som de normalt og på ærlig vis erhverver i løbet af deres ansættelse, eller
- e) videregivelse af oplysninger i forbindelse med udøvelsen af retten til ytrings- og informationsfrihed.

ARTIKEL 25.49

Administrative eller civilretlige procedurer vedrørende forretningshemmeligheder

1. Hver part sikrer, at personer, der deltager i procedurer som omhandlet i artikel 25.48, stk. 1, eller som har adgang til dokumenter, der indgår som led i disse procedurer, ikke har tilladelse til at bruge eller videregive forretningshemmeligheder eller påståede forretningshemmeligheder, som de kompetente myndigheder som svar på en behørigt begrundet anmodning fra en interesseret part har identificeret som fortrolige, og som de er blevet bekendt med som følge af en sådan deltagelse eller adgang.
2. I de procedurer, der er omhandlet i artikel 25.48, stk. 1, sikrer parterne, at deres kompetente myndigheder som minimum har beføjelse til at træffe specifikke foranstaltninger for at bevare den fortrolige karakter af en hvilken som helst forretningshemmelighed eller påstået forretningshemmelighed, der frembringes under procedurerne. Sådanne særlige foranstaltninger kan i overensstemmelse med parternes lovgivning omfatte muligheden for at begrænse adgangen til visse dokumenter i deres helhed eller i uddrag, at begrænse adgangen til retsmøder og de tilsvarende protokoller eller udskrifter og at stille en ikkefortrolig udgave af retsafgørelser til rådighed, hvori de afsnit, der indeholder forretningshemmeligheder, er fjernet eller redigeret.

ARTIKEL 25.50

Beskyttelse af fortrolige oplysninger vedrørende lægemidler, herunder biologiske produkter⁶⁷

1. Kræver en part som betingelse for en markedsføringsgodkendelse af nye⁶⁸ lægemidler, herunder biologiske produkter⁶⁹, at få forelagt ikke offentliggjort testmateriale eller andre oplysninger fra prækliniske forsøg eller kliniske forsøg, der er nødvendige for at vurdere, om anvendelsen af disse produkter er sikker og effektiv, skal parten beskytte disse oplysninger mod videregivelse til tredjeparter, hvis frembringelsen af oplysningerne kræver en betydelig indsats, medmindre videregivelsen er nødvendig af hensyn til overordnede offentlige interesser, eller medmindre der tages skridt til at sikre, at oplysningerne beskyttes mod illoyal erhvervsmæssig udnyttelse.

⁶⁷ Mexico gennemfører denne bestemmelse senest to år efter denne aftales ikrafttræden.

⁶⁸ Med henblik på denne artikel forstås ved "ny", at produkterne indeholder en ny kemisk enhed, der ikke tidligere er blevet godkendt på partens territorium, eller der henvises til et nyt biologisk eller bioteknologisk produkt, som ikke tidligere er blevet godkendt på partens territorium.

⁶⁹ Hver part afgør, hvilke produkter der er omfattet af udtrykkene "lægemidler" og "biologiske produkter" i overensstemmelse med dens gældende lovgivning den 21. april 2018.

2. En part må ikke for lægemidler, herunder biologiske produkter, udstede en markedsføringsgodkendelse til tredjeparter, der herved uden samtykke fra den person, der tidligere har indsendt de i stk. 1 omhandlede oplysninger, opnår tilladelse til at markedsføre produktet⁷⁰ på grundlag af disse oplysninger eller den markedsføringsgodkendelse, der er udstedt til den person, der har indsendt disse oplysninger⁷¹, i mindst seks år fra datoen⁷² for markedsføringsgodkendelsen af det nye produkt på den pågældende parts territorium⁷³.

3. Der er ikke nogen begrænsning for nogen af parterne med hensyn til at indføre forenklede godkendelsesprocedurer for sådanne produkter på grundlag af bioækvivalens- og biotilgængelighedsundersøgelser.

⁷⁰ Med henblik på dette stykke kan en part fastsætte, at "produkt" henviser til det samme eller et lignende produkt.

⁷¹ Det præciseres, at dette omfatter oplysninger, der indsendes med henblik på tilladelser til den person, der har indsendt sådanne oplysninger på parternes og tredjelandes territorium.

⁷² Det præciseres, at en part kan begrænse beskyttelsesperioden i henhold til dette stykke til seks år.

⁷³ En part kan fastsætte, at beskyttelsen af fortrolige oplysninger, jf. denne artikel, for så vidt angår biologiske produkter kun finder anvendelse på den første markedsføringsgodkendelse for det nye biologiske produkt.

ARTIKEL 25.51

Beskyttelse af fortrolige oplysninger vedrørende plantebeskyttelsesmidler⁷⁴

1. Kræver en part som betingelse for en markedsføringsgodkendelse⁷⁵ af et nyt⁷⁶ plantebeskyttelsesmiddel at få forelagt ikke offentliggjort testmateriale eller andre oplysninger om produktets sikkerhed eller effektivitet⁷⁷, skal parten beskytte disse oplysninger mod videregivelse til tredjeparter, medmindre videregivelsen er nødvendig af hensyn til overordnede offentlige interesser, eller medmindre der tages skridt til at sikre, at oplysningerne beskyttes mod illoyal erhvervsmæssig udnyttelse.

⁷⁴ Mexico gennemfører denne bestemmelse senest to år efter denne aftales ikrafttræden.

⁷⁵ Med henblik på denne artikel er "markedsføringsgodkendelse" synonymt med "sundhedsgodkendelse" i henhold til en parts lovgivning.

⁷⁶ Med henblik på denne artikel indebærer "nyt", at produktet indeholder en ny kemisk enhed, der ikke tidligere er blevet godkendt på partens territorium.

⁷⁷ Det præciseres, at denne artikel finder anvendelse i tilfælde, hvor parten kræver, at der fremlægges ikke offentliggjort testmateriale eller andre oplysninger, der kun vedrører produktets sikkerhed, kun produktets effektivitet eller begge dele.

2. En part må ikke for plantebeskyttelsesmidler udstede en markedsføringsgodkendelse til tredjeparter, der herved uden samtykke fra den person, der tidligere har indsendt de i stk. 1 omhandlede oplysninger, opnår tilladelse til at markedsføre produktet på grundlag af disse oplysninger eller den markedsføringsgodkendelse, der er udstedt til den person, der har indsendt disse oplysninger, i mindst 10 år⁷⁸ fra datoen for markedsføringsgodkendelsen af det nye produkt på den pågældende parts territorium.
3. Hver part fastsætter regler, der forebygger gentagne forsøg med hvirveldyr.
4. Der er ikke nogen begrænsning for nogen af parterne med hensyn til at indføre forenklede godkendelsesprocedurer for sådanne produkter på grundlag af ækvivalensundersøgelser.

⁷⁸ Det præciseres, at en part kan begrænse beskyttelsesperioden i henhold til denne artikel til 10 år.

AFDELING C

Håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder

UNDERAFDELING C.1

Generelle bestemmelser

ARTIKEL 25.52

Generelle forpligtelser

1. Parterne bekræfter deres forpligtelser i henhold til TRIPS-aftalen, særlig del III. Hver part sikrer, at der er adgang til de supplerende foranstaltninger, procedurer og retsmidler i denne afdeling, som er nødvendige for at sikre håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder. Disse foranstaltninger, procedurer og retsmidler skal være fair og rimelige, de må ikke være unødigt komplicerede eller udgiftskrævende, og de må ikke indebære urimelige frister eller medføre ugrundede forsinkelser.

2. De i stk. 1 anførte foranstaltninger, procedurer og retsmidler skal desuden være effektive, stå i et rimeligt forhold til krænkelsen og have forebyggende virkning, og de skal anvendes på en sådan måde, at det ikke skaber hindringer for lovlig samhandel, og at der ydes beskyttelse mod misbrug heraf.

3. Denne afdeling indebærer ikke nogen forpligtelse for en part til at indføre et retligt system til håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, som adskiller sig fra det retlige system, der anvendes til håndhævelse af lovgivningen i almindelighed, og den indvirker heller ikke på en parts evne til håndhævelse af dens lovgivning i almindelighed. Intet i denne underafdeling indebærer nogen forpligtelse med hensyn til, hvordan en part fordeler ressourcer på håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder og håndhævelse af lovgivningen i almindelighed.

ARTIKEL 25.53

Personer berettiget til at anmode om anvendelse af foranstaltninger, procedurer og retsmidler

Hver part anerkender som personer, der er berettiget til at anmode om anvendelse af de i denne afdeling og i TRIPS-aftalens del III omhandlede foranstaltninger, procedurer og retsmidler:

- a) indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder i overensstemmelse med dens lovgivning
- b) alle andre personer, der har tilladelse til at anvende disse intellektuelle ejendomsrettigheder, navnlig licenshavere, i det omfang det er muligt efter, og i overensstemmelse med, dens lovgivning

- c) organisationer til kollektiv forvaltning af intellektuelle ejendomsrettigheder, der efter reglerne er anerkendt som berettigede til at repræsentere indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder, i det omfang det er muligt efter, og i overensstemmelse med, dens lovgivning, og
- d) faglige interesseorganisationer, der efter reglerne er anerkendt som berettigede til at repræsentere indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder, i det omfang det er muligt efter, og i overensstemmelse med, dens lovgivning.

UNDERAFDELING C.2

Civilretlig og administrativ håndhævelse

ARTIKEL 25.54

Bevismateriale

1. Hver part sikrer, allerede inden behandlingen af en sag vedrørende realiteten påbegyndes, at de kompetente retsmyndigheder på begæring af en part, der har fremført et rimeligt tilgængeligt bevismateriale til støtte for sin påstand om, at dennes intellektuelle ejendomsret er blevet krænket eller vil blive krænket, har beføjelse til at træffe afgørelse om, at der omgående skal iværksættes effektive foreløbige foranstaltninger med henblik på at sikre det relevante bevismateriale i forbindelse med den påståede krænkelse, under forudsætning af at fortrolige oplysninger beskyttes.

2. De i stk. 1 omhandlede foreløbige foranstaltninger kan omfatte en udførlig beskrivelse af de angiveligt krænkende varer med eller uden udtagning af prøver eller en beslaglæggelse af disse og, når det er hensigtsmæssigt, af de materialer og redskaber, der har været anvendt til fremstilling eller distribution af disse varer, og af de hertil hørende dokumenter.

3. Hver part træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at de kompetente retsmyndigheder, når der foreligger en krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed i kommerciel målestok, i givet fald og på begæring af en part i sagen har beføjelse til at træffe afgørelse om, at modparten skal fremlægge bankoplysninger samt finansielle og kommercielle oplysninger, som modparten har kontrol over, med forbehold af beskyttelsen af fortrolige oplysninger⁷⁹.

⁷⁹ Mexico kan begrænse denne beføjelse til strafferetlige procedurer i overensstemmelse med sin lovgivning.

ARTIKEL 25.55

Ret til information

1. Hver part sikrer, at de kompetente retsmyndigheder i sager om krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed og som svar på en velbegrundet og forholdsmæssig afpasset anmodning fra rekvirenten har beføjelse til at pålægge den krænkende part eller enhver anden person, der er part eller vidne i sagen, at fremlægge oplysninger om oprindelsen af og distributionskanalerne for de varer eller tjenesteydelser, der krænker en intellektuel ejendomsrettighed⁸⁰.

⁸⁰ Den Europæiske Union kan beslutte, at:

- a) "enhver anden person" skal forstås som en person, der:
 - i) er fundet i besiddelse af de krænkende varer i kommerciel målestok
 - ii) er fundet i færd med at anvende de krænkende tjenesteydelser i kommerciel målestok
 - iii) er fundet i færd med at yde tjenesteydelser, der anvendes i de krænkende aktiviteter, i kommerciel målestok, eller
 - iv) er blevet identificeret af den i nr. i) til iii), omhandlede person som involveret i produktionen, fremstillingen eller distributionen af de krænkende varer eller leveringen af de krænkende tjenesteydelser
- b) "oplysninger" i givet fald skal omfatte:
 - i) navn og adresse på producenter, fabrikanter, distributører, leverandører og andre tidligere indehavere af varer eller tjenesteydelser samt på engros- og detailhandelsled eller
 - ii) oplysninger om producerede, fremstillede, leverede, modtagne eller bestilte mængder og om den pris, der er opnået for de pågældende varer eller tjenesteydelser.

2. Denne artikel finder anvendelse, uden at det berører andre bestemmelser i en parts lovgivning, som:

- a) tillægger rettighedshaveren en mere vidtgående ret til information
- b) regulerer brugen af oplysninger meddelt i henhold til denne artikel i civil- eller strafferetlige sager
- c) regulerer erstatningsansvaret ved misbrug af retten til information
- d) danner grundlag for at nægte at meddele oplysninger, som ville tvinge den i stk. 1 omhandlede person til at indrømme, at vedkommende selv eller en nær slægtning har deltaget i en krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed, eller
- e) omhandler beskyttelse af fortrolige oplysninger eller behandling af personoplysninger.

ARTIKEL 25.56

Midlertidige og retsbevarende foranstaltninger

1. Hver part sikrer, at dens retsmyndigheder på begæring af rekvirenten har beføjelse til at udstede et foreløbigt påbud over for den påståede krænkende part med henblik på at forhindre en nært forestående krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed eller, hvis det er muligt i henhold til partens lovgivning og under trussel om tvangsbøder, midlertidigt forbyde en fortsættelse af de påståede krænkelse af den pågældende rettighed eller gøre denne fortsættelse betinget af, at der stilles sikkerhed for erstatning til rettighedshaveren. Et foreløbigt påbud kan udstedes på de samme betingelser over for en mellemmand, hvis tjenester anvendes af en tredjepart til krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed. Med henblik på denne artikel omfatter "mellemmand" internettjenesteudbydere.

2. Et foreløbigt påbud kan også udstedes for at kræve beslaglæggelse eller aflevering af varer, der mistænkes for at krænke en intellektuel ejendomsrettighed, for at forhindre, at de indføres i handelen eller omsættes.

3. Hver part sikrer, at dens retsmyndigheder i tilfælde af en påstået overtrædelse har beføjelse til at kræve arrest i den påståede krænkende parts løsørestande og faste ejendom, herunder indefrysning af dennes bankkonti og andre aktiver. Med henblik herpå kan de kompetente myndigheder kræve fremlæggelse af dokumenter med bankoplysninger, finansielle eller kommercielle oplysninger eller passende adgang til de relevante oplysninger⁸¹.

ARTIKEL 25.57

Retsmidler

1. Hver part sikrer, at de kompetente retsmyndigheder på begæring af rekvirenten har beføjelse til at træffe afgørelse om, at de varer, som de har fastslået krænker en intellektuel ejendomsrettighed, skal tilintetgøres eller i det mindste fjernes endeligt fra handelen, uden at det berører den erstatning, der skal udredes til rettighedshaveren som følge af krænkelsen, og uden nogen form for kompensation. Hver part sikrer, hvis det er relevant, at de kompetente retsmyndigheder desuden kan kræve tilintetgørelse af de materialer og redskaber, der primært har været anvendt til at skabe eller fremstille de pågældende varer.

⁸¹ Mexico kan begrænse beføjelsen til at kræve fremlæggelse af dokumenter med bankoplysninger, finansielle eller kommercielle oplysninger til strafferetlige procedurer i overensstemmelse med sin lovgivning. Hver part kan begrænse denne beføjelse til overtrædelser, der begås i kommerciel målestok, og situationer, hvor rekvirenten godtgør, at der foreligger omstændigheder, som kan vanskeliggøre inddrivelsen af erstatning.

2. Ved behandlingen af en begæring om retsmidler tages der hensyn til, at der skal være et rimeligt forhold mellem overtrædelsens alvor og de beordrede retsmidler, samt til tredjeparters interesser.

ARTIKEL 25.58

Påbud

Parterne sikrer, at de kompetente retsmyndigheder, hvis det ved en retsafgørelse konstateres, at der er begået en krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed, har beføjelse til at udstede et påbud til den krænkende part samt en mellemmand, hvis ydelser anvendes af en tredjepart til krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed, med henblik på at forhindre fortsat krænkelse.

ARTIKEL 25.59

Erstatning

1. Parterne sikrer, at deres retsmyndigheder som minimum har beføjelse til at pålægge den krænkende part, der er vidende om eller har rimelig grund til at vide, at han er involveret i aktiviteter, der krænker en intellektuel ejendomsret, at betale rettighedshaveren en passende erstatning for den skade, som rettighedshaveren har lidt som følge af krænkelsen af dennes intellektuelle ejendomsret⁸².
2. Ved fastsættelsen af erstatningens størrelse i henhold til stk. 1 tager parternes retsmyndigheder hensyn til alle relevante aspekter og har beføjelse til bl.a. at tage ethvert berettiget krav om skadeserstatning, der fremsættes af rettighedshaveren, i betragtning herunder tabt fortjeneste, værdien af de varer eller tjenesteydelser, der er genstand for krænkelsen, målt i markedspris eller den foreslåede detailpris.
3. Parterne sikrer, at deres retsmyndigheder i det mindste i tilfælde af krænkelse af ophavsrettigheder eller beslægtede rettigheder og varemærkeforfalskning har beføjelse til at pålægge den krænkende part, i det mindste i de tilfælde, der er omhandlet i stk. 1, at betale rettighedshaveren den krænkende parts fortjeneste, der kan tilskrives krænkelsen. En part kan overholde dette stykke gennem formodning om, at denne fortjeneste svarer til den erstatning, der er omhandlet i stk. 1.

⁸² En part kan fastsætte, at indledningen af en erstatningsprocedure ikke er betinget af en endelig konstatering af en krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder.

4. Parterne kan bestemme, at retsmyndighederne kan træffe beslutning om tilbagebetaling af et overskud eller om betaling af en erstatning, der kan være fastsat på forhånd, til fordel for den krænkede part, hvis den krænkende part uden at vide det eller uden at have rimelig grund til at vide det har krænket intellektuelle ejendomsrettigheder.

ARTIKEL 25.60

Sagsomkostninger

Hver part sikrer, at rimelige og forholdsmæssigt afpassede sagsomkostninger og andre udgifter, som den part, der har vundet sagen, har afholdt, som hovedregel bæres af den part, der har tabt sagen, medmindre billighedshensyn taler imod dette.

ARTIKEL 25.61

Offentliggørelse af retsafgørelser

Uden at det berører deres lovgivning om beskyttelse af fortrolige kilder til information eller beskyttelse af personoplysninger, sikrer parterne, at de kompetente retsmyndigheder i søgsmål vedrørende krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed kan træffe afgørelse på begæring af rekvirenten om, at der træffes passende foranstaltninger til formidling af information om afgørelsen, og at retsafgørelsen opslås og offentliggøres i sin helhed eller i uddrag.

ARTIKEL 25.62

Formodning om ophavs- eller ejendomsret

1. Parterne anerkender, at det med henblik på anvendelse af de i denne underafdeling omhandlede foranstaltninger, procedurer og retsmidler, indtil det modsatte er bevist, er tilstrækkeligt, at navnet på en ophavsmand til et litterært eller kunstnerisk værk er anført på værket på sædvanlig måde, for at denne kan betragtes som ophavsmand og dermed være berettiget til at anlægge sag om krænkelse.
2. Stk. 1 finder med de fornødne ændringer anvendelse på indehavere af ophavsretsbeslægtede rettigheder for så vidt angår det beskyttede materiale.

ARTIKEL 25.63

Administrative procedurer

I den udstrækning der kan træffes civilretlige foranstaltninger som følge af de administrative procedurer i forbindelse med en sag, skal disse procedurer stemme overens med principper, der indholdsmæssigt svarer til de i denne underafdeling fastsatte.

ARTIKEL 25.64

Frivillige initiativer fra interessenter

Parterne bestræber sig på at fremme frivillige interessentinitiativer for at begrænse krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, herunder på internettet og på andre markedspladser, med fokus på konkrete problemer og praktiske løsninger, der er realistiske, afbalancerede, forholdsmæssigt afpassede og rimelige for alle berørte interessenter.

AFDELING D

Grænsekontrol

ARTIKEL 25.65

Overensstemmelse med GATT og TRIPS-aftalen

Parterne sikrer ved gennemførelsen af grænseforanstaltninger til toldmyndighedernes håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, uanset om de er omfattet af denne aftale, overensstemmelse med deres forpligtelser i henhold til GATT og TRIPS-aftalen, særlig TRIPS-aftalens artikel 41 og del III, afdeling 4.

ARTIKEL 25.66

Grænsekontrolforanstaltninger vedrørende intellektuelle ejendomsrettigheder

1. Parterne indfører procedurer, der muliggør tilintetgørelse af varer, der krænker intellektuelle ejendomsrettigheder, i overensstemmelse med TRIPS-aftalens artikel 46 og 59.
2. For så vidt angår varer under toldkontrol sikrer parterne, at deres toldmyndigheder i overensstemmelse med deres love og forskrifter og i samarbejde med andre relevante myndigheder er aktive med hensyn til at målrette indsatsen og udpege forsendelser, der indeholder varer, som mistænkes for at krænke varemærker, ophavsrettigheder eller andre intellektuelle ejendomsrettigheder. I det mindste for så vidt angår importvarer bør disse aktiviteter udføres på grundlag af en risikoanalyse.
3. Parterne indfører og opretholder hver især en centralt forvaltet elektronisk database, der som minimum vedrører varemærker og industrielle design, og som skal tjene som et relevant, gratis redskab til samarbejde mellem de kompetente myndigheder og rettighedshaverne og til tilvejebringelse af oplysninger med henblik på risikoanalyse. Parterne bestræber sig på at udvide den elektroniske database til risikoanalyse til også at omfatte andre intellektuelle ejendomsrettigheder.

4. Parterne sikrer, at oplysninger fra rettighedshaveren automatisk medtages i den elektroniske database, forudsat at de opfylder de relevante krav i overensstemmelse med deres love og forskrifter. Valideringen af de oplysninger, som en rettighedsindehaver fremlægger, foretages automatisk eller inden for en rimelig frist af parternes kompetente myndigheder.
5. Parterne anerkender fordelene ved at opretholde og forbedre en elektronisk database med henblik på at bidrage til afsløring af krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder og tilvejebringe elementer til indledning af proceduren for suspension eller tilbageholdelse af varer under toldkontrol.
6. Parterne sikrer, at deres toldmyndigheder kan handle på eget initiativ for at suspendere frigivelsen af eller tilbageholde varer, der mistænkes for at krænke en intellektuel ejendomsrettighed, eller for at underrette rettighedshaveren eller de relevante myndigheder, således at de kan vurdere behovet for at indlede en procedure, der kan føre til suspension eller tilbageholdelse af disse varer.
7. Parterne opfordres til at indføre procedurer, der gør det muligt hurtigt at destruere forfalskede varemærker og piratkopierede varer, der er fremsendt via post- eller ekspreskurérforsendelser.
8. Parternes toldmyndigheder opretholder en regelmæssig dialog og fremmer samarbejdet med interessenter og andre myndigheder, der er involveret i håndhævelsen af de i denne artikel omhandlede intellektuelle ejendomsrettigheder.

9. Parterne samarbejder om international handel med varer, der mistænkes for at krænke intellektuelle ejendomsrettigheder, og navnlig om at udveksle oplysninger om denne handel i overensstemmelse med deres love og forskrifter.

10. Parterne drøfter regelmæssigt spørgsmål vedrørende den korrekte gennemførelse og forvaltning af denne artikel.

AFDELING E

Afsluttende bestemmelser

ARTIKEL 25.67

Samarbejde og gennemsigtighed

1. Parterne samarbejder med henblik på at støtte gennemførelsen af dette kapitel.
2. Samarbejdet omfatter, men er ikke begrænset til, følgende aktiviteter:
 - a) udveksling af oplysninger om udviklingen i den interne og internationale politik vedrørende intellektuelle ejendomsrettigheder

- b) udveksling af oplysninger om parternes love og administrative bestemmelser om intellektuel ejendomsret, herunder initiativer eller ændringer
- c) udveksling af erfaringer mellem parterne vedrørende håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder
- d) samordning, også med tredjelande, med henblik på at forhindre handel med forfalskede varer
- e) teknisk bistand, kapacitetsopbygning samt udveksling og uddannelse af personale
- f) beskyttelse og forsvar af intellektuelle ejendomsrettigheder samt formidling af oplysninger herom i bl.a. erhvervslivet og civilsamfundet
- g) uddannelse og oplysning vedrørende intellektuelle ejendomsrettigheder, herunder konsekvenserne af krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder for økonomien og forbrugernes sikkerhed
- h) styrkelse af det institutionelle samarbejde, navnlig mellem myndigheder med ansvar for intellektuelle ejendomsrettigheder

- i) samarbejde med SMV'er, herunder ved SMV-fokuserede arrangementer eller forsamlinger vedrørende beskyttelse og håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder og begrænsning af krænkelse, og
- j) udveksling af oplysninger mellem parterne om bestræbelserne på at fremme frivillige interessentinitiativer på deres respektive territorier.

3. Underudvalget om Intellektuel Ejendomsret, der er nedsat ved artikel 1.10 (Underudvalg og andre organer i denne aftales del III), overvåger gennemførelsen og forvaltningen af dette kapitel og alle andre relevante spørgsmål.

Underudvalget om Intellektuel Ejendomsret mødes mindst én gang om året, medmindre parterne aftaler andet.

4. Hver part udpeger et kontaktpunkt for at lette samarbejde og koordinering i henhold til dette kapitel og meddeler den anden part sine kontaktoplysninger. Parterne underretter straks hinanden om enhver ændring af disse kontaktoplysninger.

KAPITEL 26

HANDEL OG BÆREDYGTIG UDVIKLING

ARTIKEL 26.1

Mål og anvendelsesområde

1. Målet med dette kapitel er at fremme indarbejdningen af bæredygtig udvikling i samhandelen og investeringerne mellem parterne, navnlig ved at fastsætte principper og foranstaltninger vedrørende arbejdsmarkedsmæssige⁸³ og miljømæssige aspekter af bæredygtig udvikling, der er af særlig relevans i forbindelse med handel og investeringer.

⁸³ Med henblik på dette kapitel forstås ved "arbejdsmarkedsmæssige" ILO's strategiske mål, der er omfattet af dagsordenen for anstændigt arbejde, som kommer til udtryk i ILO's erklæring om social retfærdighed med henblik på en retfærdig globalisering fra 2008.

2. Parterne minder om Agenda 21 og Rio-erklæringen om miljø og udvikling fra 1992, vedtaget af FN's konference om miljø og udvikling i 1992, gennemførelsesplanen fra verdensstopmødet i Johannesburg om bæredygtig udvikling fra 2002, Den Internationale Arbejdsorganisations erklæring om social retfærdighed med henblik på en retfærdig globalisering fra 2008, vedtaget af Den Internationale Arbejdskonference på dens 97. samling i Genève den 10. juni 2008, slutdokumentet fra FN's konference om bæredygtig udvikling fra 2012, inkorporeret i resolution 66/288 vedtaget af FN's Generalforsamling den 27. juli 2012, med titlen "Den fremtid, vi ønsker" ("The Future We Want"), og verdensmålene for bæredygtig udvikling i dokumentet under 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling med titlen "Ændring af vores samfund: 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling" ("Transforming our World: the 2030 Agenda for Sustainable Development").

3. I overensstemmelse med de i stk. 2 omhandlede instrumenter fremmer parterne:

- a) bæredygtig udvikling, som omfatter økonomisk udvikling, social udvikling og miljøbeskyttelse, idet alle tre områder er indbyrdes afhængige og gensidigt forstærkende
- b) udviklingen af international handel og internationale investeringer på en måde, der bidrager til målet om at nå målene for bæredygtig udvikling, og
- c) inklusiv grøn vækst og cirkulær økonomi for at fremme økonomisk vækst og samtidig sikre miljøbeskyttelse og fremme social udvikling.

ARTIKEL 26.2

Ret til at regulere og beskyttelsesniveauer

1. Parterne anerkender hver parts ret til at fastlægge sine politikker og prioriteter for bæredygtig udvikling, til at fastsætte sine niveauer for intern miljø- og arbejdstagerbeskyttelse og til at vedtage eller ændre sine relevante love og forskrifter samt politikker, alt efter hvad den finder hensigtsmæssigt. Sådanne niveauer, love og forskrifter samt politikker skal være i overensstemmelse med hver parts tilslutning til de i artikel 26.3 og 26.4 omhandlede internationalt anerkendte standarder og aftaler.
2. Parterne tilstræber at sikre, at deres relevante love og forskrifter samt politikker sikrer og fremmer et højt beskyttelsesniveau for så vidt angår miljø- og arbejdstagerbeskyttelse, og tilstræber fortsat at forbedre disse love og forskrifter samt politikker og de underliggende beskyttelsesniveauer.
3. En part må ikke svække beskyttelsesniveauet i sin miljø- eller arbejdsmarkedslovgivning for at fremme handel eller investeringer.
4. En part må ikke indrømme fritagelse fra eller fravige eller tilbyde at indrømme fritagelse fra eller fravige sin miljø- og arbejdsmarkedslovgivning for at fremme handel eller investeringer.
5. En part må ikke undlade effektivt at håndhæve sin miljø- og arbejdsmarkedslovgivning ved vedholdende eller gentagne gange at handle eller forsømme at handle med henblik på at fremme handel eller investeringer.

ARTIKEL 26.3

Multilaterale arbejdsstandarder og -aftaler

1. Parterne bekræfter deres tilsagn om at fremme udviklingen af den internationale handel på en måde, der fremmer fuld og produktiv beskæftigelse og anstændigt arbejde for alle, især kvinder, unge og personer med handicap.

2. I overensstemmelse med Den Internationale Arbejdsorganisations statut og Den Internationale Arbejdsorganisations erklæring om grundlæggende principper og rettigheder på arbejdet og opfølgningen heraf, der blev vedtaget af Den Internationale Arbejdskonference på dens 86. samling i Genève den 18. juni 1998, respekterer, fremmer og gennemfører parterne hver især effektivt principperne om de grundlæggende rettigheder på arbejdspladsen, som defineret i Den Internationale Arbejdsorganisations (i det følgende benævnt "ILO's"/"ILO") grundlæggende konventioner, som er:

- a) foreningsfrihed og reel anerkendelse af retten til kollektive forhandlinger
- b) afskaffelse af alle former for tvangsarbejde
- c) reel afskaffelse af børnearbejde og
- d) afskaffelse af forskelsbehandling med hensyn til beskæftigelse og ansættelse.

3. I henhold til stk. 1 og 2, og idet de understreger deres tilsagn om at støtte multilateral styring, gennemfører parterne hver især effektivt de ILO-konventioner og -protokoller, som de har ratificeret.
4. Parterne skal på fortsat og vedvarende vis bestræbe sig på hver især at ratificere de grundlæggende ILO-konventioner.
5. Parterne udveksler regelmæssigt oplysninger om deres respektive fremskridt med hensyn til ratificeringen af de grundlæggende ILO-konventioner og tilhørende protokoller og andre ILO-konventioner eller -protokoller, som de endnu ikke er part i, og som ILO anser for at være ajourførte.
6. Parterne konsulterer hinanden efter behov og samarbejder om handelsrelaterede arbejdsmarkedsspørgsmål af fælles interesse, herunder inden for rammerne af ILO.
7. Parterne minder om ILO's erklæring om social retfærdighed med henblik på en retfærdig globalisering fra 2008 og bemærker, at krænkelse af grundlæggende principper og rettigheder på arbejdet ikke kan påberåbes eller på anden måde anvendes som en legitim komparativ fordel, og at arbejdsstandarder ikke bør anvendes til handelsbeskyttelsesformål.

8. Parterne fremmer anstændigt arbejde som defineret i ILO's erklæring om social retfærdighed med henblik på en retfærdig globalisering fra 2008. Parterne lægger i overensstemmelse med deres betingelser og prioriteter særlig vægt på:

- a) udvikling og styrkelse af foranstaltninger til fremme af sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen, herunder erstatning i tilfælde af arbejdsskade eller sygdom, som defineret i de relevante ILO-konventioner og andre internationale forpligtelser
- b) anstændige arbejdsvilkår for alle for så vidt angår løn, arbejdstid og andre arbejdsvilkår og
- c) opretholdelse af et effektivt arbejdstilsynssystem i overensstemmelse med deres internationale forpligtelser og relevante ILO-standarder.

9. Parterne sikrer, at deres administrative, retslige og arbejdsretlige procedurer til håndhævelse af deres arbejdsmarkedslovgivning er retfærdige, tilgængelige og gennemsigtige og giver mulighed for effektivt at anfægte krænkelser af arbejdstagerrettigheder som omhandlet i dette kapitel.

ARTIKEL 26.4

Multilateral miljøforvaltning og multilaterale miljøaftaler

1. Parterne anerkender betydningen af De Forenede Nationers Miljøforsamling (UNEA) under De Forenede Nationers Miljøprogram (UNEP) og af multilateral miljøforvaltning og multilaterale miljøaftaler som et af det internationale samfunds svar på globale eller regionale miljøudfordringer og tilstræber at fremme det indbyrdes understøttende forhold mellem handels- og miljøpolitikker.
2. I henhold til stk. 1 og for at støtte multilateral miljøforvaltning gennemfører parterne effektivt de multilaterale miljøaftaler, protokoller og ændringer, som de er part i.
3. Parterne udveksler regelmæssigt oplysninger om deres respektive initiativer vedrørende ratificeringen af multilaterale miljøaftaler, herunder protokoller og ændringer heraf.
4. Parterne konsulterer hinanden efter behov og samarbejder om handelsrelaterede miljøspørgsmål af fælles interesse, herunder inden for rammerne af multilaterale miljøaftaler.
5. Parterne anerkender hver parts ret til at påberåbe sig artikel 32.1 (Generelle undtagelser) i forbindelse med foranstaltninger, der træffes i henhold til multilaterale miljøaftaler, som de er part i.

ARTIKEL 26.5

Handel og klimaændringer

1. Parterne anerkender betydningen af at forfølge den endelige målsætning med De Forenede Nationers rammekonvention om klimaændringer (UNFCCC), udfærdiget i New York den 9. maj 1992, for at adressere den presserende klimatrussel, og anerkender den rolle, som handel spiller i denne henseende.

2. Hver part skal i medfør af stk. 1:

- a) effektivt gennemføre UNFCCC og Parisaftalen, herunder gennem foranstaltninger, der bidrager til gennemførelsen af de nationalt bestemte bidrag i overensstemmelse med Parisaftalen
- b) fremme handelens positive bidrag til overgangen til en bæredygtig lavemissionsøkonomi og til klimarobust udvikling og
- c) fremme grøn økonomisk vækst baseret på foranstaltninger til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, herunder økosystembaseret tilpasning, vedvarende energi og energieffektive løsninger.

3. Parterne samarbejder om handelsrelaterede spørgsmål vedrørende klimaændringer på bilateralt og regionalt plan og i internationale fora, hvor det er relevant, herunder i UNFCCC, WTO og Montrealprotokollen om stoffer, der nedbryder ozonlaget.

ARTIKEL 26.6

Handel og biologisk mangfoldighed

1. Parterne anerkender betydningen af at bevare og på bæredygtig vis udnytte den biologiske mangfoldighed og handelens rolle i forfølgelsen af disse mål i overensstemmelse med konventionen om den biologiske mangfoldighed (CBD) udfærdiget i Rio de Janeiro den 5. juni 1992 og protokollerne hertil, konventionen om international handel med udryddelsestruede vilde dyr og planter (CITES) undertegnet i Washington D.C. den 3. marts 1973 og andre relevante internationale instrumenter, som de er part i, herunder de afgørelser og beslutninger, der er vedtaget i henhold hertil.

2. Parterne erkender, at der ved at integrere bevarelse og bæredygtig udnyttelse af den biologiske mangfoldighed på tværs af relevante økonomiske sektorer og ved at styrke de interne retlige, institutionelle og reguleringsmæssige rammer kan bidrages til at skabe positive virkninger for den biologiske mangfoldighed og dens økosystemydelser samt til at opnå en bæredygtig udvikling.

3. Hver part skal i medfør af stk. 1:

- a) gennemføre effektive foranstaltninger til bekæmpelse af ulovlig handel med vilde dyr og planter, herunder gennem samarbejdsaktiviteter med tredjelande, hvis det er relevant
- b) fremme optagelse af dyre- og plantearter i tillæggene til CITES, hvis den pågældende arts bevaringsstatus anses for truet på grund af international handel, og foretage regelmæssige undersøgelser, som kan føre til en henstilling om at ændre tillæggene til CITES for at sikre, at de på passende vis afspejler bevaringsbehovene for arter, der er genstand for international handel
- c) fremme langsigtet bevarelse og bæredygtig anvendelse af arter, der er opført på CITES-listen, herunder lovlig og sporbar handel hermed, samtidig med at der skabes fordele for interessenter i værdikæden, navnlig de lokalsamfund, hvori det opnås at få arter opført på CITES-listen
- d) træffe foranstaltninger til at bevare den biologiske mangfoldighed, hvis den er under for pres fra handel og investeringer, navnlig gennem foranstaltninger, der skal forebygge udbredelsen af invasive ikkehjemmehørende arter, og
- e) udveksle oplysninger med den anden part om initiativer vedrørende handel med produkter baseret på naturlige ressourcer med henblik på at fremme bevarelse og bæredygtig udnyttelse af den biologiske mangfoldighed og fremme en sådan handel.

4. Hver part bør samarbejde med den anden part på bilateralt og regionalt plan og i internationale fora, herunder med relevante interessenter, om spørgsmål vedrørende handel og bevarelse og bæredygtig udnyttelse af den biologiske mangfoldighed samt om bekæmpelse af ulovlig handel med vilde dyr og planter, herunder gennem initiativer til at mindske efterspørgslen efter ulovlige produkter fremstillet af vilde dyr og planter og enheder heraf og til at styrke samarbejdet om retshåndhævelse og udveksling af oplysninger.

ARTIKEL 26.7

Handel og bæredygtig forvaltning af skove

1. Parterne anerkender betydningen af bæredygtig skovforvaltning og den rolle, som handel spiller i forfølgelsen af dette mål.
2. Hver part skal i medfør af stk. 1:
 - a) tilskynde til bevarelse og bæredygtig forvaltning af skove og fremme af handel med og forbrug af træ og træprodukter fra bæredygtigt forvaltede skove
 - b) fremme handel med skovprodukter, der ikke har givet anledning til skovrydning eller skovforringelse

- c) gennemføre foranstaltninger til bekæmpelse af ulovlig skovhugst og tilknyttet handel, herunder gennem samarbejdsaktiviteter med tredjelande, hvor det er relevant, og
- d) udveksle oplysninger med den anden part om handelsrelaterede initiativer vedrørende skovforvaltning og bevarelsen af skovarealer og samarbejde med den anden part om at maksimere de positive virkninger af og sikre det positive samspil mellem deres respektive politikker af fælles interesse.

3. Hver part bør samarbejde med den anden part på bilateralt og regionalt plan og i internationale fora, herunder med relevante interessenter, om spørgsmål vedrørende handel og bevarelse af skove samt bæredygtig skovforvaltning.

ARTIKEL 26.8

Handel og bæredygtig forvaltning af havets biologiske ressourcer og akvakultur

1. Parterne anerkender betydningen af bevarelse og bæredygtig forvaltning af havets biologiske ressourcer og havets økosystemer og af at fremme ansvarlig og bæredygtig akvakultur med henblik på at sikre økonomisk, miljømæssigt og socialt bæredygtige vilkår samt den rolle, som handel spiller i forfølgelsen af disse mål.

2. Parterne erkender, at ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri (i det følgende benævnt "IUU-fiskeri") har en negativ indvirkning på handelen og miljøet, og bekræfter, at der er behov for en indsats for at sætte en stopper for IUU-fiskeri for at løse problemerne med overfiskning og ikkebæredygtig udnyttelse af fiskeressourcerne.
3. Hver part skal i medfør af stk. 1 og 2:
 - a) handle i overensstemmelse med principperne i De Forenede Nationers havretskonvention, udfærdiget i Montego Bay den 10. december 1982, De Forenede Nationers aftale om gennemførelse af bestemmelserne i De Forenede Nationers havretskonvention af 10. december 1982 vedrørende bevarelse og forvaltning af fælles fiskebestande og stærkt vandrende fiskebestande, åbnet for undertegnelse i New York den 4. december 1995, Fødevare- og Landbrugsorganisationens (FAO's) aftale om fremme af fiskerfartøjers overholdelse af internationale bevarelses- og forvaltningsforanstaltninger på det åbne hav, godkendt ved resolution 15/93 af FAO's konference på dens 27. samling den 24. november 1993, FAO's adfærdskodeks for ansvarligt fiskeri, vedtaget den 31. oktober 1995 af FAO's konference, og FAO's aftale om havnestatsforanstaltninger, der skal forebygge, afværge og standse ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri, godkendt af FAO's konference på dens 36. samling den 22. november 2009

- b) gennemføre langsigtede bevarelses- og forvaltningsforanstaltninger og bæredygtig udnyttelse af levende marine ressourcer som defineret i De Forenede Nationers Fødevarer- og Landbrugsorganisations (FAO's) vigtigste instrumenter vedrørende disse spørgsmål⁸⁴
- c) deltage aktivt i arbejdet i de regionale fiskeriforvaltningsorganisationer, som begge parter er medlem af, observatør eller samarbejdende ikkekontraherende part i, med henblik på at sikre bæredygtig udnyttelse, forvaltning og bevarelse af havets biologiske ressourcer og havmiljøet, herunder, hvis det er relevant, aktiv deltagelse i disse regionale fiskeriforvaltningsorganisationers vedtagelse af forvaltnings-, bevarelses- og kontrolforanstaltninger og deres effektive gennemførelse og håndhævelse, herunder, hvis det er relevant, fangstdokumentation eller certificeringsordninger
- d) gennemføre effektive foranstaltninger til bekæmpelse af IUU-fiskeri, herunder foranstaltninger for at udelukke IUU-fiskeprodukter fra handelsstrømmene, og samarbejde og udveksle oplysninger med henblik herpå og

⁸⁴ Disse instrumenter omfatter bl.a., og efterhånden som de finder anvendelse: FN's havretskonvention, FAO's aftale om fremme af fiskerfartøjers overholdelse af internationale bevarelses- og forvaltningsforanstaltninger på det åbne hav, FN's aftale om gennemførelse af bestemmelserne i De Forenede Nationers havretskonvention af 10. december 1982 vedrørende bevarelse og forvaltning af fælles fiskebestande og stærkt vandrende fiskebestande og FAO's aftale om havnestatsforanstaltninger, der skal forebygge, afværge og standse ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri.

- e) fremme udviklingen af bæredygtig og ansvarlig akvakultur, herunder med hensyn til gennemførelsen af målene og principperne i FAO's adfærdskodeks for ansvarligt fiskeri.
4. Hver part bør samarbejde med den anden part og inden for regionale fiskeriforvaltningsorganisationer og andre internationale fora med henblik på at opnå en bæredygtig fiskeriforvaltning.

ARTIKEL 26.9

Handel og ansvarlig forvaltning af forsyningskæder

1. Parterne anerkender betydningen af en ansvarlig forvaltning af forsyningskæderne gennem ansvarlig forretningsskik og virksomhedernes sociale ansvar, hvilket bidrager til at skabe gunstige betingelser, og den rolle, som handel spiller i forfølgelsen af målet om ansvarlig forvaltning af forsyningskæder.
2. Hver part skal i medfør af stk. 1:
 - a) fremme virksomhedernes sociale ansvar eller ansvarlig forretningsskik, herunder ved at tilskynde virksomhederne til at indføre relevant praksis, og

- b) støtte udbredelsen og anvendelsen af relevante internationale instrumenter, såsom OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder, ILO's trepartserklæring om principper for multinationale virksomheder og socialpolitik, vedtaget i Genève i november 1977, FN's Global Compact-initiativ og FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder, godkendt ved Menneskerettighedsrådets resolution 17/4 af 16. juni 2011.

3. Parterne anerkender nytteværdien af internationale sektorspecifikke retningslinjer for virksomhedernes sociale ansvar eller for ansvarlig forretningskik, såsom OECD's due diligence-retningslinjer for ansvarlige forsyningskæder, og fremmer fælles arbejde i denne henseende, herunder med hensyn til tredjelande. Hver part fremmer anvendelsen af disse retningslinjer, støttet af den pågældende part.

4. Hver part udveksler oplysninger og bedste praksis og samarbejder, hvis det er relevant, med den anden part på bilateralt og regionalt plan og i internationale fora om spørgsmål, der er omfattet af denne artikel.

ARTIKEL 26.10

Andre handels- og investeringsrelaterede initiativer til fremme af bæredygtig udvikling

1. Parterne bekræfter deres tilsagn om at ville fremme den måde, hvorpå handel og investeringer bidrager til at opfylde de økonomiske, sociale og miljømæssige aspekter af målet om bæredygtig udvikling.
2. Hver part skal i medfør af stk. 1:
 - a) fremme handels- og investeringspolitikker, der støtter målene i ILO's dagsorden for anstændigt arbejde og er i overensstemmelse med ILO's erklæring om social retfærdighed med henblik på en retfærdig globalisering fra 2008, herunder politikker med hensyn til løn og arbejdstid, inklusiv social beskyttelse, sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen og andre aspekter vedrørende arbejdsvilkår
 - b) fremme handel med og investeringer i miljøvenlige varer og tjenesteydelser, herunder dem, der er af særlig betydning for modvirkning af klimaændringer, såsom bæredygtig og vedvarende energi og energieffektive produkter og tjenesteydelser, bl.a. ved at tackle relaterede ikketoldmæssige hindringer, vedtage politiske rammer, der kan bane vejen for anvendelsen af de bedste tilgængelige teknologier, og samarbejde i forbindelse med initiativer på dette område, og

- c) fremme handel med varer, som bidrager til forbedrede sociale forhold og miljømæssigt forsvarlig praksis, herunder varer, som er omfattet af frivillige garantiordninger for bæredygtighed som f.eks. fairtradeordninger og etiske handelsordninger og miljømærkning.
3. Hver part bør samarbejde med den anden part på bilateralt og regionalt plan og i internationale fora om spørgsmål, der er omfattet af denne artikel.

ARTIKEL 26.11

Videnskabelige og tekniske oplysninger

1. Hver part tager ved udarbejdelsen eller gennemførelsen af foranstaltninger, som har til formål at beskytte miljøet eller sundheden og sikkerheden på arbejdspladsen, og som kan påvirke handelen eller investeringerne, hensyn til tilgængelige videnskabelige og tekniske oplysninger samt relevante internationale standarder, retningslinjer eller anbefalinger.
2. Hvis der mangler fuld videnskabelig sikkerhed, og der foreligger trusler om alvorlig eller uoprettelig skade på miljøet eller på sikkerheden og sundheden på arbejdspladsen, kan en part træffe omkostningseffektive foranstaltninger på grundlag af forsigtighedsprincippet. Sådanne foranstaltninger skal være i overensstemmelse med eller berettigede i henhold til denne aftale. De skal være baseret på tilgængelige relevante oplysninger og evalueres regelmæssigt i lyset af nye videnskabelige oplysninger.

ARTIKEL 26.12

Gennemsigtighed

Når en part vedtager og gennemfører alment gældende foranstaltninger, der har til formål at beskytte miljøet og arbejdsvilkårene, og som kan påvirke samhandelen eller investeringerne mellem parterne, eller handels- eller investeringsforanstaltninger, der kan påvirke beskyttelsen af miljøet eller arbejdsvilkårene, skal den pågældende part gøre dette i overensstemmelse med kapitel 27 (Gennemsigtighed) og give interesserede personer rimelig mulighed for at fremsætte synspunkter om de foreslåede foranstaltninger i overensstemmelse med sine interne love og forskrifter.

ARTIKEL 26.13

Samarbejde om handel og bæredygtig udvikling

1. Parterne anerkender betydningen af at samarbejde med henblik på at nå målene i dette kapitel.
2. Det i stk. 1 omhandlede samarbejde kan omfatte områder som f.eks.:
 - a) arbejdsmarkedsmæssige og miljømæssige aspekter af handel og bæredygtig udvikling i internationale fora, herunder navnlig WTO, ILO, De Forenede Nationers Miljøforsamling og Miljøprogram og multilaterale miljøaftaler

- b) virkningerne af arbejdsmarkedslovgivning og -standarder og af miljølovgivning og -standarder for handel og investeringer og
 - c) virkningerne af handels- og investeringslovgivning for arbejdsmarkedet og miljøet.
3. Det i stk. 1 omhandlede samarbejde kan også omfatte handelsrelaterede aspekter af:
- a) de grundlæggende, forvaltningsmæssige og andre ajourførte ILO-konventioner, der er relevante i en handelssammenhæng
 - b) ILO's dagsorden for anstændigt arbejde, herunder de indbyrdes forbindelser mellem handel og fuld og produktiv beskæftigelse, tilpasning af arbejdsmarkedet, grundlæggende arbejdsstandarder, anstændigt arbejde i globale forsyningskæder, social beskyttelse og social inklusion, social dialog, udvikling af færdigheder og ligestilling mellem kønnene
 - c) multilaterale miljøaftaler, herunder toldsamarbejde og støtte til hinandens deltagelse i sådanne aftaler
 - d) nuværende og fremtidige internationale klimaordninger, herunder metoder til fremme af lavemissionsteknologier og energieffektivitet, forberedelse og vedtagelse af CO₂-prissætningsforanstaltninger, herunder emissionshandelssystemer, økosystembaseret tilpasning og tilgange til tilpasning af vandforvaltningen til klimaændringer

- e) Montrealprotokollen om stoffer, der nedbryder ozonlaget, og Kigaliændringen heraf, navnlig:
 - i) foranstaltninger til kontrol af produktionen og forbruget af og handelen med ozonlagsnedbrydende stoffer og hydrofluorcarboner
 - ii) indførelse af miljøvenlige alternativer
 - iii) ajourføring af standarder og
 - iv) bekæmpelse af ulovlig handel med stoffer, der er reguleret ved denne aftale
- f) fremme af inklusiv grøn vækst og en cirkulær økonomi
- g) gennemsigtige private og offentlige garantiordninger for bæredygtighed, herunder miljømærkning
- h) beskyttelse og genopretning af økosystemer, adgang til genetiske ressourcer og rimelig og retfærdig fordeling af de fordele, der opstår ved udnyttelse af disse ressourcer, i overensstemmelse med Nagoyaprotokollen om adgang til genetiske ressourcer samt rimelig og retfærdig fordeling af de fordele, der opstår ved udnyttelse af disse ressourcer, til konventionen om den biologiske mangfoldighed, udfærdiget i Nagoya den 29. oktober 2010, samt værdiansættelse af økosystemer og økosystemtjenester og dertil knyttede økonomiske instrumenter

- i) virksomhedernes sociale ansvar, ansvarlig forretningsskik og ansvarlig forvaltning af globale forsyningskæder, herunder med hensyn til overholdelse, gennemførelse og udbredelse af internationalt aftalte instrumenter
- j) forsvarlig forvaltning af kemikalier og affald
- k) fremme af bevarelse og bæredygtig udnyttelse af den biologiske mangfoldighed, herunder ved at bekæmpe ulovlig handel med vilde dyr og planter, jf. artikel 26.6
- l) fremme af bevarelse og bæredygtig forvaltning af skove med henblik på at standse skovrydning og ulovlig skovhugst, herunder fremme af handel med skovprodukter, der ikke har givet anledning til skovrydning eller skovforringelse, jf. artikel 26.7, og
- m) fremme af bæredygtige fangstmetoder i fiskeriet og handel med bæredygtigt forvaltede fiskevarer samt beskyttelse og genopretning af havmiljøet, jf. artikel 26.8.

ARTIKEL 26.14

Underudvalget om Handel og Bæredygtig Udvikling

1. Underudvalget om Handel og Bæredygtig Udvikling, der er nedsat ved stk. 1, litra l), i artikel 1.10 (Underudvalg og andre organer i denne aftales del III), træder sammen senest et år efter datoen for denne aftales ikrafttræden, medmindre parterne aftaler andet, og derefter om nødvendigt i overensstemmelse med artikel 1.4 (Underudvalg og andre organer) i denne aftales del IV.
2. Underudvalget om Handel og Bæredygtig Udvikling:
 - a) letter og overvåger den effektive gennemførelse og forvaltning af dette kapitel, herunder samarbejdsaktiviteter i henhold til dette kapitel
 - b) udfører de opgaver, der er omhandlet i artikel 26.17 til 26.19
 - c) fremsætter henstillinger til det blandede udvalg, herunder med hensyn til emner, der skal drøftes med den interne rådgivende gruppe og civilsamfundsforummet, jf. artikel 1.7 (Interne rådgivende grupper) og 1.8 (Civilsamfundsforum) i denne aftales del IV, og
 - d) behandler alle andre spørgsmål vedrørende dette kapitel, som parterne måtte aftale.

3. Underudvalget om Handel og Bæredygtig Udvikling udarbejder en offentlig rapport efter hvert af sine møder.

4. Parterne tager behørigt hensyn til meddelelser og udtalelser fra offentligheden om spørgsmål vedrørende dette kapitel og underretter Underudvalget om Handel og Bæredygtig Udvikling og deres civilsamfundsmekanismer, jf. artikel 1.6 (Forhold til civilsamfundet) i denne aftales del IV, om sådanne meddelelser og udtalelser.

ARTIKEL 26.15

Kontaktpunkter for handel og bæredygtig udvikling

Hver part udpeger et kontaktpunkt, der skal lette kommunikationen og koordineringen mellem parterne om ethvert anliggende vedrørende gennemførelsen af dette kapitel, og meddeler den anden part sine kontaktoplysninger. Parterne underretter straks hinanden om enhver ændring af disse kontaktoplysninger.

ARTIKEL 26.16

Twistbilæggelse

I tilfælde af uenighed mellem parterne om fortolkningen eller anvendelsen af dette kapitel gør parterne udelukkende brug af de twistbilæggelsesprocedurer, der er omhandlet i artikel 26.17 og 26.18.

ARTIKEL 26.17

Konsultationer

1. En part kan ved skriftlig henvendelse til den anden parts kontaktpunkt, der er oprettet i overensstemmelse med artikel 26.15, anmode om konsultationer med den anden part vedrørende fortolkningen eller anvendelsen af dette kapitel. Anmodningen skal indeholde begrundelsen for, at der anmodes om konsultationer, herunder en beskrivelse af den pågældende sag. Konsultationerne skal straks indledes efter en parts indgivelse af en anmodning om konsultationer og under alle omstændigheder senest 30 dage efter datoen for modtagelse af anmodningen, medmindre parterne aftaler andet. Konsultationerne afholdes ved personligt fremmøde eller, hvis parterne er enige herom, elektronisk.

2. Parterne indleder konsultationer med henblik på at nå frem til en gensidigt tilfredsstillende løsning på problemet. Med hensyn til spørgsmål vedrørende de multilaterale aftaler, der er omhandlet i dette kapitel, tager parterne hensyn til oplysninger fra ILO eller relevante multilaterale miljøorganisationer eller -organer for at sikre sammenhæng mellem parternes arbejde og disse organisationers eller organers arbejde. Hvis det er relevant, og der er enighed herom, søger parterne rådgivning hos sådanne organisationer eller organer eller andre eksperter eller organer, som de anser for hensigtsmæssige.
3. Hvis en part 30 dage efter datoen for modtagelse af den i stk. 1 omhandlede anmodning mener, at sagen kræver yderligere drøftelser, kan den pågældende part skriftligt anmode om, at Underudvalget om Handel og Bæredygtig Udvikling indkaldes, og underrette det i stk. 1 omhandlede kontaktpunkt om denne anmodning. Underudvalget om Handel og Bæredygtig Udvikling mødes straks og bestræber sig på at nå frem til en gensidigt tilfredsstillende løsning på problemet.
4. Underudvalget om Handel og Bæredygtig Udvikling søger, hvis det er relevant, rådgivning hos de interne rådgivende grupper, der er omhandlet i artikel 1.7 (Interne rådgivende grupper) i denne aftales del IV, eller anden ekspertrådgivning.
5. Enhver beslutning truffet af parterne gøres tilgængelig for offentligheden.

ARTIKEL 26.18

Ekspertpanel

1. Hvis parterne ikke senest 90 dage efter en anmodning om konsultationer i henhold til artikel 26.17 er nået frem til en indbyrdes aftalt løsning, kan en part anmode om, at der nedsættes et ekspertpanel til at undersøge sagen. Denne anmodning fremsættes skriftligt over for den anden parts kontaktpunkt, der er udpeget i henhold til artikel 26.15. Anmodningen skal indeholde begrundelsen for, at der anmodes om nedsættelse af et ekspertpanel, herunder en angivelse af retsgrundlaget for klagen.
2. Medmindre andet er fastsat i denne artikel, finder artikel 31.6 (Nedsættelse af et panel), 31.10 (Panelets funktioner), 31.20 (Udskiftning af panelmedlemmer), 31.21 (Forretningsorden), 31.22 (Suspension og afslutning), 31.23 (Modtagelse af oplysninger) og 31.24 (Fortolkningsregler) og afdeling E (Fælles bestemmelser) i kapitel 31 (Tvistbilæggelse) samt bilag 31-A (Forretningsorden) og 31-B (Adfærdskodeks for panelmedlemmer og mæglere) anvendelse.

3. Underudvalget om Handel og Bæredygtig Udvikling opstiller på sit første møde efter denne aftales ikrafttræden en liste over mindst 15 personer, som er villige og i stand til at fungere som medlemmer af ekspertpanelet. Listen skal bestå af tre dellister: en delliste for hver part og en delliste over personer, som ikke er statsborgere i nogen af parterne og kan fungere som formand for ekspertpanelet. Parterne foreslår hver især mindst fem personer til deres egen delliste. Parterne udvælger også mindst fem personer til listen over formænd. Underudvalget om Handel og Bæredygtig Udvikling sikrer, at listen ajourføres, og at der altid er mindst 15 eksperter på listen.
4. De i stk. 3 omhandlede personer skal have specialiseret viden eller ekspertise inden for arbejdsmarkeds- eller miljølovgivning, andre spørgsmål, som behandles i dette kapitel, eller bilæggelse af tvister, der opstår i forbindelse med internationale aftaler. De skal være uafhængige og handle efter deres egen overbevisning og må ikke modtage instruktioner fra nogen organisation eller myndighed vedrørende de spørgsmål, der behandles, eller være tilknyttet nogen af parternes regering, og de skal overholde bestemmelserne i bilag 31-B (Adfærdskodeks for panelmedlemmer og mæglere).
5. Der nedsættes et ekspertpanel i overensstemmelse med procedurerne i artikel 31.6 (Nedsættelse af et panel), stk. 2 og 3. Ekspertene udvælges blandt de personer, der er opført på de dellister, der er omhandlet i denne artikels stk. 3, i overensstemmelse med artikel 31.7 (Sammensætning af et panel).

6. Medmindre parterne aftaler andet senest fem dage efter datoen for nedsættelsen af ekspertpanelet, som defineret i artikel 31.6 (Nedsættelse af et panel), stk. 3, er panelets mandat:

"på baggrund af de relevante bestemmelser i kapitel 26 (Handel og bæredygtig udvikling) i denne aftales del III (Handel og investeringer) at undersøge det spørgsmål, hvortil der henvises i anmodningen om nedsættelse af ekspertpanelet, at fremsætte konklusioner og anbefalinger til, hvordan sagen løses, og at aflægge rapport i overensstemmelse med artikel 26.18 (Ekspertpanel), stk. 8".

7. I spørgsmål vedrørende overholdelse af de i dette kapitel omhandlede multilaterale aftaler bestræber ekspertpanelet sig på at søge oplysninger og rådgivning fra de relevante ILO-organer eller andre organer, der er nedsat i medfør af multilaterale miljøaftaler.

8. Ekspertpanelet forelægger parterne en foreløbig rapport senest 90 dage efter nedsættelsen af ekspertpanelet og en endelig rapport senest 30 dage efter forelæggelsen af den foreløbige rapport. I disse rapporter redegøres der for de faktiske omstændigheder, anvendeligheden af de relevante bestemmelser og den grundlæggende begrundelse for de anførte konklusioner og anbefalinger. Parterne stiller den endelige rapport til rådighed for offentligheden senest 15 dage efter ekspertpanelets fremlæggelse af den.

9. Parterne drøfter, hvilke foranstaltninger der skal træffes under hensyntagen til rapporten og ekspertpanelets anbefalinger. Den part, der gennemfører passende foranstaltninger, underretter sin interne rådgivende gruppe, jf. artikel 1.7 (Interne rådgivende grupper) i denne aftales del IV, og den anden part om eventuelle tiltag eller foranstaltninger, der skal gennemføres, senest tre måneder efter at rapporten er gjort tilgængelig for offentligheden. Underudvalget om Handel og Bæredygtig Udvikling overvåger opfølgningen af ekspertpanelets rapport og anbefalinger. De interne rådgivende grupper, der er omhandlet i artikel 1.7 (Interne rådgivende grupper) i del IV i denne aftale, kan fremsætte bemærkninger til Underudvalget om Handel og Bæredygtig Udvikling i denne henseende.

ARTIKEL 26.19

Evaluerings

1. Med henblik på at fremme en effektiv gennemførelse af dette kapitel indleder parterne efter aftalens ikrafttræden en formel evaluering, hvori der bl.a. tages hensyn til erfaringerne med gennemførelsen af dette kapitel, politikudviklingen i hver part, udviklingen i internationale aftaler og de synspunkter, der fremsættes af interessenter. Parterne bestræber sig på at afslutte evalueringen inden for 12 måneder.

2. Med henblik på stk. 1 drøfter parterne under møderne i Underudvalget om Handel og Bæredygtig navnlig, hvordan de institutionelle bestemmelser og tvistbilæggelsesbestemmelserne i artikel 26.14 til 26.18 fungerer, herunder behovet for at foretage en evaluering af, hvor effektive de er, og af en styrkelse af håndhævelsesmekanismen, herunder muligheden for at anvende en efterlevelsesperiode og relevante modforanstaltninger som en sidste udvej.
3. Underudvalget om Handel og Bæredygtig Udvikling kan udarbejde ændringer til de relevante bestemmelser i dette kapitel, der afspejler resultatet af de drøftelser, der er omhandlet i stk. 1 og 2, i overensstemmelse med den ændringsprocedure, der er fastsat i artikel 2.4 (Ændring) i aftalens del IV.
4. Uden at det berører resultatet af evalueringen drøfter parterne ligeledes muligheden og fremgangsmåden for at indarbejde Parisaftalen som et væsentligt element i denne aftale.

KAPITEL 27

GENNEMSIGTIGHED

ARTIKEL 27.1

Definitioner

Med henblik på dette kapitel forstås ved:

- a) "alment gældende foranstaltninger": alment gældende love, forskrifter, procedurer og administrative afgørelser
- b) "interesseret person": en fysisk eller juridisk person, som kan blive berørt af en alment gældende foranstaltning, og
- c) "administrativ handling": en handling eller afgørelse, der har retsvirkning for en bestemt persons rettigheder og forpligtelser i en konkret sag, og som omfatter en administrativ handling eller undladelse af at træffe en administrativ handling eller afgørelse som fastsat i partens lovgivning.

ARTIKEL 27.2

Mål

Parterne tilstræber at fremme gennemslgtige reguleringsrammer.

ARTIKEL 27.3

Offentliggørelse

1. Hver part sikrer, at enhver alment gældende foranstaltning vedrørende spørgsmål, som er omfattet af denne del af aftalen:
 - a) straks offentliggøres via et officielt udpeget medie, om muligt elektronisk, eller på anden måde gøres tilgængelig, således at virksomheder og andre interesserede parter kan blive bekendt med den, og
 - b) er ledsaget af en forklaring af formålet med og begrundelsen for foranstaltningen, hvis den vedtages på centralt forvaltningsniveau.
2. Når en part indfører eller ændrer en foranstaltning som omhandlet i stk. 1, sørger den for i det omfang, det er muligt, at der er tilstrækkelig tid til at gøre sig bekendt med foranstaltningen mellem offentliggørelsen og ikrafttrædelsen.

ARTIKEL 27.4

Forelæggelse af oplysninger

1. En part forelægger efter anmodning fra den anden part straks oplysninger og besvarer spørgsmål vedrørende enhver allerede gældende eller planlagt alment gældende foranstaltning, som i væsentlig grad kan påvirke anvendelsen af denne aftale.
2. Oplysninger, der afgives i henhold til denne artikel, berører ikke spørgsmålet om, hvorvidt foranstaltningen er i overensstemmelse med denne aftale.

ARTIKEL 27.5

Forvaltning af alment gældende foranstaltninger

1. Parterne forvalter på objektiv, upartisk, sammenhængende og rimelig vis alle alment gældende foranstaltninger vedrørende spørgsmål, der er omfattet af denne del af aftalen.

2. Ved anvendelse af alment gældende foranstaltninger i særlige tilfælde på bestemte personer, varer eller tjenesteydelser fra den anden part skal hver part:

- a) tilstræbe, i overensstemmelse med dens love og forskrifter, at give en person, der er direkte berørt af en administrativ sag, rettidig meddelelse om indledningen af sagen, herunder en beskrivelse af sagens art, en angivelse af den retslige myndighed, hvorunder sagen indledes, og en generel gennemgang af eventuelle kontroversielle spørgsmål
- b) give en sådan person rimelig mulighed for at fremlægge oplysninger og argumenter til støtte for vedkommendes synspunkt forud for enhver endelig administrativ handling, hvis det er muligt under hensyn til tidshorisont, sagens art og offentlighedens interesse, og
- c) sikre, at procedurerne er i overensstemmelse med dens lovgivning.

ARTIKEL 27.6

Prøvelse og klage

1. Parterne opretter eller opretholder domstole, voldgiftsretter eller forvaltningsdomstole eller tilsvarende procedurer med henblik på omgående prøvelse og, hvis det er berettiget, afhjælpning af forvaltningsforanstaltninger vedrørende ethvert forhold, der er omfattet af denne del af aftalen⁸⁵.

Parterne sikrer, at deres procedurer for klage eller prøvelse gennemføres på en ikkediskriminerende og upartisk måde af domstole, der er uafhængige af den myndighed, der har ansvaret for den administrative håndhævelse, og ikke har nogen væsentlig interesse i sagens udfald.

2. Parterne sikrer, at parterne i de sager, der er omhandlet i stk. 1, har adgang til:

- a) en rimelig mulighed for at underbygge eller forsvare deres respektive synspunkter og
- b) en afgørelse baseret på bevismateriale og forelagte aktstykker eller, hvis det kræves efter partens lovgivning, de af den relevante administrative myndighed indsamlede aktstykker.

⁸⁵ Det præciseres, at en part i forbindelse med prøvelse og afhjælpning af en administrativ handling kan kræve, at mulighederne for administrative retsmidler skal være udtømt.

3. Den afgørelse, der er omhandlet i stk. 2, litra b), gennemføres med forbehold af klage eller yderligere prøvelse i henhold til den pågældende parts lovgivning af det kontor eller den myndighed, der har ansvaret for den administrative håndhævelse, og er bestemmende for det pågældende kontors eller den pågældende myndigheds praksis med hensyn hertil.

KAPITEL 28

GOD REGULERINGSPRAKSIS

ARTIKEL 28.1

Definitioner

Med henblik på dette kapitel forstås ved:

- a) "reguleringsmyndighed":
 - i) for Den Europæiske Unions vedkommende: Europa-Kommissionen og
 - ii) for Mexicos vedkommende: den føderale offentlige forvaltning, herunder alle decentrale organer i den føderale offentlige forvaltning, og

- b) "reguleringsforanstaltninger": alment gældende foranstaltninger, som udvikles af en reguleringsmyndighed og indføres af en part, og hvis overholdelse er obligatorisk, og som:
 - i) for Den Europæiske Unions vedkommende er:
 - A) forordninger og direktiver som omhandlet i artikel 288 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) og
 - B) delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter som omhandlet i henholdsvis artikel 290 og 291 i TEUF og
 - ii) for Mexicos vedkommende er:
 - A) love og lovdekreter fremlagt af den føderale udøvende regeringsmagt og
 - B) alle andre alment gældende forvaltningsakter, herunder, men ikke begrænset til, forordninger, dekreter, aftaler og Normas Oficiales Mexicanas ("NOM'er", mexicanske officielle standarder).

ARTIKEL 28.2

Generelle principper

1. Parterne anerkender vigtigheden af at:
 - a) anvende god reguleringspraksis i forbindelse med planlægning, udformning, udstedelse, gennemførelse, evaluering og gennemgang af reguleringsforanstaltninger med henblik på at nå interne politiske mål og
 - b) opretholde og øge fordelene ved denne aftale gennem anvendelse af god reguleringspraksis for at lette handelen med varer og tjenesteydelser og øge investeringerne mellem parterne.
2. Parterne har ret til at fastlægge deres tilgange til god reguleringspraksis i henhold til denne aftale på en måde, der er i overensstemmelse med deres egne retlige rammer, praksis og grundlæggende principper⁸⁶, der ligger til grund for deres reguleringsmæssige systemer.

⁸⁶ For Den Europæiske Union omfatter sådanne principper dem, der er indeholdt i og afledt af TEUF.

3. Bestemmelserne i dette kapitel må ikke fortolkes således, at de pålægger parterne at:
 - a) afvige fra interne procedurer for fastlæggelse af deres reguleringsmæssige prioriteter og for udarbejdelse og vedtagelse af reguleringsforanstaltninger, der sikrer de beskyttelsesniveauer, som parterne finder passende
 - b) træffe foranstaltninger, der underminerer eller forhindrer rettidig vedtagelse af reguleringsforanstaltninger med henblik på at nå deres samfundspolitiske mål, eller
 - c) opnå et bestemt reguleringsmæssigt resultat.

ARTIKEL 28.3

Anvendelsesområde

1. Dette kapitel finder anvendelse på reguleringsforanstaltninger for så vidt angår ethvert forhold, der er omfattet af denne del af aftalen.
2. Dette kapitel finder ikke anvendelse på reguleringsmyndigheder og reguleringsforanstaltninger, reguleringsmæssig praksis eller reguleringsmæssige fremgangsmåder i medlemsstaterne.

ARTIKEL 28.4

Intern konsultation og koordinering af den reguleringsmæssige udvikling

1. Parterne erkender, at gennemførelsen af god reguleringspraksis kan lettes ved hjælp af interne mekanismer, der forbedrer den interne konsultation og koordinering, der er nødvendig for processer eller mekanismer til udvikling af reguleringsforanstaltninger.
2. Hver part indfører eller opretholder interne processer eller mekanismer for koordinering og gennemgang af reguleringsforanstaltninger, som dens reguleringsmyndighed er i færd med at udvikle.
3. Sådanne processer eller mekanismer bør bl.a.:
 - a) fremme god reguleringspraksis, herunder den, der er fastsat i dette kapitel
 - b) styrke intern konsultation og koordinering med henblik på at afdække og forhindre unødigt overlapning og uoverensstemmende krav i partens reguleringsforanstaltninger
 - c) fremme, at de potentielle virkninger af de reguleringsforanstaltninger, der er under forberedelse, herunder for små og mellemstore virksomheder, tages i betragtning i den efterfølgende beslutningsproces

- d) sikre overholdelse af internationale handels- og investeringsforpligtelser og
- e) fremme, at der tages hensyn til den relevante udvikling i internationale og andre fora.

4. Parterne erkender, at de i stk. 2 omhandlede processer eller mekanismer kan variere afhængigt af deres respektive forhold. I den forbindelse kan hver part i overensstemmelse med sine interne regler og procedurer forbedre sit reguleringssystem ved hjælp af yderligere interne konsultations- og koordineringsmekanismer.

5. Hver part kan oprette eller opretholde et centralt koordineringsorgan.

ARTIKEL 28.5

Gennemsigtighed i reguleringsprocesser og -mekanismer

Hver part offentliggør beskrivelser af de processer og mekanismer, som dens reguleringsmyndighed anvender til at udarbejde, vurdere eller evaluere reguleringsforanstaltninger. Disse beskrivelser skal henvise til relevante retningslinjer, regler eller procedurer, herunder retningslinjer, regler eller procedurer vedrørende offentlighedens muligheder for at fremsætte bemærkninger.

ARTIKEL 28.6

Tidlig information om planlagte reguleringsforanstaltninger

1. Hver part offentliggør mindst en gang om året en liste over planlagte væsentlige⁸⁷ reguleringsforanstaltninger, som dens reguleringsmyndighed med rimelighed forventer at vedtage i løbet af året.
2. For hver af de reguleringsforanstaltninger, der er opført på den i stk. 1 omhandlede liste, bør hver part også offentliggøre:
 - a) en kort beskrivelse af dens anvendelsesområde og mål og
 - b) det anslåede tidspunkt for dens vedtagelse, herunder, hvis det er muligt, perioden for offentlig høring.

⁸⁷ Det præciseres, at der ved "væsentlig reguleringsforanstaltning" forstås en foranstaltning, der har en betydelig reguleringsmæssig virkning som fastsat af hver part i overensstemmelse med dens regler og procedurer.

ARTIKEL 28.7

Offentlige høringer

1. Ved udviklingen af en væsentlig reguleringsforanstaltning skal parterne i overensstemmelse med deres regler og procedurer:
 - a) offentliggøre enten et udkast til reguleringsforanstaltning eller høringsdokumenter, der giver tilstrækkelige oplysninger om den nye reguleringsforanstaltning, der er under udarbejdelse, således at enhver person har mulighed for at vurdere, om og hvordan vedkommendes interesser ville blive væsentligt påvirket
 - b) give enhver person rimelig mulighed for på et ikkediskriminerende grundlag at fremsætte bemærkninger og
 - c) tage modtagne bemærkninger i betragtning.
2. Parterne bør gøre brug af elektroniske kommunikationsmidler og søge at anvende et særligt fælles adgangspunkt til at give oplysninger om offentlige høringer, herunder om, hvordan man fremsætter bemærkninger.

3. Parterne offentliggør alle bemærkninger, de modtager, samt et sammendrag af resultaterne af høringerne. Denne forpligtelse finder ikke anvendelse i det omfang, det er nødvendigt at beskytte fortrolige oplysninger eller personoplysninger eller at tilbageholde upassende indhold.

ARTIKEL 28.8

Reguleringsmæssig konsekvensanalyse

1. Hver part giver mulighed for, at dens reguleringsmyndighed i overensstemmelse med de gældende regler og procedurer kan foretage reguleringsmæssige konsekvensanalyser, når den udvikler væsentlige reguleringsforanstaltninger.

2. Når hver parts reguleringsmyndighed foretager en reguleringsmæssig konsekvensanalyse i overensstemmelse med stk. 1, indfører og opretholder den processer og mekanismer, der fremmer overvejelserne om følgende faktorer:

- a) behovet for en reguleringsforanstaltning, herunder arten og betydningen af det problem, som reguleringsforanstaltningen skal afhjælpe
- b) alle gennemførlige og passende reguleringsmæssige og ikkereguleringsmæssige alternativer, herunder muligheden for at undlade at regulere, som gør det muligt at nå den pågældende parts samfundspolitiske mål

- c) i det omfang, det er muligt og relevant, de potentielle omkostninger og fordele samt sociale, økonomiske og miljømæssige virkninger af disse alternativer, herunder for international handel og investeringer samt for små og mellemstore virksomheder, idet det erkendes, at visse omkostninger og fordele er vanskelige at kvantificere og udtrykke i beløb
- d) hvilket forhold der er mellem de løsningsmodeller, der overvejes, og eventuelle relevante internationale standarder, herunder grunden til eventuelle afvigelser, hvor det er relevant, og
- e) hvordan de samfundspolitiske mål bedst nås med hensyn til virkning og effektivitet.

3. Når reguleringsmyndigheden foretager en reguleringsmæssig konsekvensanalyse i overensstemmelse med stk. 1, baserer den sig på de bedste oplysninger, der med rimelighed kan opnås, herunder videnskabelige, tekniske, økonomiske eller andre oplysninger.

4 Med hensyn til eventuelle reguleringsmæssige konsekvensanalyser, som en reguleringsmyndighed har foretaget i forbindelse med en reguleringsforanstaltning, udarbejder den berørte part en endelig rapport med en detaljeret redegørelse for de faktorer, som reguleringsmyndigheden har taget i betragtning i sin analyse, og de relevante konklusioner. En sådan rapport gøres offentligt tilgængelig senest på den dato, hvor reguleringsforanstaltningen gøres offentligt tilgængelig.

ARTIKEL 28.9

Retrospektiv evaluering

1. Hver parts reguleringsmyndighed opretholder processer eller mekanismer til at fremme regelmæssige retrospektive evalueringer eller revisioner af dens reguleringsforanstaltninger med intervaller, den finder passende.
2. Når en parts reguleringsmyndigheder foretager en regelmæssig retrospektiv evaluering, skal de undersøge, om det er muligt på en mere effektiv måde at nå samfundspolitiske mål og mindske unødvendige reguleringsmæssige byrder, herunder for små og mellemstore virksomheder. Parterne tager på grundlag af disse regelmæssige retrospektive evalueringer stilling til, om deres reguleringsforanstaltninger bør ændres, strømlines, udvides eller ophæves.
3. Parterne offentliggør deres planer for og resultaterne af sådanne regelmæssige retrospektive evalueringer.

ARTIKEL 28.10

Reguleringsregister

Parterne sikrer i overensstemmelse med deres regler og procedurer, at oplysninger om reguleringsforanstaltninger, der er i kraft, stilles til rådighed på et enkelt, frit tilgængeligt websted. Der bør kunne søges efter reguleringsforanstaltninger på webstedet ved hjælp af henvisninger eller ord, og webstedet bør regelmæssigt ajourføres.

ARTIKEL 28.11

Kontaktpunkt

1. Kontaktpunkterne for kommunikation mellem parterne om spørgsmål, der opstår i forbindelse med dette kapitel, er:
 - a) for Mexicos vedkommende, Generaldirektoratet for Internationale Handelsdiscipliner under Undersekretariatet for Udenrigshandel under Økonomiministeriet, (*Dirección General de Disciplinas de Comercio Internacional de la Subsecretaría de Comercio Exterior de la Secretaría de Economía*) eller dets efterfølger og
 - b) for Den Europæiske Unions vedkommende, Generaldirektoratet for Handel eller dets efterfølger.

2. Hvert kontaktpunkt er i givet fald inden for sine respektive reguleringsbeføjelser ansvarligt for høring og koordinering om spørgsmål, der opstår i forbindelse med dette kapitel.
3. Hver part meddeler den anden part kontaktoplysningerne for sit kontaktpunkt og underretter straks den anden part om enhver ændring af disse kontaktoplysninger.

ARTIKEL 28.12

Samarbejde og udveksling af oplysninger

1. Parterne samarbejder med henblik på at lette gennemførelsen af dette kapitel. Dette kan omfatte tilrettelæggelse af relevante aktiviteter, herunder gensidig bistand, for at styrke samarbejdet mellem deres reguleringsmyndigheder.
2. Senest et år efter datoen for denne aftales ikrafttræden udveksler parterne oplysninger om deres eksisterende regler og procedurer om god reguleringspraksis og, hvis det er relevant, om eventuelle skridt, der er taget til gennemførelse af dette kapitel.

ARTIKEL 28.13

Tvistbilæggelse

En part må ikke gøre brug af tvistbilæggelse i henhold til kapitel 31 (Tvistbilæggelse) vedrørende anvendelsen eller fortolkningen af bestemmelserne i dette kapitel.

KAPITEL 29

SMÅ OG MELLEMSTORE VIRKSOMHEDER

ARTIKEL 29.1

Mål

Parterne anerkender betydningen af at styrke samarbejdet om spørgsmål, der er relevante for små og mellemstore virksomheder (i det følgende benævnt "SMV'er"), ved hjælp af de midler, der er fastsat i dette kapitel samt ved andre bestemmelser i denne aftale, som i øvrigt kan være til særlig gavn for SMV'er.

ARTIKEL 29.2

Udveksling af oplysninger

1. Hver part opretter eller opretholder et offentligt tilgængeligt websted med oplysninger vedrørende denne aftale, herunder:

- a) denne aftales tekst, inklusive alle bilag

- b) et resumé af denne aftale og
 - c) oplysninger af særlig interesse for SMV'er, der skal omfatte:
 - i) en beskrivelse af bestemmelserne i denne aftale, som parten anser for at være af relevans for begge parter SMV'er, og
 - ii) alle yderligere oplysninger, som parten anser for at være nyttige for SMV'er, der er interesserede i de muligheder, som denne aftale giver.
2. Hver part skal på det i stk. 1 omhandlede websted indsætte links til:
- a) det tilsvarende websted i den anden part og
 - b) partens egne offentlige myndigheders og andre relevante enheders websteder, som efter partens mening kan give nyttige oplysninger til SMV'er, der er interesserede i at handle eller gøre forretninger i denne part.
3. De i stk. 2, litra b), omhandlede websteder skal omfatte oplysninger om følgende:
- a) toldlove og -forskrifter samt procedurer for import, eksport og transit samt nødvendige formularer og dokumenter i den forbindelse

- b) love og forskrifter samt procedurer vedrørende intellektuelle ejendomsrettigheder
 - c) tekniske forskrifter og, i tilfælde, hvor en tredjepartsoverensstemmelsesvurdering er obligatorisk, jf. kapitel 9 (Tekniske handelshindringer), obligatoriske overensstemmelsesvurderingsprocedurer og links til lister over overensstemmelsesvurderingsorganer
 - d) sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger i forbindelse med import og eksport
 - e) regler om offentlige udbud, en database med bekendtgørelser om offentlige udbud og de relevante bestemmelser i kapitel 21 (Offentlige udbud)
 - f) procedurer for virksomhedsregistrering og
 - g) andre oplysninger, som parterne anser for at være nyttige for SMV'er.
4. Hver part indsætter på det i stk. 1 omhandlede websted et link til en database, der er elektronisk søgbar ud fra toldnomenklaturkoden. Denne database skal:
- a) indeholde følgende oplysninger med hensyn til adgang for varer til dens marked:
 - i) toldsatser og toldkontingenter, hvis det er relevant, for nationer, der er mestbegunstigede og nationer, der ikke er mestbegunstigede, samt præferencetoldsatser og -toldkontingenter

- ii) punktafgifter
 - iii) moms
 - iv) toldafgifter eller andre gebyrer, herunder produktspecifikke gebyrer
 - v) oprindelsesregler som omhandlet i kapitel 3 (Oprindelsesregler og oprindelsesprocedurer) og
 - vi) de kriterier, der anvendes til at fastlægge toldværdien af varer, og
- b) så vidt muligt indeholde følgende oplysninger med hensyn til adgang for varer til dens marked:
- i) andre toldmæssige foranstaltninger
 - ii) toldgodtgørelse, udsættelse eller andre former for lempelser, der reducerer, refunderer eller fritager for told
 - iii) eventuelle mærkningskrav om oprindelsesland, herunder mærkningens placering og mærkningsmetode

iv) oplysninger, der er nødvendige for importprocedurer, og

v) oplysninger vedrørende ikketoldmæssige foranstaltninger.

5. Parterne ajourfører regelmæssigt de oplysninger og links, der stilles til rådighed i henhold til stk. 1-4, for at sikre, at de er korrekte.

6. Parterne sikrer, at de oplysninger, der gives i henhold til denne artikel, præsenteres på en hensigtsmæssig måde, således at SMV'er kan anvende disse oplysninger. Parterne tilstræber at gøre oplysningerne tilgængelige på engelsk.

7. En part må ikke opkræve et gebyr for adgang til de oplysninger, der gives i henhold til stk. 1 til 4, af en person fra en af parterne.

ARTIKEL 29.3

SMV-kontaktpunkter

1. Hver part udpeger et kontaktpunkt ("SMV-kontaktpunkt") med ansvar for de funktioner, der er fastsat i denne artikel, og meddeler den anden part dennes kontaktoplysninger. Parterne underretter straks hinanden om enhver ændring af disse kontaktoplysninger.

2. SMV-kontaktpunkterne:

- a) sikrer, at der tages hensyn til SMV'ernes behov i forbindelse med gennemførelsen af denne aftale, og overvejer, hvordan handels- og investeringsmulighederne for SMV'er kan øges ved at styrke samarbejdet mellem parterne om SMV-spørgsmål
- b) indkredser metoder og udveksler oplysninger, for at parternes SMV'er kan drage fordel af de nye muligheder, som skabes med denne aftale
- c) sikrer, at oplysningerne på de websteder, der er omhandlet i artikel 29.2, er ajourførte og relevante for SMV'er, og overvejer at anføre eventuelle yderligere oplysninger på disse websteder, som et SMV-kontaktpunkt kan anbefale
- d) behandler alle andre spørgsmål af interesse for SMV'er i forbindelse med gennemførelsen af denne aftale for så vidt angår SMV'er, herunder ved at:
 - i) udveksle oplysninger
 - ii) deltage i arbejdet i de underudvalg og arbejdsgrupper, der er nedsat ved denne aftale, hvis det er relevant, og at forelægge disse underudvalg og arbejdsgrupper spørgsmål og anbefalinger af særlig interesse for SMV'er inden for deres respektive særlige aktivitetsområder og samtidig undgå overlapning mellem arbejdsprogrammer og

- iii) indkredse og foreslå gensidigt acceptable løsninger, som kan forbedre SMV'ers muligheder for at deltage i samhandelen og investeringerne mellem parterne
 - e) aflægger regelmæssigt rapport om deres aktiviteter med henblik på drøftelse i det blandede udvalg og
 - f) behandler alle andre spørgsmål, der opstår under dette kapitel vedrørende SMV'er, som parterne måtte aftale.
3. SMV-kontaktpunkterne mødes efter behov og udfører deres arbejde gennem passende kommunikationskanaler, som SMV-kontaktpunkterne er nået til enighed om, og som kan omfatte elektronisk post, videokonferencer eller andre elektroniske kommunikationsmidler.
4. Når det er relevant, kan SMV-kontaktpunkterne i forbindelse med udøvelsen af deres aktiviteter søge at samarbejde med eksperter og eksterne organisationer.

ARTIKEL 29.4

Ikkeanvendelse af tvistbilæggelse

En part må ikke gøre brug af tvistbilæggelse i henhold til kapitel 31 (Tvistbilæggelse) vedrørende fortolkningen eller anvendelsen af bestemmelserne i dette kapitel.

KAPITEL 30

RÅMATERIALER

ARTIKEL 30.1

Definitioner

Med henblik på dette kapitel forstås ved:

- a) "tilladelse": en tilladelse, licens, koncession eller et tilsvarende administrativt eller kontraktligt instrument, hvormed en parts kompetente myndighed giver en enhed ret til at udøve en bestemt økonomisk aktivitet på sit territorium
- b) "enhed": enhver fysisk person, juridisk person eller virksomhed eller en gruppe heraf og
- c) "råmaterialer": stoffer, der anvendes til fremstilling af industriprodukter, undtagen forarbejdede fiskevarer og landbrugsprodukter, som består af salt, svovl, jordarter og sten, gipsmaterialer, kalk og cement (HS 25); malme, slagge og aske (HS 26), varer, der er omfattet af HS 27, uorganiske kemikalier (HS 28), organiske kemikalier (HS 29), gødningstoffer (HS 31), naturgummi (HS 40), rå huder, skind og læder (HS 41) samt basismetall og ædle metaller samt forarbejdede mineraler (ex HS 71, 72, 74-76, 78-81), undtagen uran og thorium (HS 26.12) og radioaktive grundstoffer og isotoper (HS 28.44, 28.45)

ARTIKEL 30.2

Principper

1. Hver part bevarer sin suveræne ret til at afgøre, om der er områder til rådighed til efterforskning og produktion af råmaterialer på dennes territorium, hvilket afgøres i overensstemmelse med partens lovgivning og De Forenede Nationers havretskonvention, udfærdiget i Montego Bay den 10. december 1982.
2. I overensstemmelse med bestemmelserne i dette kapitel forbeholder parterne sig ret til at vedtage, opretholde og håndhæve foranstaltninger, der er nødvendige for at forfølge legitime mål for den offentlige politik, såsom sikring af forsyningen af råmaterialer, beskyttelse af samfundet, miljøet, folkesundheden og forbrugerne samt fremme af den offentlige sikkerhed.

ARTIKEL 30.3

Eksport- og importmonopolisering

En part må ikke udpege eller opretholde et import- eller eksportmonopol på råmaterialer. Med henblik på denne artikel forstås ved import- eller eksportmonopol eneretten til eller en parts bemyndigelse af en enhed til at importere eller eksportere energivarer fra eller til den anden part⁸⁸.

⁸⁸ Det præciseres, at denne bestemmelse ikke berører bestemmelserne i kapitel 10 (Investeringer) og kapitel 11 (Grænseoverskridende handel med tjenesteydelser) samt bilagene hertil og ikke omfatter en rettighed, der følger af tildelingen af en eksklusiv intellektuel ejendomsrettighed.

ARTIKEL 30.4

Eksportprisfastsættelse

En part må ikke indføre eller opretholde en højere pris for eksport af råmaterialer til den anden part end den pris, der opkræves for sådanne varer, når de er bestemt til hjemmemarkedet, ved hjælp af nogen form for foranstaltninger.

ARTIKEL 30.5

Prisfastsættelse på hjemmemarkedet

1. Parterne må kun regulere prisen på levering af råmaterialer på hjemmemarkedet (i det følgende benævnt "reguleret pris") ved at pålægge en forpligtelse til offentlig tjeneste.
2. Hvis en part pålægger en forpligtelse til offentlig tjeneste, skal den sikre, at forpligtelsen:
 - a) er klart defineret, gennemsigtig og forholdsmæssig og
 - b) ikke opretholdes, hvis de omstændigheder eller formål, der ligger til grund for dens indførelse, ikke længere gør sig gældende.
3. En part, der regulerer prisen, skal sikre, at den metode, der ligger til grund for beregningen af den i stk. 2 omhandlede regulerede pris, offentliggøres, inden den træder i kraft.

ARTIKEL 30.6

Samarbejde om råmaterialer

Parterne samarbejder om råmaterialer med henblik på bl.a. at:

- a) reducere eller afskaffe foranstaltninger, der forvrider handel og investeringer i tredjelande og dermed påvirker råmaterialer
- b) koordinere deres holdninger i internationale fora, hvor handels- og investeringsspørgsmål vedrørende råmaterialer drøftes, og fremme internationale programmer vedrørende råmaterialer
- c) fremme udvekslingen af markedsdata vedrørende råmaterialer
- d) fremme virksomhedernes sociale ansvar i overensstemmelse med internationale standarder, såsom OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og de respektive due diligence-retningslinjer
- e) fremme forskning, udvikling, innovation og uddannelse på relevante områder af fælles interesse for så vidt angår råmaterialer
- f) fremme udveksling af oplysninger og bedste praksis vedrørende intern politisk udvikling og
- g) fremme en effektiv anvendelse af ressourcerne, herunder forbedring af produktionsprocesser samt holdbarhed, reparerbarhed, produktudformning med henblik på demontering, lettere genbrug og genanvendelse af varer.

KAPITEL 31

TVISTBILÆGGELSE

AFDELING A

Mål og anvendelsesområde

ARTIKEL 31.1

Mål

Målet med dette kapitel er at etablere en effektiv og velfungerende mekanisme til undgåelse og bilæggelse af tvister mellem parterne vedrørende fortolkningen og anvendelsen af denne del af aftalen med henblik på at nå frem til en indbyrdes aftalt løsning, hvor det er muligt.

ARTIKEL 31.2

Anvendelsesområde

Medmindre andet er fastsat, finder dette kapitel anvendelse på enhver tvist mellem parterne om fortolkningen eller anvendelsen af bestemmelserne i denne del af aftalen (i det følgende benævnt "omfattede bestemmelser"), hvis en part finder, at en foranstaltning⁸⁹ truffet af den anden part ikke er i overensstemmelse med en omfattet bestemmelse.

ARTIKEL 31.3

Definitioner

Med henblik på dette kapitel finder definitionerne i bilag 31-A (Forretningsorden) og 31-B (Adfærdskodeks for panelmedlemmer og mæglere) anvendelse.

⁸⁹ Det præciseres, at enhver handling eller undladelse, der kan tilskrives en part, kan være en foranstaltning truffet af den pågældende part med henblik på dette kapitel. En foranstaltning, der foreslås af en part, kan gøres til genstand for konsultationer i henhold til artikel 31.5. Der må ikke nedsættes et panel med det formål at tage en foreslået foranstaltning op til prøvelse.

ARTIKEL 31.4

Valg af værneting

1. Opstår der en tvist vedrørende en påstået uoverensstemmelse mellem en foranstaltning og en forpligtelse i henhold til denne del af aftalen og en i det væsentlige tilsvarende forpligtelse i henhold til en anden international aftale, som begge parter deltager i, herunder WTO-overenskomsten, vælger den klagende part det værneting, hvor tvisten skal bilægges.
2. Når en part har indledt tvistbilæggelsesprocedurer i henhold til denne afdeling eller en anden international aftale, kan denne part ikke indlede tvistbilæggelsesprocedurer ved et andet værneting for så vidt angår den i stk. 1 omhandlede foranstaltning, medmindre det valgte værneting af proceduremæssige eller kompetencemæssige grunde ikke når frem til en afgørelse.
3. Med henblik på denne artikel:
 - a) anses tvistbilæggelsesprocedurer i henhold til denne afdeling for at være indledt, når en part anmoder om nedsættelse af et panel i henhold til artikel 31.6
 - b) anses tvistbilæggelsesprocedurer i henhold til WTO-overenskomsten for at være indledt, når en part anmoder om nedsættelse af et panel i henhold til artikel 6 i forståelsen vedrørende tvistbilæggelsesprocedurer, og

- c) anses tvistbilæggelsesprocedurer i henhold til enhver anden aftale for at være indledt i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i den pågældende aftale.

4. Uden at det berører stk. 2, er intet i denne aftale til hinder for, at en part suspenderer forpligtelser, der er godkendt af WTO's tvistbilæggelsesorgan eller godkendt i henhold til tvistbilæggelsesprocedurerne i en anden international aftale, som parterne deltager i. WTO-overenskomsten eller en anden international aftale mellem parterne kan ikke påberåbes for at forhindre en part i at suspendere forpligtelser i henhold til denne del af aftalen.

AFDELING B

Konsultationer

ARTIKEL 31.5

Konsultationer

1. Parterne tilstræber at løse tvister som omhandlet i artikel 31.2 ved loyalt at indlede konsultationer med det formål at nå frem til en indbyrdes aftalt løsning.

2. En part fremsætter ønske om konsultationer ved at fremsende en skriftlig anmodning til den anden part, hvori anføres den anfægtede foranstaltning, og de omfattede bestemmelser, som efter dens opfattelse finder anvendelse.
3. Den part, over for hvem anmodningen om konsultationer fremsættes, skal straks besvare anmodningen og under alle omstændigheder senest 10 dage efter datoen for modtagelsen deraf. Konsultationer afholdes senest 30 dage efter datoen for modtagelse af anmodningen og finder sted på den modtagende parts territorium, medmindre parterne aftaler andet. Konsultationerne anses for afsluttet 30 dage efter datoen for modtagelse af anmodningen, medmindre parterne er enige om at fortsætte konsultationerne.
4. Konsultationer om hastende spørgsmål, herunder om letfordærlige varer, afholdes senest 15 dage efter datoen for modtagelse af anmodningen. Konsultationer anses for at være afsluttet inden for denne frist på 15 dage, medmindre parterne enes om at fortsætte dem.
5. Hver part giver under konsultationerne den anden part tilstrækkelige faktuelle oplysninger til at muliggøre en fuldstændig undersøgelse af, hvorledes den anfægtede foranstaltning kunne påvirke anvendelsen af denne del. Hver part bestræber sig på at sikre, at personale fra dens kompetente offentlige myndigheder med ekspertise på det område, der er genstand for konsultationer, deltager.
6. Konsultationerne, og især de holdninger, parterne indtager under konsultationerne, er fortrolige og berører ikke parternes rettigheder i et eventuelt videre sagsforløb. Hver part beskytter eventuelle fortrolige oplysninger, der modtages under konsultationer, efter anmodning fra den part, der har afgivet oplysningerne.

7. Svarer den part, som modtager anmodningen, ikke på anmodningen om konsultationer senest 10 dage efter modtagelsen, eller gennemføres konsultationerne ikke inden for de i stk. 3 og 4 fastsatte frister, eller enes parterne om ikke at gennemføre konsultationer, eller afsluttes konsultationerne, uden at man er nået frem til en indbyrdes aftalt løsning, kan den part, som har anmodet om konsultationer, gøre brug af artikel 31.6.

AFDELING C

Panelprocedurer

ARTIKEL 31.6

Nedsættelse af et panel

1. Er det ikke lykkedes parterne at løse tvisten gennem konsultationer som omhandlet i artikel 31.5, kan den part, som har anmodet om konsultationer, anmode om, at der nedsættes et panel.
2. Anmodningen om nedsættelse af et panel fremsættes skriftligt over for den anden part. Den klagende part skal i sin anmodning angive, hvilken foranstaltning der anfægtes, og forklare, hvorfor denne foranstaltning ikke er forenelig med de omfattede bestemmelser på en måde, der er tilstrækkelig til klart at redegøre for retsgrundlaget for klagen.

3. Der nedsættes et panel efter indgivelsen af anmodningen.

ARTIKEL 31.7

Sammensætning af et panel

1. Et panel sammensættes af tre panelmedlemmer.
2. Parterne skal senest 15 dage efter datoen for den indklagede parts modtagelse af den skriftlige anmodning om nedsættelse af et panel konsultere hinanden for at nå frem til en aftale om panelets sammensætning. Med henblik herpå udpeger hver part senest 10 dage efter datoen for modtagelse af den skriftlige anmodning i henhold til artikel 31.6 et panelmedlem, der kan være en statsborger fra den pågældende part, og foreslår den anden part op til tre kandidater, der kan fungere som formand. Parterne bestræber sig på at nå til enighed om en formand blandt formandskandidaterne senest 15 dage efter datoen for modtagelse af den skriftlige anmodning i henhold til artikel 31.6. En part kan gøre indsigelse mod et panelmedlem, der er udpeget af den anden part, hvis den finder, at den pågældende ikke opfylder kravene i artikel 31.9.
3. Hvis parterne ikke når til enighed om panelets sammensætning inden for den frist, der er fastsat i stk. 2, anvender parterne de procedurer, der er fastsat i de følgende stykker, til at sammensætte et panel.

4. Hver part udpeger senest syv dage efter udløbet af den frist, der er fastsat i stk. 2, et panelmedlem fra sin delliste, jf. artikel 31.8.
5. Hvis den klagende part ikke udpeger et panelmedlem inden for den frist, der er fastsat i stk. 4, ophører tvistbilæggelsesproceduren ved udløbet af denne periode.
6. Hvis den svarende part ikke udpeger et panelmedlem inden for den frist, der er fastsat i stk. 4, kan den klagende part anmode en ansættelsesmyndighed, der er opført i forretningsordenen i bilag 31-A, om at udvælge panelmedlemmet ved lodtrækning. Ansættelsesmyndigheden udvælger panelmedlemmet ved lodtrækning fra den svarende parts delliste, jf. artikel 31.8, senest 15 dage efter modtagelsen af den klagende parts anmodning.
7. Hvis parterne ikke når til enighed om formanden inden for den frist, der er fastsat i stk. 2, kan den klagende part eller, hvis der er tale om procedurer i henhold til artikel 31.18, hver af parterne senest syv dage efter udløbet af denne frist anmode en ansættelsesmyndighed, der er opført i forretningsordenen i bilag 31-A, om ved lodtrækning at udvælge formanden for panelet fra dellisten over personer, der skal fungere som formand, jf. artikel 31.8. Ansættelsesmyndigheden udvælger formanden senest 15 dage efter modtagelsen af den pågældende parts anmodning.
8. Med henblik på stk. 6 og 7 udvælger de ansættelsesmyndigheder, der er anført i forretningsordenen i bilag 31-A, panelmedlemmerne i overensstemmelse med bestemmelserne i dette kapitel og forretningsordenen i bilag 31-A.

9. Hvis nogen af de lister, der er omhandlet i artikel 31.8, ikke er blevet vedtaget af det blandede udvalg, udpeges panelmedlemmerne eller formanden blandt de personer, der er udpeget af den ene eller begge parter og meddelt den anden part skriftligt.

ARTIKEL 31.8

Lister over panelmedlemmer

1. Det blandede udvalg vedtager senest seks måneder efter denne aftales ikrafttræden en liste over mindst 15 personer, som er villige og i stand til at fungere som panelmedlemmer. Listen skal bestå af følgende tre dellister:

- a) en delliste over personer fra Den Europæiske Union
- b) en delliste over personer fra Mexico og
- c) en delliste over personer, der skal fungere som formand for panelet.

2. Hver delliste skal bestå af mindst fem personer. Den i stk. 1, litra c), omhandlede delliste må ikke indeholde personer, der er statsborgere i nogen af parterne.

3. Det blandede udvalg kan vedtage supplerende lister over personer med ekspertise inden for specifikke sektorer, der er omfattet af denne aftale. Sådan supplerende lister skal, såfremt parterne er enige herom, anvendes med henblik på at sammensætte panelet i overensstemmelse med proceduren i artikel 31.7.

ARTIKEL 31.9

Krav til panelmedlemmer

1. Hvert panelmedlem skal:
 - a) have påvist ekspertviden inden for jura, international handel og andre anliggender, der er omfattet af denne aftale, som f.eks. bilæggelse af tvister, der opstår i forbindelse med andre internationale handelsaftaler
 - b) være uafhængigt af og må ikke være tilknyttet eller modtage instruktioner fra nogen af parterne
 - c) handle efter egen overbevisning og må ikke modtage instruktioner fra nogen organisation eller myndighed i spørgsmål vedrørende tvisten og
 - d) overholde adfærdskodeksen for panelmedlemmer og mæglere i bilag 31-B.

2. Formanden skal endvidere have erfaring med tvistbilæggelsesprocedurer.
3. Med hensyn til tvistens genstand kan parterne i konkrete tilfælde aftale at fravige kravene i stk. 1, litra a).

ARTIKEL 31.10

Panelets funktioner

Panelet:

- a) skal foretage en objektiv vurdering af den sag, det har fået forelagt, herunder en objektiv vurdering af sagens omstændigheder, anvendeligheden af de omfattede bestemmelser og de anfægtede foranstaltningers overensstemmelse med disse bestemmelser
- b) skal i sine afgørelser og rapporter fremlægge de faktiske omstændigheder, anvendeligheden af de omfattede bestemmelser, grundlaget for sine resultater og konklusioner og, hvis parterne i fællesskab har anmodet herom, sine henstillinger og
- c) bør regelmæssigt føre konsultationer med parterne og give passende muligheder for at nå frem til en indbyrdes aftalt løsning.

ARTIKEL 31.11

Mandat

1. Medmindre parterne aftaler andet senest fem dage efter datoen for udnævnelsen af det sidste panelmedlem, er panelets mandat:

"på baggrund af de relevante bestemmelser i denne aftales del III (Handel og investeringer), som parterne har anført, at undersøge det spørgsmål, der henvises til i anmodningen om nedsættelse af panelet, at drage konklusioner om den anfægtede foranstaltnings overensstemmelse med bestemmelserne i denne aftales del III (Handel og investeringer), der er omhandlet i artikel 31.2 (Anvendelsesområde), at fremsætte henstillinger, hvis parterne i fællesskab har anmodet herom, og at aflægge rapport i overensstemmelse med artikel 31.13 (Foreløbig rapport) og 31.14 (Endelig rapport)."

2. Enes parterne om et andet mandat, skal de meddele det aftalte mandat til panelet inden udløbet af fristen i stk. 1.

ARTIKEL 31.12

Beslutning om sagens hastende karakter

1. Hvis en part anmoder herom senest fem dage efter datoen for anmodningen om nedsættelse af panelet, skal panelet senest 10 dage efter udpegelsen af det sidste panelmedlem beslutte, om sagen vedrører spørgsmål af hastende karakter. Den anden part skal have mulighed for at fremsætte bemærkninger til anmodningen senest fem dage efter datoen for indgivelsen af en sådan anmodning.
2. I hastende tilfælde nedsættes de gældende frister i afdeling C til den halve tid, bortset fra de frister, der er omhandlet i artikel 31.6 og 31.11.

ARTIKEL 31.13

Foreløbig rapport

1. Panelet fremlægger en foreløbig rapport for parterne senest 90 dage efter datoen for udnævnelsen af det sidste panelmedlem. Finder panelet, at denne frist ikke kan overholdes, skal panelets formand underrette parterne skriftligt derom med angivelse af årsagerne til forsinkelsen og datoen for, hvornår panelet agter at fremlægge sin foreløbige rapport. Panelet må under ingen omstændigheder fremlægge sin foreløbige rapport senere end 120 dage efter datoen for udnævnelsen af det sidste panelmedlem.

2. Hver part kan indgive en skriftlig anmodning til panelet om at genbehandle bestemte punkter i den foreløbige rapport senest 10 dage efter modtagelsen heraf. En part kan fremsætte bemærkninger til den anden parts anmodning indtil seks dage efter indgivelsen heraf.

ARTIKEL 31.14

Endelig rapport

1. Panelet fremlægger sin endelige rapport for parterne senest 120 dage efter datoen for nedsættelsen af panelet. Finder panelet, at denne frist ikke kan overholdes, skal panelets formand underrette parterne skriftligt derom med angivelse af årsagerne til forsinkelsen og datoen for, hvornår panelet agter at fremlægge sin endelige rapport. Panelet må under ingen omstændigheder fremlægge sin endelige rapport senere end 150 dage efter datoen for panelets nedsættelse.
2. Den endelige rapport skal indeholde en drøftelse af eventuelle skriftlige anmodninger fra parterne vedrørende den foreløbige rapport og klart tage stilling til enhver bemærkning hertil. Efter at have undersøgt eventuelle skriftlige anmodninger og bemærkninger fra parterne vedrørende den foreløbige rapport, kan panelet ændre sin rapport og foretage yderligere undersøgelser, hvis det finder det hensigtsmæssigt.
3. Panelets afgørelse i den endelige rapport skal være endelig og bindende for parterne.

ARTIKEL 31.15

Efterlevelseshforanstaltninger

1. Parterne anerkender betydningen af omgående efterlevelse af panelets resultater og konklusioner i den endelige rapport for at sikre en effektiv bilæggelse af tvisten. Den indklagede part træffer enhver foranstaltning, der er nødvendig for straks at efterleve resultaterne og konklusionerne i den endelige rapport med henblik på at efterleve de omfattede bestemmelser.
2. Den indklagede part meddeler senest 30 dage efter modtagelsen af den endelige rapport den klagende part, hvilke foranstaltninger den har truffet, eller som den agter at træffe for at efterleve rapporten.
3. Medmindre parterne når frem til en indbyrdes aftalt løsning i henhold til artikel 31.33, skal bilæggelsen af en tvist kræve, at alle foranstaltninger, der er uforenelige med denne aftale, ophæves.

ARTIKEL 31.16

Rimelig frist

1. Er øjeblikkelig efterlevelse ikke mulig, meddeler den indklagede part senest 30 dage efter modtagelsen af den endelige rapport den klagende part den rimelige frist, der er nødvendig med henblik på efterlevelse. Parterne bestræber sig på at nå til enighed om en rimelig frist til efterlevelse af den endelige rapport. Den rimelige frist bør ikke overstige 15 måneder fra fremlæggelsen af den endelige rapport i henhold til artikel 31.14.
2. Når parterne ikke til enighed om, hvad der kan betragtes som en rimelig frist, kan den klagende part, tidligst 20 dage efter modtagelsen af meddelelsen i stk. 1, skriftligt anmode det oprindelige panel om at fastsætte en rimelig frist. Panelet fremlægger sin afgørelse for parterne senest 20 dage efter datoen for modtagelsen af anmodningen.
3. Den indklagede part skal give den klagende part skriftlig meddelelse om, hvor langt den er kommet med at efterleve den endelige rapport, mindst en måned inden udløbet af den rimelige frist.
4. Parterne kan aftale at forlænge den rimelige frist.

ARTIKEL 31.17

Evaluerings af efterlevelse

1. Den indklagede part giver, senest på datoen for udløbet af den rimelige frist, den klagende part meddelelse om enhver foranstaltning, der er truffet for at efterleve den endelige rapport.

2. Er parterne uenige om, hvorvidt der er truffet foranstaltninger for at efterleve den endelige rapport, eller om sådanne foranstaltninger er i overensstemmelse med de omfattede bestemmelser, kan den klagende part skriftligt anmode det oprindelige panel om at træffe afgørelse i sagen. Det skal af anmodningen fremgå, hvilke foranstaltninger der anfægtes, og der redegøres for, hvordan disse foranstaltninger er uforenelige med de omfattede bestemmelser på en måde, der er tilstrækkelig til klart at redegøre for retsgrundlaget for klagen. Panelet fremlægger sin afgørelse for parterne senest 60 dage efter datoen for modtagelsen af anmodningen.

ARTIKEL 31.18

Midlertidige retsmidler

1. Den indklagede part fremlægger på anmodning af og efter konsultationer med den klagende part et tilbud om midlertidig kompensation, hvis:

- a) den indklagede part giver den klagende part meddelelse om, at det ikke er muligt at efterleve den endelige rapport eller
- b) den indklagede part undlader at give meddelelse om hvilke efterlevelseshenrettelser, der er truffet inden for den i artikel 31.15 omhandlede frist eller senest på datoen for udløbet af den rimelige frist, eller
- c) panelet finder, at der ikke er truffet nogen efterlevelseshenrettelse, eller at den henrettelse, der er truffet for at efterleve rapporten, ikke er i overensstemmelse med de omfattede bestemmelser.

2. Den klagende part kan under de betingelser, der er omhandlet i stk. 1, litra a) til c), give den indklagede part skriftlig meddelelse om, at den har til hensigt at suspendere anvendelsen af forpligtelserne i henhold til de omfattede bestemmelser, hvis:

- a) den klagende part beslutter ikke at indgive en anmodning i henhold til stk. 1, eller

b) parterne, i det tilfælde hvor der er indgivet en anmodning i henhold til stk. 1, ikke når til enighed om den midlertidige kompensation inden for 20 dage efter:

i) datoen for underretning af den indklagede part om, at det ikke er muligt at efterleve den endelige rapport

ii) udløbet af den rimelige frist eller

iii) indgivelsen af panelets afgørelse i henhold til artikel 31.17.

3. I meddelelsen specificeres omfanget af den påtænkte suspension af forpligtelser. Ved valget af, hvilke fordele der skal suspenderes, søger den klagende part først at suspendere fordele i samme sektor eller sektorer som den eller dem, der berøres af den foranstaltning, der af panelet anses for at være uforenelig med denne del af aftalen eller forårsage annullation eller forringelse. Suspensionen af indrømmelser eller andre forpligtelser kan anvendes for sektorer, der er omfattet af dette kapitel, undtagen den eller de sektorer, hvor panelet har konstateret annullation eller forringelse, navnlig hvis den klagende part er af den opfattelse, at en sådan suspension i den anden sektor er praktisk mulig eller effektiv med henblik på at opnå efterlevelse. Omfanget af suspensionen af indrømmelser eller andre forpligtelser må ikke overstige det omfang, der svarer til den annullation eller forringelse, som overtrædelsen har forårsaget.

4. Den klagende part kan suspendere forpligtelserne 15 dage efter datoen for indgivelsen af den i stk. 2 omhandlede meddelelse, medmindre den indklagede part har indgivet en anmodning i henhold til stk. 5.

5. Hvis den indklagede part finder, at det meddelte omfang af suspension af indrømmelser eller andre forpligtelser overstiger det omfang, der svarer til den annulation eller forringelse, der er forårsaget af overtrædelsen, kan den inden udløbet af den frist på 15 dage, der er fastsat i stk. 4, indgive en skriftlig anmodning til det oprindelige panel om at træffe afgørelse i sagen. Panelet fastsætter det omfang af fordele, som det anser for at svare til annulationen eller forringelsen, og forelægger sin afgørelse for parterne senest 30 dage efter datoen for anmodningen. Den klagende part må ikke suspendere nogen forpligtelser, før panelet har meddelt sin afgørelse. Suspension af forpligtelser skal ske i henhold til denne afgørelse.

6. Suspension af forpligtelser og kompensation som omhandlet i denne artikel skal være midlertidig og må ikke anvendes efter:

- a) at parterne er nået til enighed om en indbyrdes aftalt løsning i henhold til artikel 31.33
- b) at parterne er nået til enighed om, at efterlevelseshenrettelsen bringer den indklagede part i overensstemmelse med de omfattede bestemmelser, eller
- c) at eventuelle efterlevelseshenrettelser, som panelet anser for ikke at være i overensstemmelse med de omfattede bestemmelser, er blevet trukket tilbage eller ændret, så den indklagede part bringes i overensstemmelse med disse bestemmelser.

ARTIKEL 31.19

Prøvelse af eventuelle efterlevelseshenstillinger efter vedtagelsen af midlertidige retsmidler

1. Den indklagede part giver den klagende part meddelelse om enhver henstilling, der er truffet med henblik på efterlevelse enten efter suspensionen af forpligtelser eller efter anvendelsen af midlertidig kompensation. Den klagende part afslutter, undtagen i de i stk. 2 omhandlede tilfælde, suspensionen af forpligtelser senest 30 dage efter modtagelsen af meddelelsen. I tilfælde, hvor der er blevet anvendt kompensation, og med undtagelse af de i stk. 2 omhandlede tilfælde, kan den indklagede part afslutte anvendelsen af en sådan kompensation senest 30 dage efter modtagelsen af sin meddelelse om, at forholdene er bragt i overensstemmelse.
2. Når parterne ikke til enighed om, hvorvidt den meddelte henstilling bringer den indklagede part i overensstemmelse med de omfattede bestemmelser, senest 30 dage efter datoen for modtagelsen af meddelelsen, skal den klagende part skriftligt anmode det oprindelige panel om at træffe afgørelse i sagen. Panelet fremlægger sin afgørelse for parterne senest 60 dage efter datoen for modtagelsen af anmodningen. Finder panelet, at de truffede efterlevelseshenstillinger er i overensstemmelse med de omfattede bestemmelser, bringes suspensionen af forpligtelser eller kompensationen til ophør. Hvis det er relevant, tilpasses omfanget af suspensionen af forpligtelser eller af kompensationen i lyset af panelets afgørelse.

ARTIKEL 31.20

Udskiftning af panelmedlemmer

Hvis et panelmedlem under en tvistbilæggelsesprocedure ikke er i stand til at deltage, trækker sig tilbage eller skal udskiftes, fordi den pågældende ikke opfylder kravene i adfærdskodeksen for panelmedlemmer og mæglere i bilag 31-B, udpeges et nyt panelmedlem i overensstemmelse med artikel 31.7 og forretningsordenen i bilag 31-A. Fristen for fremlæggelse af rapporten eller afgørelsen forlænges med den tid, der er nødvendig, indtil det nye panelmedlem er udpeget.

ARTIKEL 31.21

Forretningsorden

1. Panelets procedurer i henhold til denne afdeling er underlagt dette kapitel og forretningsordenen i bilag 30-A.
2. Forretningsordenen skal navnlig sikre, at:
 - a) parterne har ret til mindst én høring for panelet, hvor hver part kan fremsætte sine synspunkter mundtligt

- b) hver part har mulighed for at indgive et indledende skriftligt indlæg og en skriftlig indsigelse
 - c) hver part, under forudsætning af at fortrolige oplysninger beskyttes, offentliggør sine skriftlige indlæg, en skriftlig udgave af et mundtligt indlæg og eventuelle skriftlige svar på en anmodning eller et spørgsmål fra panelet så hurtigt som muligt efter forelæggelsen af disse dokumenter og senest på datoen for fremlæggelsen af den endelige rapport, og
 - d) panelet og parterne behandler alle oplysninger, som en part forelægger panelet, som fortrolige.
2. Panelets høringer skal være åbne for offentligheden, medmindre andet er aftalt mellem parterne.

ARTIKEL 31.22

Suspension og afslutning

1. Efter anmodning fra begge parter skal panelet til enhver tid suspendere sit arbejde i en af parterne aftalt tidsperiode på højst 12 på hinanden følgende måneder. Panelet genoptager arbejdet før suspensionsperiodens udløb på skriftlig anmodning fra begge parter eller på den sidste dag i suspensionsperioden på skriftlig anmodning fra en af parterne. Den anmodende part indgiver meddelelse herom til den anden part.

2. Hvis ingen af parterne anmoder om genoptagelse af panelets arbejde før suspensionsperiodens udløb, bortfalder panelets bemyndigelse, og tvistbilæggelsesproceduren afsluttes. Dette berører ikke partens ret til at indlede nye procedurer vedrørende samme sag.
3. Suspenderes panelets arbejde, forlænges de relevante frister i henhold til denne afdeling med den periode, hvori panelets arbejde var suspenderet.

ARTIKEL 31.23

Modtagelse af oplysninger

1. Panelet kan efter anmodning fra en part eller på eget initiativ anmode parterne om oplysninger, som det finder nødvendige og passende. Parterne besvarer hurtigt og fyldestgørende enhver anmodning om sådanne oplysninger fra panelet.
2. Panelet kan efter anmodning fra en part eller på eget initiativ anmode alle andre kilder om oplysninger, som det finder hensigtsmæssige. Panelet har også ret til at indhente udtalelser eller teknisk rådgivning fra eksperter, hvis det finder det hensigtsmæssigt, og på de vilkår og betingelser, som parterne eventuelt måtte blive enige om.

3. Panelet tager amicus curiae-indlæg fra fysiske personer fra en part eller juridiske personer, der er etableret på en parts territorium, i betragtning i overensstemmelse med forretningsordenen i bilag 31-A.
4. Alle oplysninger, som panelet indhenter i henhold til denne artikel, videregives til parterne, og parterne kan fremsætte bemærkninger til disse oplysninger.

ARTIKEL 31.24

Fortolkningsregler

1. Panelet fortolker de omfattede bestemmelser efter sædvanereglene for fortolkning af folkeretten, herunder dem, der er kodificeret i Wienerkonventionen om traktatretten. Panelet tager ligeledes hensyn til relevante fortolkninger i rapporter fra WTO-paneler og appelinstansen vedtaget af WTO's tvistbilæggesorgan.
2. Panelets rapporter og afgørelser kan ikke udvide eller begrænse parternes rettigheder og forpligtelser som fastsat i denne aftale.

ARTIKEL 31.25

Panelets rapporter og afgørelser

1. Panelets drøftelser er fortrolige. Panelet bestræber sig på i videst muligt omfang at udarbejde rapporter og træffe afgørelser ved enstemmighed. Hvis dette ikke er muligt, afgør panelet sagen ved flertalsafstemning. Oplysninger om panelmedlemmernes dissens må under ingen omstændigheder offentliggøres.
2. Panelets rapporter og afgørelser godkendes betingelsesløst af parterne. De skaber hverken rettigheder eller forpligtelser for fysiske eller juridiske personer.
3. Parterne offentliggør hver især panelets rapporter og afgørelser så hurtigt som muligt efter datoen for forelæggelsen for parterne, under forudsætning af at fortrolige oplysninger beskyttes.

AFDELING D

Mæglingsordning

ARTIKEL 31.26

Mål

Målet med mæglingsordningen er at gøre det lettere at finde en indbyrdes aftalt løsning på problemer ved hjælp af en udførlig og hurtig procedure med mæglerbistand.

ARTIKEL 31.27

Indledning af mæglingsproceduren

1. En part kan til enhver tid anmode den anden part skriftligt om at deltage i en mæglingsprocedure om enhver foranstaltning, som denne part har truffet, og som har negative virkninger for samhandelen eller investeringerne mellem parterne. Konsultationer er ikke påkrævet, før mæglingsproceduren indledes.

2. Anmodningen skal være tilstrækkelig detaljeret til at fremstille den anmodende parts indvendinger klart, og den skal:

- a) angive den anfægtede foranstaltning
- b) omfatte en redegørelse for den negative indvirkning, som foranstaltningen ifølge den anmodende part har eller vil få på samhandelen eller investeringerne mellem parterne, og
- c) gøre rede for, hvordan der efter den anmodende parts opfattelse er sammenhæng mellem disse virkninger og foranstaltningen.

3. Mæglingsproceduren kan kun indledes ved indbyrdes aftale mellem parterne. Den part, som anmodningen rettes til, behandler anmodningen med velvilje og fremsender en skriftlig accept eller afvisning heraf til den anmodende part senest 10 dage efter modtagelsen. I modsat fald betragtes anmodningen som afvist.

ARTIKEL 31.28

Valg af mægler

1. Parterne bestræber sig på at nå til enighed om en mægler, hvis det er muligt, senest 15 dage efter modtagelsen af accepten af anmodningen.

2. Såfremt parterne ikke kan nå til enighed om en mægler inden for den i stk. 1 fastsatte frist, kan begge parter anmode en ansættelsesmyndighed, der er opført i forretningsordenen i bilag 31-A, om at udvælge mægleren ved lodtrækning inden for fem dage efter anmodningen fra dellisten over personer, der skal fungere som formand, jf. artikel 31.8.
3. Hvis det blandede udvalg ikke har vedtaget dellisten over personer, der skal fungere som formænd, jf. artikel 31.8, på det tidspunkt, hvor der fremsættes en anmodning i henhold til artikel 31.27, udvælges mægleren i givet fald ved lodtrækning blandt de personer, der er udpeget af den ene eller begge parter til denne delliste.
4. En mægler må ikke være statsborger i en af parterne eller ansat af en af parterne, medmindre parterne aftaler andet.
5. En mægler skal efterleve adfærdskodeksen for panelmedlemmer og mæglere i bilag 31-B.

ARTIKEL 31.29

Regler for mæglingsproceduren

1. Senest 10 dage efter udpegelsen af mægleren forelægger den part, der har påberåbt sig mæglingsproceduren, mægleren og den anden part en skriftlig, detaljeret redegørelse for sine betænkeligheder, navnlig vedrørende hvordan den anfægtede foranstaltning fungerer, og hvilke mulige negative virkninger den har for samhandelen eller investeringerne mellem parterne. Senest 20 dage efter modtagelsen af denne redegørelse kan den anden part fremsætte skriftlige bemærkninger hertil.
2. Mægleren bistår på en gennemsigtig måde parterne med at skabe klarhed over den anfægtede foranstaltning og dens mulige negative virkninger for samhandelen eller investeringerne mellem parterne. Mægleren kan navnlig tilrettelægge møder mellem parterne, høre dem sammen eller hver for sig, søge bistand hos eller rådføre sig med relevante eksperter og interesserede parter samt yde yderligere støtte, som parterne måtte anmode om. Inden mægleren søger bistand hos eller rådfører sig med relevante eksperter og berørte parter, hører vedkommende parterne.
3. Mægleren kan tilbyde rådgivning og foreslå en løsning, som parterne kan overveje. Parterne kan acceptere eller afvise den foreslåede løsning, eller de kan blive enige om en anden løsning. Mægleren rådgiver ikke vedrørende den anfægtede foranstaltnings overensstemmelse med denne aftale og fremsætter ikke bemærkninger herom.

4. Mæglingsproceduren finder sted på den parts territorium, som anmodningen om at indlede en mæglingsprocedure blev sendt til, eller et andet sted eller på en anden kommunikationsmåde, som parterne er enige om.

5. Parterne bestræber sig på at nå frem til en indbyrdes aftalt løsning senest 60 dage efter udnævnelsen af mægleren. Når parterne når frem til en sådan løsning, kan de overveje at gennemføre eventuelle nødvendige interne procedurer. Indtil der opnås enighed, kan parterne overveje eventuelle midlertidige løsninger, særlig hvis foranstaltningen vedrører letfordærlige varer.

6. Efter anmodning fra en af parterne sender mægleren parterne et udkast til en faktuel redegørelse med:

- a) et kort resumé af den anfægtede foranstaltning
- b) de fulgte procedurer og
- c) den indbyrdes aftalte løsning, herunder eventuelle midlertidige løsninger.

7. Mægleren giver parterne 15 dage til at fremsætte bemærkninger til udkastet til en faktuel redegørelse. Efter at have gennemgået parternes bemærkninger forelægger mægleren inden for 15 dage en endelig faktuel redegørelse for parterne. Den faktuelle redegørelse må ikke indeholde nogen fortolkning af denne aftale.

8. Proceduren afsluttes:

- a) ved parternes vedtagelse af en indbyrdes aftalt løsning, på datoen for vedtagelsen
- b) ved gensidig aftale mellem parterne på et hvilket som helst tidspunkt i løbet af proceduren, på datoen for aftalen
- c) ved en skriftlig erklæring fra mægleren – efter høring af parterne – om at yderligere mægling ville være formålsløs, på datoen for denne erklæring eller
- d) ved en skriftlig erklæring, som en af parterne afgiver efter at have undersøgt indbyrdes aftalte løsninger i løbet af mæglingsproceduren og efter at have overvejet mæglerens eventuelle rådgivende udtalelser og forslag til løsninger, på datoen for erklæringen.

ARTIKEL 31.30

Fortrolighed

1. Medmindre parterne aftaler andet, er alle trin i mæglingsproceduren, herunder rådgivning eller forslag til løsninger, fortrolige. En part kan meddele offentligheden, at der finder mægling sted.

2. Hvis parterne er enige herom, offentliggøres indbyrdes aftalte løsninger. Den offentliggjorte udgave må ikke indeholde oplysninger, der af en part er udpeget som fortrolige.

ARTIKEL 31.31

Forhold til tvistbilæggelsesprocedurer

1. Mæglingsproceduren berører ikke parternes rettigheder og forpligtelser i henhold til afdeling B og C eller tvistbilæggelsesprocedurer i henhold til enhver anden aftale. Det præciseres, at en mæglingsprocedure kan indledes eller fortsættes, mens panelprocedurene er i gang.
2. I forbindelse med andre tvistbilæggelsesprocedurer i henhold til denne aftale eller en anden aftale må en part ikke anvende følgende som dokumentation eller bevis, og et panel må ikke i overvejelserne inddrage:
 - a) den anden parts holdning under mæglingsproceduren eller oplysninger, der udelukkende er indsamlet i henhold til artikel 31.29, stk. 2
 - b) den anden parts tilkendegivelse af villighed til at acceptere en løsning vedrørende den foranstaltning, der er genstand for mæglingen, eller
 - c) rådgivende udtalelser eller forslag fremsat af mægleren.

3. Medmindre andet aftales mellem parterne, kan en mægler ikke deltage i et panel i en tvistbilæggelsesprocedure i henhold til denne aftale eller nogen anden aftale, der vedrører samme anliggende, i forbindelse med hvilket vedkommende har været mægler.

AFDELING E

Fælles bestemmelser

ARTIKEL 31.32

Anmodning om oplysninger

1. Inden der indgives en anmodning om konsultationer eller mægling i henhold til henholdsvis artikel 31.5 eller 31.27, kan en part anmode om oplysninger vedrørende en foranstaltning, som har negative virkninger for handelen eller investeringerne mellem parterne. Den part, til hvem en sådan anmodning er indgivet, afgiver senest 20 dage efter modtagelsen af anmodningen et skriftligt svar med sine bemærkninger til de oplysninger, som der anmodes om.

2. En part forventes normalt at anmode om oplysninger i henhold til stk. 1, inden den anmoder om konsultationer eller indleder en mæglingsprocedure eller andre relevante samarbejds- eller konsultationsprocedurer i henhold til denne aftale.

ARTIKEL 31.33

Indbyrdes aftalt løsning

1. Parterne kan til enhver tid finde frem til en indbyrdes aftalt løsning på enhver tvist, som er omfattet af artikel 31.2.
2. Når der frem til en indbyrdes aftalt løsning i løbet af panel- eller mæglingsproceduren eller i løbet af andre alternative tvistbilæggelsesmetoder, som parterne er blevet enige om, herunder procedurer, der involverer mellemkomst eller forlig, skal parterne i fællesskab meddele panelets formand eller mægleren den aftalte løsning, alt efter hvad der er relevant. Panel- eller mæglingsproceduren afsluttes ved en sådan meddelelse.
3. Hver part træffer de foranstaltninger, der er nødvendige for at gennemføre den indbyrdes aftalte løsning inden for den aftalte frist.
4. Den gennemførende part giver senest på datoen for udløbet af den aftalte frist skriftligt den anden part meddelelse om enhver foranstaltning, som den har truffet for at gennemføre den indbyrdes aftalte løsning.

ARTIKEL 31.34

Frister

1. Alle frister, der er fastsat i dette kapitel, regnes i kalenderdage fra dagen efter den dag, hvor den omhandlede handling fandt sted.
2. Alle frister, der er omhandlet i dette kapitel, kan ændres efter fælles aftale mellem parterne.
3. I henhold til afdeling C kan panelet til enhver tid foreslå parterne at ændre en i dette kapitel omhandlet frist med angivelse af begrundelsen for et sådant forslag.

ARTIKEL 31.35

Omkostninger

1. Parterne afholder deres egne udgifter til deltagelse i panel- eller mæglingsproceduren.

2. Parterne hæfter solidarisk for udgifterne til organisatoriske aspekter, herunder panelmedlemmernes og mæglerens vederlag og udgifter, og deler dem ligeligt. Panelmedlemmernes vederlag fastsættes i overensstemmelse med forretningsordenen i bilag 31-A. Mæglerens vederlag fastsættes i overensstemmelse med det vederlag, der fastsættes for formanden for et panel, jf. forretningsordenen i bilag 31-A.

ARTIKEL 31.36

Forvaltning af tvistbilæggelsesproceduren

1. Hver part skal:
 - a) udpege et kontor, der skal være ansvarligt for forvaltningen af tvistbilæggelsesprocedurerne i henhold til dette kapitel, og
 - b) skriftligt underrette den anden part om kontorets beliggenhed og kontaktoplysninger senest tre måneder efter denne aftales ikrafttrædelse.
2. Parterne er hver især ansvarlige for deres udpegede kontors drift og omkostninger.

3. Parterne kan uanset stk. 1 aftale, at de i fællesskab overdrager det til et eksternt organ at yde støtte til visse administrative opgaver i forbindelse med tvistbilæggelsesproceduren i henhold til dette kapitel.

ARTIKEL 31.37

Private rettigheder

En part må i sin nationale lovgivning ikke give adgang til søgsmål over for den anden part med den begrundelse, at en foranstaltning truffet af den anden part er uforenelig med denne aftale.

ARTIKEL 31.38

Ændring af bilag

Det fælles råd kan ændre bilag 31-A (Forretningsorden) og 31-B (Adfærdskodeks for panelmedlemmer og mæglere).

KAPITEL 32

UNDTAGELSER

ARTIKEL 32.1

Generelle undtagelser

1. Artikel XX i GATT 1994, herunder bemærkninger og supplerende bestemmelser hertil, er inkorporeret i og gjort til en del af denne aftale og finder med de fornødne ændringer anvendelse på kapitel 2 (Handel med varer), 3 (Oprindelsesregler og oprindelsesprocedurer), 4 (Told- og handelslettelser), 6 (Sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger), 8 (Energi og råmaterialer), 9 (Tekniske handelshindringer), 22 (Statsejede virksomheder, virksomheder indrømmet særlige rettigheder eller privilegier og udpegede monopoler) og afdeling B i kapitel 10 (Liberalisering af investeringer).
2. Parterne er enige om, at
 - a) de foranstaltninger, der er omhandlet i artikel XX, litra b), i GATT 1994, omfatter miljøforanstaltninger⁹⁰, som er nødvendige for at beskytte menneskers, dyrs eller planter liv og sundhed, og

⁹⁰ Parterne anerkender retten til at påberåbe sig artikel XX, litra b), i GATT 1994 i forbindelse med foranstaltninger, der træffes i henhold til multilaterale miljøaftaler, som de er part i.

b) artikel XX, litra g), i GATT 1994 finder anvendelse på foranstaltninger vedrørende bevarelse af levende og ikkelevende udtømmelige naturressourcer.

3. Hvis en part har til hensigt at træffe foranstaltninger i overensstemmelse med artikel XX, litra i) og j), i GATT 1994, skal parten give den anden part:

a) alle relevante oplysninger og

b) efter anmodning, en rimelig mulighed for konsultation med hensyn til ethvert anliggende vedrørende en sådan foranstaltning med henblik på at nå frem til en gensidigt acceptabel løsning.

Parterne kan aftale ethvert nødvendigt middel til at løse problemerne vedrørende de anliggender, der er omfattet af konsultationer, jf. stk. 3, litra b).

Hvis ekstraordinære og kritiske omstændigheder, der nødvendiggør et øjeblikkeligt indgreb, udelukker forudgående underretning eller konsultation, kan den part, der agter at træffe de pågældende foranstaltninger, straks træffe de foranstaltninger, som er nødvendige for at adressere de pågældende omstændigheder, og skal straks underrette den anden part herom.

4. Artikel XIV, litra a), b) og c), i GATS er inkorporeret i og gjort til en del af denne aftale og finder med de fornødne ændringer anvendelse på kapitel 11 (Grænseoverskridende handel med tjenesteydelser), 12 (Fysiske personers midlertidige tilstedeværelse i forretningsøjemed), 13 (Intern regulering), 14 (Gensidig anerkendelse af faglige kvalifikationer), 16 (Telekommunikationstjenester), 17 (Internationale søtransporttjenesteydelser), 18 (Finansielle tjenesteydelser), 19 (Digital handel), 22 (Statsejede virksomheder, virksomheder indrømmet særlige rettigheder eller privilegier og udpegede monopoler) og afdeling B i kapitel 10 (Liberalisering af investeringer).

5. Parterne er enige om, at de foranstaltninger, der er omhandlet i artikel XIV, litra b), i GATS, omfatter miljømæssige foranstaltninger⁹¹, der er nødvendige for at beskytte menneskers, dyrs eller planters liv eller sundhed.

6. Det præciseres, at artikel 2.8 (Undtagelser af sikkerhedshensyn) i del IV anses for at være en bestemmelse i del III.

ARTIKEL 32.2

Skattemæssige bestemmelser

1. Med henblik på denne artikel forstås ved:

a) "bopæl": skattemæssigt hjemsted og

⁹¹ Parterne anerkender retten til at påberåbe sig artikel XIV, litra b), i GATS i forbindelse med foranstaltninger, der træffes i henhold til multilaterale miljøaftaler, som de er part i.

- b) "beskatningsoverenskomst": en overenskomst om undgåelse af dobbeltbeskatning eller andre internationale aftaler eller ordninger, som udelukkende eller hovedsagelig vedrører beskatning, som parterne deltager i.

2. Intet i denne del af aftalen berører en parts rettigheder og forpligtelser i henhold til en beskatningsoverenskomst. Skulle nærværende aftale på et givet område være uforenelig med en sådan beskatningsoverenskomst, har sidstnævnte overenskomst forrang i det omfang, der er uforenelighed.

3. Artikel 10.8 (Mestbegunstigelsesbehandling), 11.7 (Mestbegunstigelsesbehandling), 18.4 (Mestbegunstigelsesbehandling) og artikel 18.7 (Grænseoverskridende handel med finansielle tjenesteydelser), stk. 4, finder ikke anvendelse på en fordel, der indrømmes af en part i henhold til en beskatningsoverenskomst.

4. Med det forbehold, at sådanne foranstaltninger ikke må anvendes på en måde, der udgør en vilkårlig eller uberettiget forskelsbehandling mellem parterne, hvis de samme forhold gør sig gældende, eller en skjult begrænsning af handel og investeringer, må intet i denne aftale fortolkes således, at det forhindrer en part i at vedtage, opretholde eller håndhæve foranstaltninger, der har til formål at sikre en retfærdig eller effektiv pålæggelse eller opkrævning af direkte skatter, og som:

- a) skelner mellem skattepligtige, som ikke befinder sig i samme situation, særlig med hensyn til deres bopælssted eller det sted, hvor deres kapital er investeret, eller

- b) forebygger skatteundgåelse eller -unddragelse i henhold til en beskatningsoverenskomst eller indenlandsk skattelovgivning.

5. Det præciseres, at det forhold, at en skatteforanstaltning udgør en betydelig ændring af en allerede gældende skatteforanstaltning, får øjeblikkelig virkning fra meddelelsen herom, præciserer den påtænkte anvendelse af en allerede gældende skatteforanstaltning eller har en utilsigtet indvirkning på en investor eller en omfattet investering, ikke i sig selv udgør en overtrædelse af artikel 10.15 (Behandling af investorer og omfattede investeringer).

6. Indgiver en investor en konsultationsanmodning i henhold til artikel 10.22 (Konsultationer) med påstand om, at en skatteforanstaltning tilsidesætter en forpligtelse i henhold til artikel 10.7 (National behandling), stk. 2, eller artikel 10.8 (Mestbegunstigelsesbehandling), stk. 2, eller i henhold til afdeling C i kapitel 10 (Investeringsbeskyttelse), kan den indklagede indbringe til konsultation og fælles afgørelse mellem parterne om, hvorvidt:

- a) foranstaltningen er en skatteforanstaltning
- b) foranstaltningen, såfremt det konstateres, at det er en skatteforanstaltning, tilsidesætter en forpligtelse i artikel 10.7 (National behandling), stk. 2, eller artikel 10.8 (Mestbegunstigelsesbehandling), stk. 2, eller afdeling C i kapitel 10 (Investeringsbeskyttelse), eller

- c) der er en uoverensstemmelse mellem de forpligtelser i denne aftale, der hævdes at være blevet tilsidesat, og forpligtelserne i en beskatningsoverenskomst.

7. En indbringelse i henhold til stk. 6 kan ikke foretages senere end den dato, retten fastsætter for den indklagedes indgivelse af sin replik eller sit svarskrift. Foretager den indklagede en sådan indbringelse, suspenderes de perioder eller procedurer, der er fastsat i afdeling D i kapitel 10 (Bilæggelse af tvister på investeringsområdet). Er parterne senest 180 dage efter indbringelsesdatoen ikke enige om at behandle spørgsmålet, eller undlader de at afgive en fælles konstatering, finder suspensionen af frister eller procedurer ikke længere anvendelse, og investoren kan gå videre med sin klage.

8. En fælles konstatering foretaget af parterne i henhold til stk. 6 er bindende for retten.

9. Hver part sikrer, at dens delegation til de konsultationer, der skal foretages i henhold til stk. 6, omfatter personer med relevant ekspertise inden for de spørgsmål, der er omfattet af denne artikel, herunder repræsentanter for de relevante skattemyndigheder⁹² fra hver part.

⁹² For Mexicos vedkommende forstås ved "repræsentanter for de relevante skattemyndigheder" embedsmænd fra ministeriet for finans og offentlig kredit.

ARTIKEL 32.3

Videregivelse af oplysninger

1. Intet i denne aftale må fortolkes således, at det kræves, at en part giver fortrolige oplysninger, hvis videregivelse vil vanskeliggøre håndhævelse af loven eller på anden måde være i strid med samfundsmæssige interesser, eller som vil skade individuelle offentlige eller private virksomheders legitime kommercielle interesser.
2. Videregivelse af oplysninger under tvistbilæggelsesprocedurer i henhold til denne del af aftalen er omfattet af bestemmelserne i de relevante kapitler.
3. Når en part forelægger oplysninger for den anden part i henhold til denne aftale, herunder gennem de organer, der er nedsat ved denne aftale, som anses for at være fortrolige i henhold til den forelæggende parts love og forskrifter, skal den anden part behandle disse oplysninger som fortrolige, medmindre der aftales andet med den forelæggende part.

ARTIKEL 32.4

Fritagelser fra WTO

Hvis en rettighed eller forpligtelse, der er fastsat ved en bestemmelse i denne del af aftalen, er en gentagelse af en rettighed eller forpligtelse i WTO-overenskomsten, kan en foranstaltning, der er truffet i overensstemmelse med en fritagelse, der er vedtaget i henhold til artikel IX, stk. 3 og 4, i WTO-overenskomsten, anses for at være i overensstemmelse med bestemmelsen i nærværende aftale.